

Bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE

Muzikál Cats v rámci
podujatí konferencie

**Súkromný znalecký
posudok v CSP –
základné otázky**

**Schvaľovanie, účinky
a niektoré ďalšie
otázky zmiernu
v novom
civilnom procese**

Ústavný súd SR:
**Náhrada
nemajetkovej ujmy
je krytá povinným
zmluvným
poistením**

KONFERENCIA ADVOKÁTOV 2017

V súvislosti
s blížiacou sa konfe-
renciou advokátov
**uverejňujeme
prihlášku
na konferenciu
a informáciu
o predstavení
muzikálu Cats**

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Pred nadchádzajúcou konferenciou
Mgr. Martin Čižmárik, JUDr. Štefan Ondriš
- 5 NEPREHLIADNITE – Svetový muzikálový hit Mačky (Cats)
- 4 **DISKUSIA**
Nový súdny register „OpP“
a jeho praktický význam pre advokátov
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 10 Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 12 Súkromný znalecký posudok v CSP – základné otázky
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
doc. JUDr. Marek Števec, PhD.
- 22 Schvaľovanie, účinky a niektoré ďalšie otázky zmiernu
v novom civilnom procese
JUDr. Milan Hlušák
- 30 Ústavný súd SR: Náhrada nemajetkovej ujmy
je krytá povinným zmluvným poistením
JUDr. Michaela Janidžárová
- JUDIKATÚRA**
- 37 Zásada vzájomného uznávania rozsudkov
v trestných veciach a podmienka obojstrannej trestnosti
- 40 K prípustnosti extenzívneho výkladu pojmu škoda
v zákone o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti
za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla
v kontexte nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým
po obeti dopravnej nehody

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Zo zasadnutia predsedníctva SAK
- 45 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 46 Absencia odôvodnenia ústavnej sťažnosti
ako porušenie povinností advokáta
- ZAHRANIČIE**
- 50 Doručovanie korešpondencie klienta vo väzbe prostredníctvom advokáta a disciplinárna zodpovednosť advokáta
- 54 Advokácia na európskej úrovni
a jej prínos z pohľadu reprezentantov SAK
- 57 *Bulletin advokácie* prináša...
- 59 Ako sa počíta lehota na podanie sťažnosti
a na čo by nemal advokát zabudnúť?
- 61 XXV. Konferencia *Karlovarské právnické dny*

ZAUJÍMAVOSTI

- 63 **LITERATÚRA**
Civilný sporový poriadok. Komentár
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 65 Advokáti Davisti – Daniel Okáli (2. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 70 Za Marošom Okálým
Rastislav Straka

Vážené kolegyně
a kolegovia,

čas slovenskej advokácie odmeriavajú konferencie advokátov. Obdobia medzi nimi sú vždy charakteristické niečím, čo ostane v pamäti. Osobitosti života advokácie v týchto úsekoch spoluurčuje predsedníctvo komory, ktoré dáva aktivitám komory smerovanie. Nejde iba o plnenie povinností uložených komore zákonom, činnosť komory by mala prinášať viac. Práve toto pomaly sa končiace obdobie bolo okrem iného charakteristické aj podporou publikačných a kultúrnych aktivít komory smerovaných nielen dovnútra advokátskeho stavu, ale i k verejnosti. Aj to je úloha komory, ktorá samotná, ako aj jej jednotliví členovia, sú povolaní prispievať aj k rozvoju kultúrnych hodnôt. To sa od advokátov očakáva a káže nám to tradícia povolania.

V čase od poslednej konferencie advokátov bol vydaný s organizačnou podporou komory **Komentár k advokátskej tarife** vytvorený autorským kolektívom zloženým prevažne z advokátov, komora vydala ďalšie **Zbierky disciplinárnych rozhodnutí**, praktické a advokátmi používané publikácie. Komora dôstojne oslávila nielen 25. výročie prijatia slobodného zákona o advokácii, ale i 20. výročie Bulletinu slovenskej advokácie – stavovského časopisu advokátov. Komora materiálne podporila vydanie publikácie **Prvé ženy v slovenskej advokácii**, prispela na obnovu hrobu JUDr. Jána Vanoviča, niekdajšieho predsedu komory, zástupcovia komory vystupovali na podujatiach pripomínajúcich významné osobnosti advokácie. Za úspešnú možno považovať aj putovnú výstavu **Advokácia včera a dnes**, ktorá sa konala postupne v jedenástich mestách a ktorej zmysel nespočíval iba v predstavení advokácie verejnosti, ale i v tom, že pri jej otvorení sa stretli advokáti v jednotlivých regiónoch. Komora vydala publikácie venované osobnostiam advokácie **Jankovi Jesenskému, Ivanovi Horváthovi, advokátom Davistom, či Eugenovi Kováčovi**.

Tieto aktivity vyvolali živú a pozitívnu reakciu aj v iných právnických povolaniach, či v kultúrnej obci. Advokáti si každoročne pripomínajú prijatie zákona o advokácii bezplatným poskytovaním právnych služieb v postupne narastajúcom počte slovenských miest. Boli digitalizované matričné knihy historickej matriky, rozbehol sa ambiciózný projekt digitalizácie advokátskeho časopisu spôsobom umožňujúcim vyhľadávanie, ktorý bude po dokončení sprístupnený advokátom.

Predsedovi komory a jej predsedníctvu je namieste vysloviť za podporu týchto aktivít poďakovanie. Nielen v mene Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie, či Pracovnej skupiny pre históriu advokácie, s činnosťou ktorej boli niektoré z týchto aktivít spojené, ale i v mene všetkých advokátov, ktorých potešili a považujú ich za zmysluplné.

Peter Kerecman
podpredseda Redakčnej rady BSA

ROZHOVOR

Pred nadchádzajúcou konferenciou

V Bulletin slovenskej advokácie č. 11/2016 sme uverejnili avízo, že 9. – 10. júna roku 2017 sa bude konať Konferencia advokátov. Redakcia sa rozhodla dať priestor všetkým čelným predstaviteľom orgánov komory, aby zrekapitulovali svoje pôsobenie vo funkciách.

*Na otázky odpovedali predseda disciplinárnej komisie **Mgr. Martin Čižmárik** a predseda odvolacej disciplinárnej komisie **JUDr. Štefan Ondriš**.*

Mgr. Martin Čižmárik

■ Ako vnímate z profesionálneho hľadiska svoje pôsobenie vo funkcii predsedu disciplinárnej komisie?

Mgr. Martin Čižmárik: Mojou úlohou v pozícii predsedu disciplinárnej komisie bolo najmä pridelovanie jednotlivých návrhov senátom tak, aby bola zabezpečená ich rovnomerná proporionalita pre všetky senáty. Z praktickej činnosti som

rozhodoval námietky zaujatosti disciplinárne obvinených kolegov a bola to pomerne bohatá a kreatívna činnosť. Mojou ambíciou bolo aj zjednocovanie judikatúry prostredníctvom rozhodovacej činnosti senátov. Táto práca je skutočne náročná na čas, musel som skĺbiť svoju advokátsku činnosť s prácou pre komoru. Našťastie, členmi senátov boli skúsení kolegovia, s ktorými bola radosť spolupracovať.

■ Ako vnímate z profesionálneho hľadiska svoje pôsobenie vo funkcii predsedu odvolacej disciplinárnej komisie?

JUDr. Štefan Ondriš: Konferencia advokátov v júni 2013 si po prvý raz volila členov odvolacej disciplinárnej komisie. V zmysle prijatého disciplinárneho poriadku bolo zvolených desať riadnych členov odvolacej disciplinárnej komisie a traja náhradní členovia. Zvolení členovia boli našťastie skúsení advokáti s dlhoročnou praxou a na prvom zasadnutí som bol zvolený za predsedu odvolacej disciplinárnej komisie. Výkon predsedu je spojený spolu s ostatnými členmi ODK predovšetkým s úlohou zjednotiť úroveň rozhodovacej činnosti jednotlivých senátov tak po formálnej, ako aj procesnej stránke so zachovávaním zákonnosti a dosiahnuť rovnaký výklad v predpisoch SAK. Svojím spôsobom ide o sústavné skvalitňovanie rozhodovacej činnosti, čo vyžaduje od všetkých perfektnú znalosť zákona a advokátskych predpisov.

■ Čím Vás to obohatilo po ľudskej stránke?

M. Č.: Dostavil sa synergický efekt. stal som sa opatrnejší v praxi advokáta, začal som venovať zvýšenú pozornosť vlastnej pracovnej činnosti v kancelárii. Keď čítam disciplinárne návrhy a zisťujem, koľko rôznych pochybení advokát počas poskytovania právnych služieb urobí, ľahko vám nastavia zrkadlo a sami sa v nich nájdete aj bez toho, aby ste mali pocit, že niečo zanedbávate. Práca v disciplinárnej komisii vás naučí väčšej zodpovednosti za svoje vlastné konanie.

Š. O.: Advokátske povolanie a tiež práca v orgánoch komory je práca s ľuďmi, resp. rozhodovanie o disciplinárnych previeniach svojich kolegov. Táto činnosť vyžaduje veľmi citlivý prístup k riešeniu daných problémov v spolupráci všetkých zúčastnených. Počas môjho pôsobenia ako predsedu ODK som mal možnosť zistiť, že profesionálny a ľudský prístup k riešeniu problémov je niekedy veľmi ťažký a vyžaduje veľa trpezlivosti. To následne vyžaduje spoluprácu všetkých členov ODK, pretože každý má svoj názor na prejednávajúcu vec a len rešpektovaním vzájomných stanovísk možno dosiahnuť správne riešenie.

■ Ktoré výsledky činnosti SAK by ste za uplynulé obdobie vyzdvihli?

M. Č.: Najdôležitejšou činnosťou bolo postupné zjednocovanie judikatúry disciplinárnych senátov a jej publicitu vo forme zbierky disciplinárnych rozhodnutí. Tieto zbierky s judikatúrou senátov za roky od 2007 sú základnou prevenciou pre advokátov, upozorňujú ich na možné fatálne chyby v rámci výkonu tohto povolania. Úzkou spoluprácou s ostatnými kolegami z predsedníctva a revíznej komisie sa nám v rámci pracovných skupín podarilo zjednotiť náš postoj pri výklade sporných ustanovení stavovských predpisov.

Š. O.: V prvom rade by som spomenul sústavnú propagáciu advokácie, jej prispôsobovanie sa spoločenským potrebám a prezentáciu v medzinárodných organizáciách. Ďalej by som vyzdvihol činnosť SAK v oblasti vzdelávania, prevencie a informovanosti jednak verejnosti, ako aj advokátov o diania vnútri advokácie. Slovenská advokátska komora organizuje viaceré vzdelávacie akcie, promptne reaguje na zmeny legislatívy a organizuje pre budúcich kolegov informatívne prednášky a najmä na etické vystupovanie advokáta, čo by malo prispieť k príprave budúceho náročného povolania advokáta. V neposlednom rade sú to tiež regionálne stretnutia s advokátmi, na ktorých SAK informuje kolegov o jej činnosti a prijíma od nich podnety a názory na ďalšie skvalitnenie advokátskeho povolania.

■ S akými výzvami sa bude musieť advokátska samospráva vysporiadať v blízkej budúcnosti?

M. Č.: Podľa môjho názoru bude neustále bojovať o vlastnú nezávislosť. Jedným z najväčších súperov v tomto boji je štátna moc, ale aj rôzne snahy o globalizáciu advokátskeho remesla v rámci EÚ. V žiadnom prípade nespochybňujem pozitíva spolupráce s inými komorami EÚ, ale len do tej miery, aby radikálne neovplyvnila nezávislosť a samostatnosť našej komory. Okrem tohto medzinárodného rozmeru bude musieť komora zlepšovať svoju činnosť a podporovať advokátov v oblasti elektronizácie a komunikácie so štátnymi orgánmi a súdnou mocou. To sa už aj aktívne deje.

Š. O.: Predovšetkým chrániť naše slobodné a nezávislé poslanie, to znamená ochrániť advokáciu od zásahov štátnych orgánov, aby bola zachovaná naša samosprávna organizácia. Samozrejme, samosprávu nemožno chápať ako totálne

JUDr. Štefan Ondriš

uzavretú spoločnosť, ktorá sleduje len svoje výlučné záujmy. Ide o živý organizmus, ktorý musí reagovať na všetky spoločenské zmeny, ktoré súvisia s advokáciou a prispôbovať ich našej práci. To, samozrejme, vyžaduje spoluprácu so štátnymi orgánmi, ako aj medzinárodnými organizáciami.

■ Čo ste očakávali a čo Vás v súvislosti s výkonom funkcie predsedu (milo aj nemilo) prekvapilo?

M. Č.: Veľmi pozitívne vnímam svižnú a praktickú spoluprácu členov orgánov komory v pracovných skupinách. V rámci tejto činnosti si vytvárame vlastné pravidlá pri výchove advokátskych koncipientov, ich prípadnú zlučiteľnosť s výkonom iného povolania a formulujeme stanoviská pre kolegov advokátov v prípadoch sporného výkladu stavovských predpisov.

Nebol som spokojný s odbornou argumentáciou niektorých advokátov, ktorí boli obvinení z porušenia stavovských predpisov a len umelo naťahovali čas, aby sa o ich návrhoch nemohlo rozhodovať včas. Podávanie nezmyselných námietok zaujatosti, ktoré nespĺňali ani základné kritériá prípustnosti boli len zbytočným zneužitím stavovských predpisov. Čítanie ich argumentácie ma oberalo o čas, a často som uvažoval nad tým, či si kolega dostatočne preštudoval náš stavovský disciplinárny poriadok.

Š. O.: Vytvorením odvolacích senátov a ich obsadením skúsenými advokátmi sa výrazným spôsobom posilnila autorita rozhodovacej činnosti.

V rámci kontrolnej činnosti rozhodnutí jednotlivých senátov, ako aj pri rozhodovaní o námietkach zaujatosti som však nemilo prekvapený, že kolegovia sa dopúšťajú disciplinárnych previnení, súvisiacich s ich základnými povinnosťami voči komore, resp. v styku a v spolupráci s klientmi. Úplne zarážajúce sú však niektoré námietky zaujatosti, ktoré niekedy hraničia s ďalším disciplinárnym previnením, prípadne sú až na hranici trestnoprávnej zodpovednosti.

■ Ako zvýšiť záujem radových advokátov o samosprávne aktivity SAK?

M. Č.: Bol by som rád, ak by advokáti prejavili záujem o aktívnu činnosť v orgánoch SAK vtedy, ak skutočne majú chuť a reálny čas sa tejto činnosti venovať. To je základný predpoklad zvyšovania kvality našej samosprávnej organizácie. V prípade novo zapísaných advokátov, im odporúčam, aby sa zúčastňovali na podujatiach organizovaných komorou. Či už ide o vzdelávacie, spoločenské alebo rôzne športové hry. V neformálnejšom prostredí majú lepšiu šancu na to, aby sme ich spoznali a aby mohli využiť svoj potenciál v prospech komory.

Š. O.: Ako som už spomenul vyššie, pri aktivitách SAK pokračovať v zblížovaní sa jednotlivých orgánov SAK s advokát-

mi, realizovaním neformálnych stretnutí, ako aj odborných prednášok a sústavne informovať o dianí vnútri advokácie. V tejto súvislosti však chcem apelovať na všetkých kolegov a kolegyne, aby v nastávajúcom volebnom období pri voľbách do jednotlivých orgánov našej samosprávy volili takých členov, ktorí majú bohaté skúsenosti a najmä chuť pracovať. Práca v týchto orgánoch totiž vyžaduje okrem práce advokáta aj ďalšiu časovo náročnú činnosť, či už v riadiacej činnosti, ako aj pri rozhodovacej činnosti disciplinárnych senátov.

■ Čo pre Vás znamená advokátske povolanie dnes?

M. Č.: Nielen dnes, ale dúfam, že navždy bude advokácia pre mňa synonymom nezávislosti a slobodného prejavu názoru. Som rád, keď môžem svojimi argumentmi bojovať za práva klienta. Advokácia je nadhľad, odstup od emócií, ktoré do súdnej siene nepatria, ale najmä je to odborný vlastný úsudok. To sú základné predpoklady na výkon tohto úctyhodného remesla.

Š. O.: Advokácia bol môj splnený sen, ktorý snívam už takmer štyridsať rokov. Je to nádherný pocit presadzovať svoj vlastný názor, mať slobodu myslenia a pomáhať ľuďom, čo však vyžaduje ustavične sa zdokonaľovať, vlastne celý život študovať, ak chceme poskytovať kvalitnú právnu pomoc.

NEPREHLIADNITE Svetový muzikálový hit Mačky (Cats)

**Muzikál s hudbou fenomenálneho
Andrew Lloyd Webbera
Na Slovensku prvýkrát**

Slovenská advokátska komora ponúka advokátom v rámci sprievodných podujatí pripravovanej Konferencie advokátov vo **štvrtok, 8. júna 2017** muzikálové predstavenie **Mačky v Divadle Nová Scéna**, Žitnostenská 1, Bratislava. V snahe spropagovať podujatie si Vás dovoľujeme v krátkosti informovať o predstavení.

Predstavenie trvá 150 minút. Po predstavení budú advokáti a ich sprievodné osoby **srdečne pozvaní na čašu sektu a drobné občerstvenie v Štúdiu Olympia na I. poschodí budovy divadla** v rámci uzatvorenej spoločnosti. Informácie o možnosti rezervovania a úhrady ceny lístkov sú uvedené v záväznej prihláške na konferenciu. Dúfame, že Vás predstavenie zaujme, tešíme sa na Vašu účasť.

Nadčasová hudba, spektakulárna výprava, strhujúca choreografia a samozrejme, nezabudnuteľný piesňový hit Me-

mory. Ide o jeden z celosvetovo najdlhšie hraných muzikálov. Ako prvý zlomil všetky rekordy uvádzania na Broadway v New Yorku a vo West Ende v Londýne. Od čias svetovej premiéry bol muzikál Mačky uvedený vo viac ako 30 krajinách, preložený do 15 jazykov a na celom svete ho videlo viac ako 73 miliónov divákov.

Je polnoc... mesiac tajomne žiari. V starom, zatvorenom obchodnom dome na predmestí Londýna sa stretávajú mačky – a nie hocijaké. Veľmi vznešené a mystické, majú štýl a šmrnc, skrátka Mačky s veľkým M. Obchodný dom sa stal ich tajným domovom, kde každý rok za jasnej noci usporadúvajú tajný a veľkolepý mačací bál. Viedie ich mladý kocúr Mudrlant. Všetky túžobne čakajú na príchod mačacieho proroka Staroslava Vznešeného, ktorý v magickú noc dostáva moc, aby jednu z nich za zásluhy a správne prežitý život znovu zrodil v mačacom raji. Preto sa každá mačka snaží povedať svoj príbeh a presvedčiť proroka, že práve ona je vyvolenou. Mačacie nebo chcú získať aj pojašení mačací zloději a akrobati, divadelný kocúr, železničný kocúr či stará prašivá mačka. Ktorá mačka sa nakoniec dostane do vysnívaného mačacieho raja? Dozviete sa na predstavení...

Na ďalších stranách uverejňujeme prihlášku na *Konferenciu advokátov 2017* a informatívny prehľad niektorých hotelov v Bratislave. Tieto dokumnty boli odoslané advokátom spolu s materiálmi ku Konferencii advokátov 2017.

Muzikál Mačky, foto: Ctibor Bachratý

INFORMATÍVNY PREHĽAD NIEKTORÝCH HOTELOV V BRATISLAVE

Slovenská advokátska komora vzhľadom na skúsenosti z predchádzajúcich rokov a rôzne cenové a kvalitatívne požiadavky advokátov nebude objednávať ubytovanie v hoteloch, ani predbežne nekontrahovala izby v jednotlivých ubytovacích zariadeniach. **Ubytovanie si, prosím, zabezpečte sami podľa vlastných preferencií.**

V texte uvádzame v abecednom poradí webové linky na viaceré hotely v rôznych cenových kategóriách s upozornením, že **zoznam nie je úplný**. V prípade potreby Vám kancelária komory poskytne bližšie informácie. Kontaktnou osobou je **PhDr. Barbora Kinzelová** (Tel: 02 – 204 227 48, kinzelova@sak.sk).

5-hviezdičkové hotely

- **Arcadia** ***** Františkánska 3
<http://www.arcadia-hotel.sk/sk/Home.html>
- **Marrol's** ***** Tobručná 4
<http://www.hotelmarrols.sk/sk>
- **Sheraton Bratislava** ***** Pribinova 12
<http://www.sheratonbratislava.sk>
- **Tulip House** ***** Štúrova 10
<http://www.tuliphousehotel.com/sk/index.html>

4-hviezdičkové hotely

- **Art Hotel William** **** Laurinská 17
<http://www.arthotelwilliam.sk/>
- **Austria Trend Hotel Bratislava** **** Vysoká 2
<http://www.austria-trend.at/sk/hotels/bratislava>
- **Crowne Plaza Bratislava** **** Hodžovo námestie 2
<http://cpbratislava.sk/sk/>
- **Danubia Gate** **** Dunajská 26
<https://www.danubiagate.sk/sk/>
- **Devín** **** Riečna 4
<http://www.hoteldevin.sk>
- **Doubletree by Hilton Bratislava** **** Trnavská cesta 27/A
<http://doubletree3.hilton.com/en/hotels/slovak-republic/doubletree-by-hilton-hotel-bratislava-BTSDIDI/index.html#>
- **Grand Hotel River Park, a Luxury Collection Hotel, Bratislava** **** Dvořákovo nábrežie 6
<http://www.grandriverpark.com/sk/kontakt>
- **Holiday Inn Bratislava** **** Bajkalská 25/A
<http://www.holidayinn.sk>
- **Radisson Blu Carlton Hotel, Bratislava** **** Hviezdoslavovo námestie 3
<http://www.radissonblu.sk/hotel-bratislava>
- **Saffron** **** Radlinského 27
<http://www.hotelsaffron.sk/hotel>
- **SKARITZ Hotel & Residence** **** Michalská 4
<http://www.skaritz.com>
- **Tatra** **** Námestie 1. mája 5
<http://www.hoteltratra.sk>

3-hviezdičkové hotely

- **Hotel EXPO** *** Viedenská cesta 7, rezervácia – heslo: KA2017 (*súčasť areálu Incheba Expo*)
https://www.hotelexpo.sk/index.php?option=com_chronoforms5&view=form&Itemid=340&lang=sk
- **APLEND CITY Hotel Perugia** *** Zelená 7
<http://www.aplencity.com/sk/>
- **Astra** *** Prievozska 14/a
<http://www.hotelastra.sk/>
- **Bratislava Centrum** *** Zámocká ulica 38
<http://www.ibis.com/gb/hotel-3566-ibis-bratislava-centrum/index.shtml#>
- **Matyšák** *** Pražská 1
<http://www.hotelmatysak.sk>
- **Michalská Brána** *** Baštová 4
<http://www.michalskabrana.sk>
- **Nivy hotel** *** Líščie nivy 3
<http://www.hotelnivy.sk>
- **Účelové zariadenie Hotel Bôrik**, Bôrik 15
www.hotelborik.com

ZÁVÄZNÁ PRIHLÁŠKA NA KONFERENCIU ADVOKÁTOV 2017

VÝSTAVISKO INCHEBA EXPO BRATISLAVA

Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava

9. - 10. jún 2017

Termín doručenia prihlášky: 28. apríl 2017

Vaše požiadavky vyznačte, prosím, v príslušných štvorčekoch krížikom, resp. číselným údajom. Termín doručenia prihlášky 28. apríl 2017 bol stanovený vzhľadom na termíny subdodávateľov služieb spojených s organizáciou konferencie

Meno a priezvisko:

Sídlo AK:

Tel/e-mail:

PODUJATIA 8. júna 2017

Muzikál MAČKY, Divadlo Nová Scéna o 19.00 hod.

Cena lístka: 27 eur / osoba

POČET LÍSTKOV:

Počet lístkov môže byť podľa počtu záujemcov limitovaný. Objednávky bude kancelária spracúvať priebežne.

Cenu za príslušný počet Vami objednaných lístkov môžete zaplatiť **prevodom na účet SAK, resp. v hotovosti v pokladni SAK, Kolárska 4, Bratislava (Bc. Planková, 02 – 204 227 34)**. Lístky si môžete po preukázaní platby vyzdvihnúť v kancelárii komory osobne u pani Bc. Plankovej. Tí, ktorí si vstupenky neprevezmú osobne, si ich môžu vyzdvihnúť u pracovníčok kancelárie komory pri osobitnom pulte pri vstupe do divadla priamo pred predstavením 8. júna 2017 v čase od 18.00 – 18.30 hod. Ak ste platbu zrealizovali vopred na účet komory, prineste si, prosím, doklad o úhrade. **Platba v hotovosti v divadle nebude možná.**

Ak advokát do 19. mája 2017 neoznami kancelárii komory neúčast' na divadelnom predstavení, jeho objednávka sa považuje za záväznú a je povinný uhradiť cenu objednaných lístkov aj v prípade, ak sa na predstavení nezúčastní.

Vyznačte, prosím, spôsob úhrady za lístky na divadelné predstavenie:

Úhrada bankovým prevodom:

IBAN: SK24 09000000000176925146

BIC: GIBASKBX

VS: registračné číslo, ŠS: 649031, účel platby:

DIVADLO + PRIEZVISKO ADVOKÁTA

Úhrada v hotovosti v kancelárii SAK

VYZNAČTE, prosím, spôsob prevzatia lístkov:

Lístky si vyzdvihnem v kancelárii komory

Lístky si vyzdvihnem v divadle pred predstavením
8. júna 2017

Čaša sektu, Štúdio Olympia, Divadlo Nová Scéna
8. júna 2017 po predstavení

zúčastním sa

nezúčastním sa

⇒ Pokračovanie na druhej strane

PODUJATIA 9. júna 2017

	zúčastním sa	nezúčastním sa
<u>Rokovanie konferencie advokátov, Incheba Expo Aréna v čase 8.00 – 18.00 hod.</u>	☐	☐
<u>Organizovaný obed pre všetkých účastníkov konferencie v priestoroch Incheby v čase 11.30 – 13.30 hod.</u>	☐	☐
<u>Raut 9. júna 2017 o 20.00 hod., Hotel Bôrik</u> (Bôrik 15, Bratislava) Podujatie je časovo limitované od 20.00 – 03.00 hod.	☐	☐

PODUJATIA 10. júna 2017

<u>Rokovanie konferencie advokátov, Incheba Expo Aréna v čase 9.00 – 12.30 hod.</u>	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------

Prihlášky môžete kancelárii komory doručiť:

- 1. POŠTOU** na adresu Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
- 2. VYPLNENÍM PO PRIHLÁSENÍ SA NA WEBOVÚ STRÁNKU KOMORY** www.sak.sk
v privátnej sekcii

Formulár prihlášky je uverejnený aj na webovej stránke komory www.sak.sk

DISKUSIA

Nový súdny register „OpP“ a jeho praktický význam pre advokátov

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Tento príspevok možno považovať aj za voľné pokračovanie pôvodného príspevku uverejneného v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 6/2013 (s. 12 – 13) pod názvom „Súdny register „Spr“ a advokátska prax“. Je však potrebné zdôrazniť, že ide o príspevok podmienený relevantnými legislatívnymi zmenami, ktoré nastali s účinnosťou od 1. februára 2017.

Načrtnutá problematika sa týka predovšetkým písomných dokumentov v listinnej alebo elektronickej podobe, ktoré majú alebo môžu byť efektívne použité vo viacerých konaniach na tom istom súde. Typickým príkladom je plnomocnenstvo (od účinnosti CSP už z hľadiska pojmoslovnia „splnomocnenie“ – porovnaj § 89 a nasl. CSP). Splnomocnenie na zastupovanie strany alebo účastníka súd štandardne vyžaduje podpísané v originálnom vyhotovení. Na druhej strane, ak právny poriadok umožňuje udelenie tzv. všeobecného splnomocnenia na zastupovanie vo viacerých konaniach toho istého splnomocniteľa, vzniká pri jednom jeho vyhotovení hneď niekoľko praktických problémov, ktoré sa týkajú riadne predloženia splnomocnenia v každom z týchto konaní.

Napriek absencii výslovnej právnej úpravy (porovnaj pôvodný príspevok v BSA č. 6/2013 a tam citovanú literatúru) vychádzala bežná súdna prax z ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej: R 21/1981 „Z § 31 ods. 1 o. z. a § 28 odst. 1 o. s. p. nemožno vyvodit', že by plnomocnenstvo mohlo byť udelené len pre určitú občianskoprávnu vec a že by nebolo možné udeliť všeobecné plnomocnenstvo oprávňujúce zastupovať v každom súdnom konaní. Občiansky súdny poriadok ani spravovací poriadok pre okresné a krajské sudy neupravujú možnosť založiť takéto plnomocnenstvo do spisov súdnej správy a v konkrétnej veci sa na ňu odvolať; žiadne ustanovenie týchto predpisov však uvedenú možnosť nevylučuje (...)“.

R 43/2003 „Tzv. „všeobecné plnomocnenstvo“ oprávňujúce zástupcu zastupovať zastúpeného v každom súdnom konaní, možno založiť do spisov súdnej správy príslušného súdu a v konkrétnej veci sa naň odvolať. Súd však nie je povinný zisťovať, či všeobecné plnomocnenstvo bolo udelené a založe-

né v spise súdnej správy; na existenciu plnomocnenstva musí účastník alebo ním zvolený zástupca upozorniť súd.“.

V prípade splnomocnenia založeného do spisov súdnej správy (register „Spr“) ide o tzv. prezidiálne splnomocnenie. Existenciu a právne účinky takéhoto splnomocnenia pôvodne priamo predpokladali podzákonné normy na úrovni ministerstva spravodlivosti, konkrétne inštrukcia ministerstva spravodlivosti SSR č. 18/1964 o účasti organizácií a štátu v súdnom konaní a o ich zastupovaní. V zmysle tejto inštrukcie mohli advokáti, zastupujúci organizáciu alebo štát vo viacerých konaniach na základe jediného všeobecného plnomocnenstva, uschovať toto plnomocnenstvo v správnych spisoch súdu, ktorý vo veci koná. Následne už nemusel advokát plnomocnenstvo v konaní osobitne predkladať a odkázať iba na jeho uschovanie pod konkrétnym registrovým číslom Spr.

Postupnosťou niekoľkých desaťročí sa vytvoril štandardný (priam učebnicový) procesný úzus, ktorý dlhodobo pretrvával bez priamej opory vo všeobecne záväznom právnom predpise, avšak s podporou vyššie citovanej judikatúry. Zmena nastala až v dôsledku zrušenia uvedenej inštrukcie č. 18/1964 novou inštrukciou MS SR č. 10/2012 (bod 24, čl. 15a ods. 2), s účinnosťou od 19. 3. 2012.

To samo osebe viedlo k zásadnej zmene dovtedajšieho prístupu, najmä v rámci správneho kolégia Najvyššieho súdu SR. Opakovane bolo po marci 2012 judikované, že „sudy nie sú už oprávnené a povinné akceptovať preukazovanie udelenia plnomocnenstva na zastupovanie v občianskom súdnom konaní vrátane konania v správnom súdnictve poukazom na originál všeobecného plnomocnenstva uschovaného v spisoch správy súdu, ktorý vec prejednáva“ (NS SR sp. zn. 5Sž/20/2014, 8Sž/28/2013, 5Sž/25/2014 a ďalšie).

Prípadnú polemiku o správnosti tohto názoru z pragmatického hľadiska uzatvára od 1. 2. 2017 vyhl. MS SR č. 8/2017 Z. z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, kraj-

ské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela SPR“). Novela SPR totiž zavádza úplne nový súdny register s označením „OpP“, ktorý v zmysle § 167a SPR slúži na „evidenciu podaní a písomností, ktoré sa majú použiť vo viacerých veciach vedených na tom istom súde, najmä plnomocenstiev, zmlúv a všeobecných zmluvných podmienok“. Označenie „OpP“ je pritom skratkou pre „Obchodné podmienky a Plnomocenstvá“.

Advokát, ktorému bolo zo strany klienta udelené všeobecné splnomocnenie na zastupovanie vo viacerých prebiehajúcich alebo budúcich konaniach, môže teda efektívne požiadať o založenie originálu všeobecného splnomocnenia do registra OpP na konajúcom súde. Je však následne namiesto preukázania splnomocnenia v konkrétnej veci povinný osobitne odkázať (upozorniť) na evidenciu v registri OpP. Súd totiž v konaní nie je povinný z úradnej povinnosti zisťovať, či podanie alebo písomnosť týkajúca sa prejednávanej veci je uložená v registri OpP (§ 167a ods. 4 SPR).

Okrem splnomocnení, zmlúv a všeobecných zmluvných podmienok, ktoré demonštratívne uvádza § 167a ods. 1 SPR, môžu byť predmetom evidencie v registri OpP aj iné písomné dokumenty v listinnej alebo elektronickej podobe, ktoré majú byť použité vo viacerých konaniach na tom istom súde. Na podania, ktoré sa na takúto evidenciu nehodia, súd neprihliadne a upovedomí o tom dotknutú osobu (§ 167a ods. 3 SPR).

Treba zdôrazniť, že register OpP vedie každý súd individuálne a v rámci vlastnej evidencie. Nemožno teda účinne

odkázať na register OpP iného súdu, čo má osobitný význam najmä v rámci devolutívnych účinkov jednotlivých opravných prostriedkov a pri pokračovaní v spore na všeobecnom súde v nadväznosti na upomínacie konanie.

Efektívne využívanie registra OpP má význam predovšetkým u advokátov, ktorí vo viacpočetných konaniach zastupujú identického klienta v rámci rovnakého druhu agendy. Navyše, v upomínacom konaní a od 1. 4. 2017 aj v exekučnom konaní je pre celé územie Slovenskej republiky kausálne príslušný jediný okresný súd. To znamená, že evidenciou dokumentu v registri OpP možno pokryť celú súvisiacu agendu jedného klienta *en bloc* (na rozdiel od doterajšieho stavu, keď bolo nevyhnutné použiť register Spr na každom konajúcom okresnom alebo krajskom súde).

Súčasne však platí, že ak možno konanie začať len elektronicke, podania a písomnosti sa evidujú v registri OpP iba ak sú doručené v elektronickej podobe a sú autorizované (§ 167a ods. 2 CSP). Listinný dokument možno pritom súdu elektronicke doručiť s účinkami predloženia originálu len za predpokladu jeho zaručenej konverzie, ktorú sú od 18. 10. 2016 oprávnení vykonávať aj advokáti [pozri § 35 a nasl. zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov]. To sa týka najmä splnomocnení, ktoré súdy spravidla vyžadujú v origináli. V prípade iných dokumentov, ktoré sú v konaní bežne predkladané a akceptované vo fotokópii, nie je zaručená konverzia potrebná. ■

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj na rok 2017

XIV. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2017.

Porota zložená z členov redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie príspevky vyhodnotí do konca decembra 2017. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu.

MEDZIŠTÁTNY ŠACHOVÝ ZÁPAS ADVOKÁTOV

Slovenská advokátska komora pripravuje pri príležitosti Dňa advokácie okrem jubilejného X. ročníka tradičného turnaja *Advokát Chess Open Bratislava 2017* ďalšie šachové podujatie, a to v poradí už

**3. ročník
medzištátneho
šachového zápasu advokátov
medzi tímami
Slovenskej advokátskej komory
a Českej advokátskej komory**

Uskutoční sa pred tradičným turnajom, t. j. **vo štvrtok, 20. apríla 2017** vo veľkej zasedačke budovy Slovenskej advokátskej komory na Kolárskej ulici č. 4 v Bratislave **so začiatkom o 16.00 h.**

V šachovom zápole sa stretnú 5-členné reprezentačné družstvá oboch partnerských komôr v zložení 4 páni a 1 dáma. Zloženie tímov je vopred dané, na podujatie sa nedá prihlásiť, organizátori však privítajú divácku šachovú verejnosť. **Ste srdečne vítaní povzbudíť slovenský tím k tretiemu víťaznému výkonu.**

SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA
v spolupráci s partnermi

organizuje **odborný seminár** pri príležitosti
prijatia prvého zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii

a jubilejný

X. ročník medzinárodného šachového turnaja ADVOKÁT CHESS OPEN BRATISLAVA 2017

Ad honorem JUDr. Júliusa Kozmu

21. a 22. apríla 2017
vo veľkej zasedačke SAK
Kolárska 4, Bratislava

Právo účasti majú advokáti, prokurátori, sudcovia, notári, exekútori, advokátski koncipienti, čakatelia na výkon ostatných právnických povolání, kolegovia z právnickej akademickej obce a študenti právnických fakúlt, podnikoví právnici a pozvaní hostia – registrovaní aj neregistrovaní šachisti. Počet účastníkov je ohraničený organizačnými možnosťami usporiadateľa.

Formulár prihlášky a propozície nájdete
na www.sak.sk v časti **Správy**.

Záujemcov, ktorí sa zúčastnia **prvýkrát**, prosíme,
aby pripojili k prihláške **doklad o právnickom vzdelaní,**
resp. o štúdiu na právnickej fakulte.

Prihlášky posielajte **do 7. apríla 2017.**

Kontakt:

Mgr. Júlia Dernerová
dernerova@sak.sk

tel.: 02 204 22 744, fax: 02 529 61 554

Súkromný znalecký posudok v CSP – základné otázky

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
doc. JUDr. Marek Števček, PhD.

Jednou z najväčších zmien v právnej úprave dokazovania v civilnom procese, prijatou zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“), je výslovné normatívne zakotvenie tzv. súkromného znaleckého posudku – t. j. znaleckého posudku, ktorý súdu predložila sporová strana. Dôvodom prijatia tejto právnej úpravy bola celková zmena koncepcie civilného procesu, ktorý je procesom kontradiktórnym, ovládaným modifikovaným prejednacím princípom a materiálnym vedením sporu.¹ Fáza procesného dokazovania je v otázke dôkaznej iniciatívy pomerne dôsledne budovaná na aktivite sporových strán, čoho dôsledkom je rozšírenie tejto iniciatívy aj do oblasti znaleckého dokazovania.

Právna úprava súkromného znaleckého posudku je obsiahnutá v samostatnom § 209 CSP. V literatúre, ale aj v praxi sa však začali objavovať názory, ktoré sa snažia poukázať na isté rozpory, alebo problematické body v tejto úprave – predovšetkým v otázke rozdielnej dôkaznej sily súkromného znaleckého posudku predloženého pri podaní žaloby a počas konania. Rovnako sa uvažuje nad problémami pri vypracovaní prípadného doplnku znaleckého posudku a pri hodnotení výsluchu znalca po predložení súkromného znaleckého posudku. Na tieto a niektoré ďalšie otázky sa pokúsime odpovedať v tomto príspevku.

Použitie znaleckého posudku ako dôkazného prostriedku v spore

Problematika použitia znaleckého posudku ako dôkazného prostriedku v civilnom sporovom konaní sa často redukuje výlučne na otázku jeho „sily“ či „váhy“ pri hodnotení dôkazov alebo rovnocennosti jednotlivých druhov znaleckých posudkov. Problematika využitia znaleckého posudku ako dôkazného prostriedku v konaní – a osobitne sa to bude týkať súkromného znaleckého posudku – však zahŕňa celý za sebou idúci proces jeho získania, predloženia a použitia v civilnom sporovom konaní. V tomto procese pritom došlo k podstatným zmenám.

Pri výklade jednotlivých právnych noriem treba brať do úvahy aj skutočnosť, že problematika znaleckého dokazovania nie je upravená len v CSP, ale aj (a vlastne primárne) v zákone č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch“), ktorý tiež nie je možné pri výklade tejto problematiky opomínať. V tejto súvislosti možno pripomenúť publikovaný názor, podľa ktorého „Aby súd mohol zodpovedne hodnotiť znalecký posudok, nesmie sa znalec obmedziť na podanie odborného záveru (teda posudku v užšom zmysle slova), ale súd musí mať možnosť z posudku poznať, z ktorých zistení znalec vychádzal a na základe akých úvah došiel k svojmu záveru (to znamená, že znalecký posudok musí obsahovať i nález).“²

1 Bližšie pozri napr. Lavický, P. a kol.: Moderní civilní proces. Brno : Masarykova univerzita, 2014, s. 39 a nasl.; Gešková, K. In.: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 689, 690.

2 Ševčík, M. – Podhradský, M.: Využitie noriem a postavenie znalca v procesnom konaní súdov riešiacich náročné technické problémy. In: Justičná revue, r. 2008, č. 5, s. 779.

Východiská úpravy (komparatívny exkurz)

V zmysle zákona o znalcoch boli strany oprávnené aj počas predošlej procesnej právnej úpravy využívať právo na vyhotovenie „súkromného“ znaleckého posudku, na ktorý sa hľadalo ako na listinný dôkazný prostriedok.³ Od tejto koncepcie bolo prijatím CSP upustené z dôvodu zmeny v nazeraní na samotný civilný proces, ktorý ako primárnu vyžaduje aktivitu sporových strán. Zmena doterajšej koncepcie súčasne vychádza aj zo skutočnosti, že v minulosti, predovšetkým bezprostredne po prijatí OSP, sa favorizoval znalecký posudok, ktorý bol podávaný ústne do zápisnice.⁴ V zmysle CSP však došlo k zmene v tom, že sa favorizuje písomný znalecký posudok, a súd v zmysle § 208 ods. 3 CSP môže (ale nemusí) znalca vypočuť.⁵ Vďaka tejto zmene môže mať úprava súkromného znaleckého posudku za splnenia stanovených podmienok rovnocenné postavenie so znaleckým posudkom nariadeným súdom.

Právna úprava spôsobu vykonávania znaleckého dokazovania v iných krajinách (okrem Českej republiky, v ktorej je právna úprava podobná ako Slovenskej republike) však nie je jednoznačne naklonená v prospech predkladania súkromných znaleckých posudkov. To, či súkromný znalecký posudok bude vôbec v konaní pripustený ako dôkaz, a aká bude jeho právna sila, je determinované predovšetkým procesnými tradíciami právnej kultúry, v ktorých sa tento dôkaz vykonáva – či ide o proces historicky založený na tradícii kontradiktórneho konania (napríklad v krajinách právnej kultúry common law) alebo o proces založený na tradícii inkvizitného procesu (ktorý prevládal v krajinách s vplyvmi kontinentálnej právnej kultúry). Rozdiely sa vyskytujú v prípustnosti tohto dôkazného prostriedku, forme jeho získavania a predkladania a v možnostiach výsluchu znalca v konaní, pričom v niektorých prípadoch sa v konaní predkladá súkromný znalecký posudok vypracovaný znalcom oboch strán. Zo zahraničných úprav sú na účely demonštrácie uvedených tvrdení zaujímavé nasledovné krajiny:⁶

- Poľsko – strana je oprávnená predložiť v konaní aj súkromný znalecký posudok, avšak pôjde len o listinný dôkazný prostriedok,
- Nemecko – súkromný znalecký posudok má podľa rozhodovacej praxe nemeckých súdov nižšiu právnu silu, pričom výsluch znalca, ktorý posudok podal, sa v konaní nevykonáva,
- Švédsko – strany môžu v konaní predložiť aj súkromný znalecký posudok a na jeho vyhotovenie sa vzťahuje obdobná úprava ako pre posudok vypracovaný súdom. V takomto prípade sa však prioritizuje situácia, že strany sa na osobe znalca, ktorého ustanoví súd, dohodnú. Znalecký posudok sa podáva písomne, pripúšťa sa však aj výsluch znalca,
- Dánsko – strany si v konaní pred súdom spravidla menujú spoločného znalca, ktorého súd schváli. Znalec sa v konaní vypočúva. Strana nie je v konaní oprávnená predložiť súkromný znalecký posudok, ku ktorému sa druhá strana nevyjadřila už pred predložením súdu,
- Veľká Británia (procesné predpisy pred súdmi v Anglicku a Walese) – znalca si v spore najímajú vždy strany na základe tzv. znaleckých pravidiel. V spore môže byť menovaný aj tzv. joint expert – spoločný pre obe strany. Znalec podáva posudok priamo súdu a základom je písomné vypracovanie posudku. Na rozdiel od tejto úpravy podľa procesných predpisov v Škótsku si síce tiež znalca najímajú priamo strany, ale posudok sa podáva priamo strane. V Škótsku sa výslovne prioritizuje vykonanie dôkazného prostriedku výsluchom znalca a samotné písomné vypracovanie posudku nemá takmer žiadnu hodnotu,
- USA (predpisy o konaní pred federálnymi súdmi) – má silnú tradíciu súkromných znaleckých posudkov. Znalec býva v konaní vypočúvaný a podrobovaný krížovému výsluchu protistranou (ktorá tým môže napadnúť dôveryhodnosť znalca ako aj jeho posudku).

3 Uznesenie

Najvyššieho súdu SR
z 12. novembra 2012,
sp. zn. 3 Cdo 16/2012.

4 k tomu pozri napr.

R 1/1975.

5 obsolentnosť úpravy sa ukázala aj v praxi, kedy boli ústne posudky skôr výnimočné. K tomu pozri aj Bajánková J.: In: Števec M., Ficová S. a kol.: Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 335.

6 bližšie k podrobnej komparácii právnej úpravy znaleckých posudkov ako dôkazných prostriedkov v procesných predpisoch vybraných štátoch pozri Bělohávek, A., Hótová, R.: Znalci v mezinárodním prostředí – v suoudním řízení civilním a trestním, v rozhodčím řízení a investičních sporech. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 8 – 107.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
pôsobí ako advokátka,
v súčasnosti spolupracuje
s Advokátskou kanceláriou
Valko Marián & partners, s. r. o.

Doc. JUDr. Marek Števec, PhD.
je vysokoškolský pedagóg
na PF UK v Bratislave.

Súčasne majú strany povinnosť zverejniť súdu komunikáciu medzi znalcom a zadávateľom posudku vrátane interných správ zaslaných pri vypracúvaní posudku.

„Rovnocennosť“ znaleckých posudkov

Napriek popísaným rozdielom v chápaní znaleckého dokazovania a vypracúvania súkromných znaleckých posudkov v zahraničných úpravách je možné pozorovať všeobecný trend zrovnoprávňovania znaleckých posudkov znalcov ustanovovaných súdom a súkromných znaleckých posudkov.⁷

Na druhej strane je nutné poznamenať, že aj v prípade normatívnej línie preferovanej v našom civilnom procese (súkromný znalecký posudok má v sporovom konaní pôsobiť ako rovnocenný dôkazný prostriedok v porovnaní so znaleckým posudkom nariadeným súdom), nepôjde o úplne rovnaké listiny. Predovšetkým z pohľadu východísk pre ich vypracovanie môžu vykazovať isté rozdielnosti, prípadne spôsob realizácie môže vyvolávať pochybnosti.

Rovnako je potrebné si uvedomiť rozdiely pri porovnaní dvoch rôznych časových verzií súkromných znaleckých posudkov – znaleckého posudku predkladaného spolu so žalobou a znaleckého posudku predkladaného priamo v konaní, ktoré vysvetlíme na jednotlivých fázach realizácie znaleckého dokazovania.

Možno teda zhrnúť, že *de lege lata* sa v civilnom procese rozlišujú dva **druhy** znaleckých posudkov, a to:

- i) Znalecký posudok súdom ustanoveného znalca (ďalej len „**ZP**“),
- ii) Súkromný znalecký posudok (ďalej len „**SZP**“).

Pri súkromnom znaleckom posudku zároveň podľa právnej úpravy obsiahnutej v § 209 CSP existujú dva **časové varianty** jeho predloženia:

- a) Predloženie SZP spolu so žalobou (v zmysle § 209 ods. 2 CSP),
- b) Predloženie SZP v už prebiehajúcom konaní (v zmysle § 209 ods. 3 CSP).

Výklad § 209 ods. 2 CSP vo vzťahu k rovnocennosti posudkov

Základná úprava SZP sa nachádza v § 209 CSP, ktorý sa člení na 3 odseky. Prvý odsek predstavuje v podstate legálnu definíciu SZP. Druhé dva len sledujú chronológiu sporu, ktorý sa vždy začína žalobou.⁸ V odseku dva sa teda normuje i rovnocennosť SZP so ZP (porovnaj klasifikáciu uvedenú vyššie). Tretí odsek predpokladá, že aj v priebehu konania možno procesne reagovať na vývoj situácie predložením SZP – a to v prípade, že nejaký SZP bol so žalobou predložený, ako aj v prípade, že SZP ešte predložený nebol – rovnako tak mohol predložiť SZP najskôr žalovaný, a následne žalobca a *vice versa*.

V praxi sa vyskytol názor, že z dikcie § 209 ods. 2 CSP vyplýva „nerovnocennosť“, alebo pri najmenšom „nerovnakosť“ dvoch spomínaných časových variantov predloženia súkromného znaleckého posudku. Tento názor však z hľadiska logiky neobstojí, pretože z právnej normy nevyplýva – či sa nám to páči alebo nie, to, čo z čoho „vyplýva“, je záležitosťou logiky, v tomto prípade aplikovanej na právnu normu CSP.

Tá znie:

1. časový variant – SZP predložený spolu so žalobou – § 209 ods. 2 CSP: „Ak je spolu so žalobou predložený súkromný znalecký posudok, ktorý má všetky zákonom predpísané náležitosti a obsahuje doložku o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, postupuje sa pri vykonávaní tohto dôkazu akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca.“

2. časový variant – SZP predložený počas konania – § 209 ods. 3 CSP: „Ak sa súkromný znalecký posudok vyhotovuje v priebehu konania, súd umožní znalcovi nahliadnuť do spisu alebo sa inak oboznámiť s informáciami potrebnými na vypracovanie znaleckého posudku.“

7 rovnako pozri aj Bělohávek, A., Hótová, R.: Znalci v mezinárodním prostředí – v suoudním řízení civilním a trestním, v rozhodčím řízení a investičních sporech. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 17

8 Civilné sporové konanie sa nemôže začať inak, ako z iniciatívy žalobcu.

9 Implikatívnym spojením nazývame v podstate podmienkové súvetie spojené binárnou výrokovovo-logickou spojkou „ak ... (antecedent), tak ... (konzekvent). Kedy je implikácia ako propozícia (úsudok) pravdivá, stanovuje tzv. pravdivostná tabuľka implikácie, čiže ide o matematickú operáciu. Implikácia sa pochopiteľne nepoužíva len vo výrokovovej logike, ale aj v logike predikátovej, ba dokonca si svoje základné charakteristiky (s výnimkou pravdivostných hodnôt) ponecháva i v logikách neklasických, modálnych a pod.

10 Časť spojky „tak“ je spravidla v právnych normách zamlčaná, čo však nijako nemení charakter implikácie.

11 Bližšie pozri (z prác pochopiteľných bez hlbšieho matematického základu) napr. Zouhar, M.: Základy logiky pre spoločenskovedné a humanitné odbory. Bratislava: Veda 2008, s. 56 a nasl.

12 Pripomíname, že logické operácie nijako nestanovujú empirickú pravdivosť výrokov, ale len štruktúru logického vyplývania, teda tzv. inferenčnú štruktúru. Túto poznámku sme do textu umiestnili práve preto, že osobitne právnici radi používajú floskulu o „vyplývaní“ niečoho z právnej normy.

13 Na tomto mieste nebudeme čitateľa unavovať zápismi v lambda kalkule, ani pravdivostnými hodnotami zložiek implikácie, no zákonitosti implikácie sú v podstate matematické operácie, ktoré samozrejme platia bez ohľadu na jazykový cit adresátov právnych noriem. Logické operácie platia bez ohľadu na to, či sa aplikujú na právny text, text z kvantovej mechaniky alebo Hrabalove poviedky.

Domnievať sa, že jedine časový variant predloženia SZP spolu so žalobou vyvoláva účinky v podobe jeho rovnocennosti so ZP podľa naznačenej klasifikácie je nesprávne a logicky nezdôvodniteľné. Implikatívne spojenie⁹ použité zákonodarcom v citovanom ustanovení nijako neovplyvňuje právnu kvalifikáciu druhého časového variantu predloženia SZP. Inak povedané, z výrokov spojených spojkou „ak ..., tak.“¹⁰ vyplýva jedine to, že ak nastane antecedent (spravidla a veľmi simplifikovane hypotéza právnej normy), tak má nastať konzekvent, právna regulácia. Ustanovenie § 209 ods. 2 CSP teda normuje jedine to, že ak nastane časový variant a), teda predloženie SZP spolu so žalobou, má sa postupovať „rovnako“ ako pri ZP. Nijako však z tejto normy **nevyplýva**, že sa tak nemá postupovať aj pri druhom časovom variante SZP, ktorý vykladané ustanovenie neupravuje.

Odpoveď na otázku, či časový variant SZP je rozhodujúcim východiskom pre procesnú relevanciu tohto dôkazu sa osvetlí učebnicovým príkladom z logiky.¹¹ Implikácia „ak si v pondelok zlomím nohu, tak budem mesiac práceneschopný“ nijako nestanovuje (nevyplýva z nej), čo sa stane, ak si nohu zlomím v utorok či v akýkoľvek iný deň okrem pondelka. Ak niekto tvrdí, že z tohto výroku vyplýva, že ak si nohu zlomím v iný časový okamih, už nebudem mesiac práceneschopný, mylí sa.¹² Rovnako tak z implikácie uvedenej v § 209 ods. 2 CSP nevyplýva, že ak SZP nepredložím spolu so žalobou, tak sa SZP nebude správať „rovnocenne“ ako ZP.¹³

Z hľadiska formálnej logiky by uvedený záver z normy **vyplýval** iba vtedy, ak by zákonodarca použil výrokovovo-logickú spojkou „vtedy a len vtedy, ak ...“ (prípadne „práve vtedy, keď“). Priznáваме, že táto spojka sa v právnych textoch prakticky nevyskytuje, ako aj to, že logický výklad právnej normy nemusí byť vždy jediný možný, a už vôbec nie vždy správny. Ak by sa však prijal za správny výklad, že jedine SZP predložený spolu so žalobou je rovnocenný ZP, odporovalo by to zjavne zmyslu a účelu právnej úpravy SZP. Nemožno totiž nijako rozumne („logicky“) dovodiť, že by sa tento SZP (teda podľa odseku 3 cit. ust.) mal procesne správať inak, ako ten podľa odseku 2.

Tento záver podporuje i výklad systematický, konkrétne členenie § 209 CSP na tri nadväzujúce odseky. Ani logický, ani systematický, ani teleologický výklad tak podľa nášho názoru neinterpretujú § 209 CSP inak, ako že existujú podľa chronológie sporu („logiky veci“) práve dva časové varianty predloženia SZP a oba tieto varianty sa v procese správajú „rovnocenne“.

To, že „rovnocennosť“ oboch druhov posudkov (SZP a ZP) je normovaná iba v odseku 2, je ľahko preklenuteľné analógiou legis podľa článku 4 ods. 1 CSP. Samozrejme, treba povedať aj to, že posledných pár odsekov sa na prvý pohľad priechi „jazykovému citu“, no zároveň je potrebné povedať i to, že tzv. gramatický doslovný výklad zákona, konkrétne § 209 CSP, si do slov zákona vkladá niečo, čo tam na základe iných spôsobov výkladu nie je – a síce výrokovovo – logickú spojkou „práve vtedy..., keď...“. Čiže vlastne aj doslovný, gramatický, no pritom logicky správny výklad § 209 ods. 2 CSP nepripúšťa, aby sa jedine SZP predložený spolu so žalobou pokladal za „rovnocenný“ ZP (a súdom nariadenému znaleckému dokazovaniu).

Ďalším výkladovým problémom pri hodnotení „rovnocennosti“ SZP a ZP je výklad obsahu tejto rovnocennosti. Citovaný § 209 ods. 2 *in fine* CSP stanovuje, že „postupuje sa pri vykonávaní tohto dôkazu akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca.“ To znamená, že sa vykoná tak, ako ktorýkoľvek iný znalecký posudok, a rovnako sa bude takto i hodnotiť (porovnaj výklady v časti „Vykonanie a použitie znaleckého posudku v konaní“).

Získanie znaleckého posudku

CSP síce dáva strane právo predložiť SZP v konaní, ak však má byť SZP považovaný za „relevantný“ dôkazný prostriedok, musí pri procese jeho získania strana postupovať podľa aplikovateľných ustanovení CSP (predovšetkým § 207 ods. 2, § 208 a § 209 CSP) a zákona o znalcoch a obdobne, ako by to spravil súd. Pri vypracovaní znaleckého posudku ako zamýšľaného dôkazného prostriedku v spore môžu byť osoba zadávateľa, prípadne spôsob a čas jeho zadania kľúčové pre jeho použiteľnosť v zmysle stranou zamýšľaného cieľa (teda čo tým strana v konaní chcela preukázať).

Prvým dôležitým rozdielom medzi SZP predloženým spolu so žalobou a ZP (alebo časovým variantom SZP získaným neskôr v konaní) je otázka momentu získania znaleckého posudku. Získaniu ZP (alebo vypracovaniu SZP počas konania) bude predchádzať postup zo strany súdu a strán, spravidla budú predložené podania strán, ktoré budú obsahovať ich vyjadrenia

a prostriedky procesného útoku a procesnej obrany. Pri znaleckom dokazovaní podľa OSP bola situácia zvyčajne obdobná¹⁴ – súd pred ustanovením znalca mal spravidla k dispozícii vyjadrenia oboch účastníkov, a zároveň pred nariadením znaleckého dokazovania účastníkov k otázke znaleckého dokazovania aj vypočul. Z tohto dôvodu mal súd za zistené vyjadrenia účastníkov k odboru resp. odvetviu, v ktorom má znalec pôsobiť, k osobe znalca, jeho odbornosti, prípadnej zaujatosti znalcov, ktorí by prichádzali do úvahy, k spresneniu a výberu otázok oboch sporových strán, ktoré budú znalcovi zadané ako úloha. Súd zároveň dohliadal na správnu formuláciu otázok.

CSP normovaním súkromného znaleckého posudku, ktorý môže strana predložiť v ktoromkoľvek štádiu konania až do skončenia dokazovania, otvoril niekoľko interpretačných otázok.

Vzhľadom na to, že sa pripúšťajú dva časové varianty SZP, a síce predloženie súkromného znaleckého posudku spolu so žalobou, alebo v ďalšom priebehu konania, môže táto situácia spôsobiť aplikačný problém. Aj keď na jednej strane takýto postup prinesie stranám časovú úsporu, na strane druhej môže priniesť aj problémy, spočívajúce v tom, že počas konania dôjde k predloženiu dôkazných prostriedkov a k vykonaniu dôkazov o úplne iných skutočnostiach ako boli tie, ktoré mal znalec k dispozícii pri vypracovaní znaleckého posudku pred začatím konania.¹⁵ Tieto problémy sú odstrániteľné citlivým zvažovaním predovšetkým advokátov sporových strán, kedy bude predloženie SZP spolu so žalobou účelné (hospodárne), a kedy bude potrebné reagovať až na vývoj sporu.¹⁶ Napríklad stanovenie hodnoty nehnuteľnosti k určitému dátumu nesie potenciálne menšie riziká v dôsledku vývoja procesu ako určenie primeranej dĺžky vykonania diela s prihliadnutím na existenciu rôznych okolností pri plnení zmluvy alebo výšky škody zavinenej stranou, voči ktorej sa náhrada uplatňuje.

Rovnako možno spomenúť situácie, keď sa jednoducho žaloba bez primeraného odborného názoru zrejme ani napísať nedá – pôjde o prípady rôznych variantov náhrady škody, určenia náhrad za užívanie vecí, výšky bezdôvodného obohatenia a pod. V týchto prípadoch bude nepochybne účelné podporiť alebo dokonca nevyhnutné zdôvodniť napríklad výšku žalovanej sumy súkromným znaleckým posudkom. Riziko, že protistrana predloží „kontraposudok“ s odlišnou sumou, pochopiteľne rezonuje vždy. V ideálnom svete by dvaja znalci nemali dospieť k diametrálne odlišným znaleckým nálezom, avšak v ideálnom svete sa advokát pohybuje len málokedy. Ak teda takáto situácia nastane, bude namieste navrhnuť konfrontáciu oboch (viacerych) znalcov, poukázať na obsahové vady znaleckého posudku, ak sú strane zjavné a žiadať, aby súd taký znalecký posudok ako dôkazný prostriedok nepripustil, prípadne navrhnuť vypracovanie kontrolného znaleckého posudku, ktorý preskúma správnosť záverov uvedených v skúmanom znaleckom posudku.

V prípade, ak však dôjde k predloženiu viacerých SZP, ktoré sú v zjavnom rozpore, alebo vykazujú v znaleckých záveroch neprimerané rozdiely, možno len apelovať na to, aby sa takéto rozdiely v znaleckých nálezoch avizovali orgánu dohľadu (Ministerstvu spravodlivosti SR), a aby advokáti trvali na administratívnom trestaní takých znalcov, ktorí by nerešpektovali svoje zákonné povinnosti a svoje znalecké nálezy prispôbovali „motiváciám“ sporových strán. Rovnako pripomíname trestný čin nepravdivého znaleckého posudku, tlmočnického úkonu a prekladateľského úkonu podľa § 347 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov. Isteže, pravdepodobne nedocielime spomínaný ideálny svet, a už vôbec nie hneď, ale nástroje na optimalizáciu stavu, kedy dvaja znalci z rovnakých skutkových podkladov dospejú k diametrálne odlišným znaleckým nálezom majú strany k dispozícii, aj keď sú mimoprocesné. Inak povedané, tieto problémy neodstráni žiadna úprava civilného procesu.

Zadanie posudku

Ďalším problémom pri získaní SZP ako dôkazného prostriedku môže byť osoba, ktorá posudok zadáva, a to, akým spôsobom vníma svoju procesnú situáciu. Ak pôjde o súkromný znalecký posudok, jeho zadávateľom bude strana, nie súd – čo v konečnom dôsledku výslovne pripúšťa aj § 2 ods. 2 zákona o znalcoch. Osoba zadávateľa je však kľúčovou v otázke určenia toho, kto znalecký posudok vypracuje, na základe akých skutočností, a čo bude jeho obsahom.

V prípade, ak znalecký posudok zadáva súd, kvalifikovane, a to spravidla po predložení všetkých prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, prípadne aj po výsluchu strán vyberie znalecký odbor, v ktorom má byť znalecký posudok vypracovaný. Súd súčasne spravidla položí

14 Presný postup súdu pri zadaní znaleckého posudku bol judikovaný v R 1/1981.

15 Z dôvodu plynulosti a hospodárnosti súdneho konania súd spravidla ustanovuje znalca až po zhromaždení všetkých skutkových podkladov potrebných pre vykonanie znaleckého úkonu – k tomu pozri R 20/1980.

16 Znalecký posudok ako dôkazný prostriedok je možné už pri podaní žaloby prípadne niektorého z vyjadrení. Následne strana môže SZP predložiť vo vhodnom štádiu konania – a to buď po oboznámení sa s argumentáciou protistrany, v primeranom čase pred predbežným prejednaním sporu, medzi predbežným prejednaním sporu a pojednávaním a pod.

17 k zadaniu znaleckého posudku pozri aj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 689, 690.

18 zákon o znalcoch sa explicitne k tejto otázke nevyjadruje, je to však možné odvodiť z právnej úpravy obsiahnutej v zákone o znalcoch, kde v zmysle § 4 ods. 3 sa zápis znalcov organizuje podľa odborov, ktoré sa ďalej členia na odvetvia s tým, že na základe § 5 ods. 1 písm. c), e), f), g) a h), môže byť znalec zapísaný do odboru, v ktorom získal vzdelanie, vykonáva prax, je pre tento odbor predpísaným spôsobom kvalifikovaný a materiálne vybavený na výkon znaleckej činnosti v tomto odbore.

19 § 16 ods. 2 písm. d) zákona o znalcoch.

20 k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 691.

21 povinnosť predložiť znalcovi všetky relevantné dôkazy vyplýva z požiadavky na obsahovú náležitosť znaleckého posudku v zmysle § 17 ods. 3 písm. e) zákona o znalcoch – predloženie príloh potrebných na zabezpečenie preskúmateľnosti znaleckého posudku v spojení s potrebou zabezpečenia takého znaleckého posudku, ktorý bude v konaní použitý ako presvedčivý dôkaz.

otázky tak, aby boli v súlade s tým, čo počas konania vyšlo najavo, a aby boli v súlade s § 207 ods. 2 CSP a základnými princípmi CSP. Riziko, že predložený súkromný znalecký posudok (najmä jeho časový variant predloženia spolu so žalobou) nebude tieto náležitosti spĺňať, a tak sa minie účelu, ktorý ním strana procesne sledovala, znáša pochopiteľne sporová strana, ktorá SZP v konaní predložila (a osobitne žalobca pri spomínanom časovom variante SZP predloženom spolu so žalobou).

V zadaní znaleckého posudku¹⁷ je potrebné určiť jeho základné parametre – konkrétne, kto ho vypracuje (vrátane výberu správneho odboru a osoby znalca), druh znaleckého úkonu, otázky, ktoré má znalec riešiť, ale zároveň v zmysle § 17 ods. 6 zákona o znalcoch aj druh úkonu, na ktorý má byť posudok vypracovaný.

V prípade, ak vypracovanie znaleckého posudku zadáva strana, musí zabezpečiť, aby:

- znalec, ktorý znalecký posudok vypracoval, bol znalcom v odbore, v ktorom sa z odbornej stránky môže k zadaným otázkam vyjadriť,¹⁸ a zároveň musí dbať na to, aby znalec bol nestranný,¹⁹
- otázky položené znalcovi neboli v rozpore s § 207 ods. 2 CSP a súčasne aby dávali odpoveď na otázky, ktoré môžu ozrejmiť skutočnú situáciu v súdnom konaní,²⁰
- zo zadania znaleckého posudku bolo zrejmé, že ide o znalecký posudok, ktorý bude použitý v konaní pred súdom,
- znalcovi predložila všetky relevantné dokumenty, ktoré môžu byť (aj druhou stranou) použité v konaní.²¹

V prípade, ak vypracovanie znaleckého posudku zadáva súd, s týmito otázkami sa pochopiteľne sám vysporiada. V prípade, ak je zadávateľom sporová strana, sú spomenuté požiadavky kľúčové pre hodnotenie súkromného znaleckého posudku ako dôkazu, protistranou i súdom, ale aj pre „presvedčenie“ súdu, či vôbec tento dôkazný prostriedok v spore vykoná.

Nahliadnutie znalcom do súdneho spisu

Možnosť nahliadnutia znalca do spisu je otázkou výlučne v prípade, ak sa znalecký posudok vypracováva až počas sporu (pred začatím sporu súdny spis neexistuje). V prípade, ak sa znalecký posudok vyhotovuje počas konania, znalcovi je potrebné priznať právo na nahliadnutie do spisu. Toto právo sa v zmysle CSP priznáva znalcovi ustanovenému súdom, ako aj znalcovi strany. Dôvodom pre nahliadnutie do spisu je, že znalec je podľa § 16 ods. 2 zákona o znalcoch povinný vykonávať znaleckú činnosť riadne, účelne, hospodárne a nestrane. Bolo by v rozpore s touto zásadou, ak by znalec pri vypracovaní znaleckého posudku, pri ktorom vie, že tento bude použitý v prebiehajúcom súdnom konaní, nenahliadol do súdneho spisu, ak existuje.

Ak by sa znalec pri vypracovaní súkromného znaleckého posudku uspokojil len s informáciami od zadávateľa SZP, a tento by mu opomenul oznámiť skutočnosť dôležitú pre súdne konanie alebo predložiť listinu alebo dôkaz, ktoré sú pre posudzovanú vec v súdnom konaní dôležité, takýto posudok by mohol byť protistranou úspešne a relatívne jednoducho spochybnený – dokonca by súd mohol odmietnuť jeho vykonanie. Takýto SZP by bol v rozpore s uvedenými zásadami riadnej znaleckej činnosti a nesplnil by účel, ktorý by jeho predložením strana sledovala.

V prípade, ak z právnych predpisov jednoznačne identifikujeme povinnosť znalca nahliadnuť do spisu aj v prípade, ak vypracúva súkromný znalecký posudok, nemôžeme pripustiť argument, že takýto posudok by mal mať inú dôkaznú silu ako znalecký posudok podaný v čase, kedy súdny spis neexistuje. Opätovne tak narážame na otázku dvoch časových variantov predloženia súkromného znaleckého posudku (porovnaj výklady vyššie v texte). Pripomíname rovnako procesnú diligenciu sporových strán v kontradiktórnom spore.

Predloženie znaleckého posudku do konania

Ako to vyplýva zo znenia § 209 CSP, SZP môže byť ako dôkazný prostriedok predložený stranou buď spolu so žalobou, alebo v priebehu sporu. Okrem toho môže strana navrhnúť ako dôkazný prostriedok znalecké dokazovanie, ktoré nariadi súd.

Ako potenciálny rozdiel medzi dvoma časovými variantmi predloženia súkromného znaleckého posudku je možné vnímať predovšetkým úpravu § 209 ods. 2 CSP, podľa ktorého má znalecký posudok obsahovať doložku o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome

nepravdivého znaleckého posudku (pri právnej úprave ZP ako aj časového variantu SZP predloženého počas konania sa táto úprava nenachádza). Uvedená skutočnosť vyplýva z rozdielu pri zadaní vypracovania znaleckého posudku, nakoľko zo zadania samotnej znaleckej otázky znalec zvyčajne nemá možnosť zistiť, či zadávateľ nemá aj úmysel predložiť znalecký posudok do konania. Potreba tejto úpravy odpadá pri ZP a SZP predloženého počas konania, nakoľko pri týchto posudkoch bude informácia o tom, že znalecký posudok sa použije v súdnom konaní obsahovať samotné zadanie jeho vypracovania (objednávka). Napriek tomu je možné súhlasiť s názorom, že doložka v zmysle § 209 ods. 2 CSP je osobitnou obsahovou náležitosťou časového variantu SZP predloženého spolu so žalobou; má však byť súčasťou aj tých časových variantov SZP, ktoré sú predkladané počas sporu.

Aj keď § 209 ods. 2 CSP obsahuje príkaz, že v prípade SZP „postupuje sa pri vykonávaní tohto dôkazu akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca“, okrem osoby zadávateľa, ktorá sa v úvode javila ako základný rozdiel medzi SZP a ZP, je rozdiel medzi predložením SZP a ZP ako dôkazného prostriedku do konania podčiarknutý aj ďalšími okolnosťami:

- určenie osoby znalca je pri ZP výhodnejšie, keďže znalcom, ktorý vypracuje SZP môže byť len osoba zapísaná v zozname znalcov (v prípade ZP môže v zmysle § 2 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 3 zákona o znalcoch podať znalecký posudok aj osoba, ktorá nie je zapísaná v zozname znalcov, ale je za znalca ustanovená v súlade s § 15 zákona o znalcoch),
- SZP nemôže byť podaný do zápisnice – tento záver vyplýva jednak z § 209 ods. 1 CSP, podľa ktorého SZP má byť znalecký posudok, ktorý je **predložený** stranou (t. j. musí byť predložený len v písomnej forme), a jednak to neumožňuje ani § 17 ods. 1 zákona o znalcoch, ktorý podanie znaleckého posudku do zápisnice umožňuje len súdu, teda v prípade prvého druhu ZP podľa načrtnutej klasifikácie.²²

Znamená to však, že by v zmysle CSP mal kvôli uvedeným rozdielom SZP mať menšiu dôkaznú silu alebo vierohodnosť? Kladná odpoveď na túto otázku jednoznačne neprichádza do úvahy.

Pri posudzovaní problematiky je potrebné si uvedomiť, že pri koncipovaní úpravy súkromných znaleckých posudkov boli tieto rozdiely zrejme, a aj preto bola namiesto rozdielna úprava. Právna úprava však musí reagovať na všetky existujúce varianty, ktoré sa môžu v spore vyskytnúť a priznať rovnosť zbraní aj protistrane – čo odôvodňuje aj úprava možnosti reagovať na znalecký posudok získaný v priebehu konania. V prípade, ak je v konaní stranou predložený SZP, protistrana spravidla bude oprávnená zareagovať nasledovne:

- a) predloží vlastný SZP s posúdením rovnakej otázky – toto predloženie je možné aj voči ZP aj voči SZP. K predloženiu SZP v tomto prípade má dôjsť spravidla v lehote stanovenej súdom na predloženie vyjadrenia k znaleckému posudku, prípadne v lehote predĺženej na žiadosť strany – ak k predloženiu dôkazu v stanovenej lehote nedôjde, prichádza do úvahy inštitút sudcovskej koncentrácie konania,²³
- b) navrhne súdu kontrolné znalecké dokazovanie spravidla z dôvodu námietok proti už predloženému znaleckému posudku, ktoré vyjdú v konaní najavo. Keďže z čl. 17 CSP vyplýva princíp hospodárnosti konania, v spojení aplikácie tohto princípu s § 207 ods. 3 CSP takáto situácia môže byť prípustná len v prípade, ak bol predložený SZP, alebo v prípade, ak súd má dôvodné pochybnosti o správnosti ZP.

Z úpravy civilného sporového konania, a predovšetkým zo znenia § 207 ods. 3 CSP, nevyplýva žiadny rozdiel medzi dôkaznou silou posudku – ZP alebo SZP, ktorý bol predložený počas konania, a SZP predloženého spolu so žalobou. Dokonca podľa princípu voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 ods. 1 CSP) nemožno hovoriť o žiadnej preferencii žiadneho dôkazu a takýto argument je v rozpore s čl. 15 ods. 2 CSP. Naopak, práve z § 207 ods. 3 CSP vyplýva, že súd v konaní nemá pri rozpornosti posudkov rozlišovať podľa toho, kto zabezpečil vypracovanie znaleckých posudkov. To vyplýva z už vyššie spomínaných skutočností, že znalec bude v konaní vychádzať z rovnakých zadaní a bude povinný nahliadnuť do súdneho spisu (ak už bude súdny spis existovať), a to tak v prípade SZP, ako aj v prípade ZP.

Rovnocennosť úpravy znaleckého dokazovania (v prípade, ak sa argumentuje reálnymi situáciami, ktoré by mali v spore nastať) je súčasne umocnená aj v § 210 CSP, na základe ktorého súd v prípade požiadavky znaleckého dokazovania prednesenej stranou v spore, môže zabezpečiť prístup k dôkazom aj znalcovi vypracúvajúcejmu SZP, a bez akýchkoľvek pochybností bude oprávnený prikázať ktorejkoľvek strane, aby zabezpečila súčinnosť aj pri vypracovávaní SZP.

22 § 17 ods. 1 zákona o znalcoch je tak zrejme v pomere *lex specialis* vo vzťahu k § 209 CSP. CSP teda vo všeobecnosti neumožňuje ako prípustnú formu podania podanie ústne do zápisnice, citovaná právna norma zákona o znalcoch ako špeciálna právna norma takúto formu pri ZP (nie už pri SZP) umožňuje. V zmysle interpretačného pravidla *lex specialis derogat legi generali* tak možno ustáliť, že ZP v prípade jeho nariadenia súdom môže byť na základe rozhodnutia súdu podaný ústne do zápisnice.

23 Porovnaj § 153 CSP.

- 24 Bajánková J.: In: Števček M., Ficová S. a kol.: Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha : C. H. Beck, 2009, s. 335, k tomu pozri aj R 4/1969.
- 25 Teória dôkazného práva rozlišuje pojmy dôkaz a dôkazný prostriedok (prípadne i tzv. materiálny prameň dôkazu). Táto problematika nie je primárne obsahom našich úvah v tomto príspevku, no treba mať na pamäti, že (veľmi zjednodušene) dôkazom je to, čo sa zákonným spôsobom získa procesným postupom z dôkazného prostriedku. Bližšie pozri napr. Steiner, V.: Občianske procesné právo v teórii a praxi. Bratislava: Obzor 1980, s. 262.
- 26 k metodologickému postupu hodnotenia znaleckého posudku pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 697.
- 27 k tomu pozri aj R(c) 33/1995.
- 28 Krajčo J. a kol.: Občiansky súdny poriadok I. Komentár. Bratislava: Eurounion, 2006, s. 261.
- 29 R 1/1981.
- 30 Ústavný súd ČR, III. ÚS 299/06.
- 31 V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 324/2005 bude v súlade so zásadou hospodárnosti konania, aby súd vykonal výsluch znalca len v prípade pochybnosti o správnosti alebo úplnosti posudku, ale takýto dôkaz je nadbytočný v prípade, ak znalec nemôže objasniť posudzovanú otázku nad rámec znaleckého posudku.

Vykonanie a použitie znaleckého posudku v konaní

Aj keď postup vykonania SZP nie je osobitne upravený, bude sa pri jeho vykonávaní postupovať v zmysle § 208 CSP.

Rovnako hodnotenie akýchkoľvek dôkazov (vrátane znaleckých posudkov) v spore nie je pre jednotlivé dôkazy upravované osobitne, ale je založené na princípe voľného hodnotenia dôkazov v zmysle čl. 15 a § 191 CSP. „Súd posudkom nie je viazaný, hodnotí ho voľne ako ktorýkoľvek iný dôkaz.“²⁴ Pri hodnotení znaleckého posudku musíme brať do úvahy rozhodujúce slovo sudcu pri stanovení, ktorý navrhnutý dôkazný prostriedok vykoná a získa z neho dôkaz,²⁵ a ako takýto dôkaz vyhodnotí. Ak SZP bude v konaní predložený ako dôkazný prostriedok, môže byť odmietnutý z formálnych dôvodov ako aj z procesných dôvodov.²⁶

Záveru znaleckého posudku (SZP aj ZP) je potrebné overiť aj v nadväznosti na iné dôkazy, ktoré boli v konaní predložené, a to predovšetkým tie, ktoré môžu byť v rozpore so závermi znaleckého posudku.²⁷ „Od znaleckého odborného záveru treba odlišovať právo súdu preveriť správnosť skutkových okolností, z ktorých znalec pri vypracovávaní znaleckého posudku vychádzal. Nesprávnosť skutkových okolností bude mať spravidla za následok aj nepresvedčivosť znaleckého posudku.“²⁸

Podporne pre účely poukázania na to, ako bude súd hodnotiť SZP (ako aj ZP) možno uviesť judikatúrne závery (povedané recentnou terminológiou) najvyšších súdnych autorít.

„Pri hodnotení dôkazu znaleckým posudkom sa súd musí zaoberať tým, či posudok znalca má všetky formálne náležitosti, teda či závery uvádzané vo vlastnom posudku sú náležite odôvodnené a či sú podložené obsahom nálezu, či znalec vyčerpал úlohu v rozsahu, ako mu bola zadaná, či prihliadol na všetky okolnosti, s ktorými sa mal vysporiadať, či jeho závery sú podložené výsledkami konania a nie sú v rozpore s výsledkami ostatných vykonaných dôkazov.“²⁹

„Hodnotiť je treba celý proces utvárania znaleckého dôkazu, vrátane prípravy znaleckého zkoumání, opatrování podkladů pro znalce, průběh znaleckého zkoumání, věrohodnost teoretických východisek, jimiž znalec odůvodňuje své závěry, spolehlivost metod použitých znalcem a způsob vyvozování závěrů znalce. ... Ponechávat bez povšimnutí věcnou správnost znaleckého posudku a slepě důvěřovat závěrům znalce by znamenalo ve svých důsledcích popřít zásadu volného hodnocení důkazů soudem podle jeho vnitřního přesvědčení, privilegiovat znalecký důkaz a přenášet odpovědnost za skutkovou správnost soudního rozhodování na znalce; takový postup nelze z ústavněprávních hledisek akceptovat.“³⁰

Ako sme už spomenuli vyššie, súčasná právna úprava favorizuje ako dôkazný prostriedok v spore písomne vypracovaný znalecký posudok, pričom v prípade SZP nie je možné ani uvažovať o inom variante ako o jeho predložení v písomnom vyhotovení. Keďže podľa CSP je procesná aktivita zverená predovšetkým sporovým stranám podľa modifikovaného prejednacieho princípu, tak v prípade, ak to žiadna zo strán nenavrhne, súd nebude oprávnený vykonať dôkaz výsluchom znalca, ktorý znalecký posudok podával.³¹ K takémuto návrhu strany prikrôčia podľa nášho názoru predovšetkým vtedy, ak v spore dôjde k predloženiu znaleckých posudkov, v ktorých budú rozpory, a strany budú chcieť tieto rozpory vyriešiť výsluchom znalcov, a nie kontrolným znaleckým posudkom. Z § 208 ods. 3 CSP je zrejme, že výsluch znalca pri súkromnom znaleckom posudku nie je potrebné uskutočniť, nie je to však ani vylúčené. V prípade, ak strana taký dôkaz navrhne, je oprávnená súčasne s návrhom dôkazu požiadať súd, aby v zmysle § 209 ods. 3 CSP umožnil nahliadnutie do spisu aj takému znalcovi, ktorý vypracoval SZP pred začatím sporu.

Rovnako to platí aj pre predloženie doplnku SZP, ktorý bude vypracovaný predovšetkým v prípade, ak sa počas konania zmenia okolnosti, za ktorých bol vypracovaný pôvodný SZP.

Vzhľadom na to, že nahliadnutie do spisu je možné na základe uvedenej právnej úpravy pri ZP aj SZP, nie je možné súhlasiť s takými názormi, podľa ktorých nahliadnutie do spisu zníži nestrannosť SZP. Ako už bolo uvedené, bude naopak takýto postup v znaleckom dokazovaní nielen preferovaný, ale aj potrebný – v opačnom prípade by znalecký posudok nespĺňal jednu z predpísaných náležitostí v zmysle § 17 ods. 6 zákona o znalcoch (opis skutočností, na ktoré znalec pri úkone znaleckej činnosti prihliadal). V prípade, ak by z obsahu znaleckého posudku pri jeho hodnotení ako dôkazu vyplývalo, že znalec vôbec nezohľadnil žiadnu zo skutočností a dôkazných prostriedkov predložených v spore, bude namieste nepripustenie, respektíve odmietnutie takého súkromného znaleckého posudku ako dôkazného prostriedku v konaní.

Záver

„Rovnocennosť“ SZP a ZP v CSP nie je normatívne riešená vôbec, rovnako nie je riešená ani rovnocennosť dvoch ZP. Aj keď doposiaľ sa na SZP hľadalo „len“ ako na listinný dôkaz, CSP takéto členenie v prípade žiadneho znaleckého posudku (vypracovaného v súlade s CSP a so zákonom o znalcoch a predloženého v konaní) nepozná. Hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu teda nebude zamerané na to, kto tento dôkaz predložil a v akom štádiu konania bol vypracovaný, ale bude založené výlučne na jeho presvedčivosti.

CSP v zákonnej úprave SZP neupravuje len práva strany – právo predložiť SZP a právo požadovať, aby pri jeho vykonaní súd postupoval ako pri ZP. Úprava SZP, znaleckého dokazovania, dokazovania ako aj celého civilného procesu musí byť vykladaná vo svojej vzájomnej súvislosti. Preto pri voľnom hodnotení dôkazov v zmysle čl. 15 CSP súd nemusí a nesmie prihliadnúť len na záver znaleckého posudku ako jedného z vykonaných dôkazov, ale musí ho ako každý iný dôkaz posúdiť z formálnej stránky (či spĺňa zákonom vyžadované kritéria), a vyhodnotiť ho v súhrne s ostatnými dôkazmi, s ktorými tento nemôže byť v rozpore.

Koncept voľného hodnotenia dôkazov neumožňuje inak, len sa pri hodnotení jednotlivých vykonaných dôkazov sústreďovať na „súhru“ a obsahovo-logickú nadväznosť línie skutkových zistení a právnych posúdení, ktoré ako celok musia vykazovať vysokú mieru presvedčivosti o subsumpcii zisteného skutkového deja pod hypotézu právnej normy. V tomto zmysle žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu, a takýto rozdiel pochopiteľne nevykazujú ani dva osobitné dôkazné prostriedky, ZP a oba časové varianty SZP, ktoré sa vykonávajú a hodnotia podľa všeobecných kritérií vykonávania a hodnotenia dôkazov v CSP. ■

Bibliografia

Bélohlávek, A., Hótová, R. – Znalci v mezinárodním prostředí – v suoudním řízení civilním a trestním, v rozhodčím řízením a investičních sporech. Praha: C. H. Beck, 2011.

Drápal L., Bureš J. a kol.: Občanský soudní řád. Velký komentář. Praha: C. H. Beck, 2009.

Krajčo J. a kol.: Občiansky súdny poriadok I. Komentár. Bratislava: Eurounion, 2004.

Lavický, P. a kol.: Moderní civilní proces. Brno: Masarykova univerzita, 2014.

Steiner, V.: Občianske procesné právo v teórii a praxi. Bratislava: Obzor 1980, s. 262.

Ševčík, M., Podhradský, M.: využitie noriem a postavenie znalca v procesnom konaní súdov riešiacich náročné technické problémy, In: Justičná revue, r. 2008, č. 5, s. 775 – 787.

Števček M., Ficová S. a kol.: Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha: C. H. Beck, 2009.

Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016.

Zouhar, M.: Základy logiky pre spoločenskovedné a humanitné odbory. Bratislava: Veda 2008.

RESUMÉ

Súkromný znalecký posudok v CSP – základné otázky

Článok ponúka analýzu a návrhy riešení základných interpretačných otázok jedného z nových inštitútov rekodifikovaného civilného procesu, súkromného znaleckého posudku. Autori v stručnosti predostierajú základné komparatívne i doktrínálne východiská skúmaného inštitútu. Ťažiskom článku je rozbor „rovnocennosti“ súkromného znaleckého posudku so znaleckým dokazovaním nariadeným súdom, ako aj analýza dvoch časových verzií súkromného znaleckého posudku: súkromného znaleckého posudku predloženého spolu so žalobou a toho predloženého až v priebehu procesu. Vychádzajúc z princípu voľného hodnotenia dôkazov sa preferuje záver o rovnocennosti oboch druhov znaleckých posudkov, ako i oboch časových verzií súkromného znaleckého posudku. Autori sa zameriavajú aj na celý rad súvisiacich otázok, akými sú napríklad osoba objednávateľa posudku, možnosť nahliadania do súdneho spisu alebo súvislosti so zákonom o znalcoch.

SUMMARY

Private Expert Report in the Code of Civil Litigation Procedure – Basic Questions

The article offers an analysis and proposed solutions of basic interpretation questions as regards one of the new concepts of the reformed civil procedure, namely a private expert report. The authors briefly present basic comparative and doctrinal base of the concept at issue. The article focuses on the analysis of “equivalence” of a private expert report and of a court-ordered expert report, as well as on the analysis of two versions of a private expert report submitted at different stages of civil proceedings: expert report submitted together with a civil action, and expert report submitted in the course of civil proceedings. In the light of the principle of unfettered evaluation of evidence, the authors believe both types of expert reports as well as both time versions of a private expert report are equal. The authors also focus on a number of related issues, such as a person ordering a private expert report, possibility to look into the case file or issues related to the Act on Sworn Experts.

ZUSAMMENFASSUNG

Privates Sachverständigengutachten in der Zivilstreitordnung – grundlegende Fragen

Der Artikel bietet eine Analyse sowie Vorschläge zur Lösung von grundlegenden Interpretationsfragen in Bezug auf eins von den neuen Instrumenten im rekodifizierten Zivilprozess – das private Sachverständigengutachten. Die Autoren haben kurz gefasst komparative sowie doktrinaire Ausgangspunkte des geprüften Instrumentes vorgelegt. Der Schwerpunkt des Artikels besteht in der Analyse der „Gleichwertigkeit“ des privaten Sachverständigengutachtens und der Sachverständigenbeweisführung, angeordnet durchs Gericht sowie in der Analyse von zwei Zeitversionen des privaten Sachverständigengutachtens – d.i. des privaten Sachverständigengutachtens, das mit der Klage vorgelegt wurde und des Sachverständigengutachtens, das erst im Prozessverlauf vorgelegt wird. Es wird, aus dem Grundsatz der freien Beweiswürdigung zu schließen, die Gleichwertigkeit von beiden Sachverständigengutachten sowie der beiden Zeitversionen des Sachverständigengutachtens, bevorzugt. Die Autoren konzentrieren sich weiter auf eine ganze Reihe von zusammenhängenden Fragen, wie z.B. auf die Person des Auftraggebers des Sachverständigengutachtens, die Möglichkeit der Gerichtsakteneinsichtnahme oder auf die Zusammenhänge mit dem Gesetz über Sachverständige.

Schvaľovanie, účinky a niektoré ďalšie otázky zmieru v novom civilnom procese

JUDr. Milan Hlušák

Zmier uzavretý pred súdom nie je ani zďaleka najčastejším spôsobom ukončenia sporov. Jeho využitie dokonca už tretí rok za sebou klesá. Kým v roku 2012 sa ním skončil zhruba každý 20. spor, v roku 2015 už len každý 30.¹ Aj napriek tomu však ide o inštitút nesporne dôležitý, o čom svedčí aj fakt, že zmierlivé riešenie sporov je podľa čl. 7 Civilného sporového poriadku („CSP“) jedným zo základných princípov civilného procesu. Preto je potrebné detailnejšie sa zaoberať otázkami, ktoré nová právna úprava – najmä v dôsledku svojej stručnosti – so sebou prináša. Azda najvypuklejšou z nich je forma schválenia zmieru. No sú tu aj ďalšie, nemenej významné otázky. Ak právna úprava nepriznáva schválenému zmieru účinky právoplatného rozsudku výslovne, je schválený zmier vôbec exekučným titulom? Predstavuje takýto zmier rem iudicatum? Za akých podmienok ho možno napadnúť žalobou na obnovu konania? A vôbec – možno ho zrušiť aj inak ako cestou obnovy konania? Odpovedať na tieto otázky nie je jednoduché. Situáciu navyše zamotáva aj dôvodová správa. Tento článok sa preto snaží na vzniknuté nejasnosti poukázať a poskytnúť – v úmysle pomôcť praxi pri aplikácii novej úpravy – možný pohľad na ich riešenie.

I. Forma schvaľovania zmieru

Najzreteľnejším problémom, ktorý vyplýva z novej úpravy, je otázka formy schválenia zmieru: § 148² – na rozdiel od § 99 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku („OSP“) – totiž túto formu už výslovne neurčuje. K neprevzatíu takejto explicitnej úpravy zrejme viedol názor vyjadrený v dôvodovej správe, že rozhodnutie o schválení zmieru je rozhodnutím vo veci samej.³ A vzhľadom na to, že vo veci samej sa rozhoduje rozsudkom (§ 212 ods. 1), výslovné určenie formy schválenia sa podľa všetkého javilo ako zbytočné. Tento zámer – aby sa zmier schvaľoval rozsudkom – však skomplikoval samotný CSP. Ten totiž v § 398, ktorý sa týka obnovy konania,

JUDr. Milan Hlušák

je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (2003). Od roku 2016 pôsobí ako advokát. Vo svojej publikačnej činnosti sa zame-

riava najmä na otázky súkromného práva a civilného procesu.

výslovne počíta s tým, že zmier sa schvaľuje uznesením („Žaloba na obnovu konania je prípustná aj proti právoplatnému uzneseniu, ktorým bol schválený zmier.“). Dôvodová správa však o rozsudku ako forme schválenia zmieru hovorí opakovane, preto sa objavil názor, že znenie § 398 je zrejme chybou.⁴ Tak či onak, vzniknutá situácia už teraz vyvoláva v súdnej praxi značné zmätky.

K 1. decembru 2016 bolo na webe Ministerstva spravodlivosti zverejnených 354 rozhodnutí o schválení zmieru vydaných

po 1. júli 2016. Z toho bolo 159 rozsudkov, 175 uznesení a 20(!) rozhodnutí označených len ako rozhodnutie (z ich obsahu však vyplýva, že šesť z nich predstavuje uznesenie a štrnásť rozsudok). Spolu teda ide o 173 rozsudkov a 181 uznesení.⁵

1 Najčastejšie sa zmierom končia spory ohľadom duševného vlastníctva (až 14,71 % z nich), vecných práv (14,70 %), rodinného (12,92 %) a pracovného práva (9,05 %). Najmenej sa využíva v obchodno-právnych sporoch (4,22 %) a sporoch zo zodpovednosti za škodu (len 1,10 %!). Zdroj: Štatistické ročenky Ministerstva spravodlivosti [cit. 2016-12-01]. Dostupné na <http://www.justice.gov.sk/stat/statr.htm>

2 Ak z kontextu nevyplýva inak, paragrafy bez uvedenia právneho predpisu sú paragrafmi CSP.

3 Rovnaký názor zastáva aj komentár k CSP z vydavateľstva Wolters Kluwer. Vid' Horváth, E., ANDRÁŠIOVÁ, A. *Civilný sporový poriadok*.

Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015, s. 319.

- 4 Vid' článok REKODIFIKÁCIA: Odpovede na otázky čitateľov 1. časť [cit. 2016-12-01]. Dostupné na: <http://www.najpravo.sk/clanky/rekodifikacia-odpovede-na-otazky-citatelov-1-cast.html>
- 5 Zdroj: <https://obcan.justice.sk/infosud/-/infosud/zoznam/rozhodnutie> [cit. 2016-12-01].
- 6 Vid' RUBEŠ, J. et al. Komentár k Občianskemu súdному poriadku. 1. diel. Bratislava : SVPL, 1958, s. 576.
- 7 „O schválení zmiernu súd rozhoduje uznesením. Hoci sa schváleným zmiernom ukončuje konanie, ipso facto sa však nejedná o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o schválenie hmotnoprávnej dohody strán uzavretej v rámci súdneho konania.“ [cit. 2016-12-01]. Dostupné na: <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-služby/Nase-projekty/nove-procesne-kodexy/FAQ-CSP.aspx>
- 8 Vid' Vyhodnotenie medzirezortného pripomienkového konania (reakcia na pripomienku SLOVNFATU, s. 273) [cit. 2016-12-01]. Dostupné na: www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-169816
- 9 Vid' RUBEŠ et al., cit. 6, s. 573.
- 10 Vid' HORA, V. Československé civilní právo procesní. II. diel. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 379; STEINER, V. Základní otázky občanského práva procesního. Praha : Academia, 1981, s. 238; alebo Švecová in FICOVÁ, S., ŠTEVČEK, M. et al. Občianske súdne konanie. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2010, s. 248.

To, akou formou sa zmier schváli, nie je pritom len otázkou názvu rozhodnutia. Rozdiel sa najvýraznejšie prejavuje v možnosti odvolania: strany budú mať možnosť odvolať sa (§ 355), a tým potenciálne i možnosť podať dovolanie (§ 419), len ak sa zmier schváli rozsudkom. Predstavme si ale, že súd – v dôsledku uvedenej nejednoznačnosti – nerozhodne rozsudkom, ale uznesením. V takom prípade poučí strany o neprípustnosti odvolania. Ak sa ale potvrdí záver, že zmier bolo treba schváliť rozsudkom, potom bude takéto poučenie nesprávne. Strany sa tak budú môcť odvolať, a to aj napriek tomu, že rozhodnutie je označené ako uznesenie.⁶ A to znamená, že minimálne počas 3-mesačnej odvolacej lehoty (§ 362 ods. 3) nebudú mať strany istotu, či zmier je skutočne schválený právoplatne. Samozrejme, tejto neistote sa môžu vyhnúť tak, že sa odvolania vzdajú (§ 368). Nie vždy sa tak ale deje.

Vzniknutú situáciu si zrejme uvedomilo aj samotné ministerstvo (predkladateľ návrhu CSP). Súdnu prax sa totiž snaží zjednotiť stanoviskom, že zmier sa má schvaľovať uznesením, pretože *nejde* o vec samu.⁷ Ide teda o názor celkom opačný ako ten, ktorý ministerstvo pôvodne prezentovalo v dôvodovej správe i v rámci pripomienkového konania.⁸

Každopádne, ak si všimneme dôvody, pre ktoré sa dôvodová správa hlási k rozsudku, ako i dôvody, pre ktoré dnes ministerstvo prezentuje názor opačný, zistíme, že celý problém sa láme na jedinej otázke. A síce, či schválenie zmiernu je alebo nie je rozhodnutím vo veci samej. Ak ním je, musí mať formu rozsudku (§ 212 ods. 1). Ak nie, musí ísť o uznesenie (234 ods. 1). Za správnu pritom treba považovať druhú z týchto alternatív.

Vecou samou je totiž podľa právnej vedy „vec, pre ktorú bolo konanie začaté, aby sa práve o nej rozhodlo“.⁹ Za takúto vec treba v sporových konaniach považovať žalobný nárok.¹⁰ Logicky by sa potom malo pod rozhodnutím vo veci samej rozumieť len také rozhodnutie, ktorým súd autoritatívne sám o žalobnom nároku rozhodne.¹¹ Tento záver podporuje aj judikatúra.¹² Vyplýva napokon aj z toho, že synonymom rozhodnutia vo veci samej je rozhodnutie meritórne. Teda rozhodnutie, ktorým súd rozhoduje o merite veci (tzn. autoritatívne buď právo deklaruje alebo konštituuje).¹³

Pri schvaľovaní zmiernu však súd o žalobnom nároku (merite veci) nerozhoduje. Ved' práve tomu sa chcú strany vyhnúť. Práva a povinnosti ohľadom žalobného nároku si chcú upraviť *samy*.¹⁴ Rozhodnutie o schválení zmiernu preto samo osebe nijako neurčuje – a ani *nesmie* určovať¹⁵ – obsah týchto práv a povinností. Z pohľadu žalobného nároku, resp. hmotného práva tak rozhodnutie o schválení zmiernu medzi stranami „ani nič nekonštituuje, ani výslovne nedeklaruje“.¹⁶ Súd v ňom rozhoduje výlučne o tom, či je uzavretý zmier v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 148 ods. 2).

Všetky doterajšie úvahy nás tak vedú k poznaniu, že schvaľovanie zmiernu nie je rozhodovaním vo veci samej, pretože súd tu o žalobnom nároku nerozhoduje.¹⁷ Nedalo by sa však oponovať, že uzavretím zmiernu strany samy zmenili predmet konania tak, že je ním už len otázka súladu zmiernu s právnymi predpismi? A teda, že po uzavretí zmiernu už vecou samou nie je žalobný nárok, ale práve otázka súladu? Ved' predsa aj o nej súd rozhoduje autoritatívne a sám. S takýmto názorom – hoci na prvý pohľad možno i logickým – však nemožno súhlasiť.

Rozsudok v sporových konaniach nie je totiž rozsudkom len preto, že súd o *niečom* autoritatívne rozhoduje sám. Je ním preto, lebo súd sám autoritatívne rozhoduje *určitý spor*. Inými slovami, rozsudkom je také rozhodnutie, ktorým súd strany sporu *rozsúdi*.¹⁸ Predpokladom rozsudku v sporových konaniach je teda vždy existencia *sporu*. To koniec-koncov vyplýva nielen zo samotného jazykového významu slova rozsúdiť, ale aj z historického kontextu. Pôvodne rakúsky Civilný súdny poriadok z roku 1895 (ktorý síce u nás neplatil, no môže nám byť pre riešenie mnohých otázok nápomocný), ako aj pôvodne uhorský Občiansky sporový poriadok z roku 1911 (ktorý u nás platil až do konca roku 1950) rozsudok chápali práve vo vyššie uvedom významne. Civilný súdny poriadok v § 390 ods. 1 hovoril o vydaní konečného rozsudku, „keď je *spor* . . . zrelý ku konečnému rozhodnutiu“. V zásade rovnaké znenie mal aj § 387 ods. 1 Občianskeho sporového poriadku („Ak je *spor* vo veci samej zrelý na konečné rozhodnutie“). Takémuto chápaniu rozsudku v sporových konaniach pritom ani dnes nič nebráni. Práve rozhodovanie sporov je totiž v takýchto konaniach hlavnou úlohou súdu. A preto by sa rozsudok ako významnejšia a slávnostnejšia forma rozhodnutia mal spájať – ak niet inej výslovnej úpravy – len s takým rozhodnutím, v ktorom súd túto svoju úlohu završuje.

Otázkou súladu zmiernu s právnymi predpismi však z povahy veci za spor považovať nemožno. To znamená, že v čase, kedy súd rozhoduje o schválení zmiernu, medzi stranami už žiadneho

sporu niet. Uzavretím zmiernu si ho totiž vyriešili samy. Súd pri rozhodovaní o schválení zmiernu už svoje hlavné poslanie – rozhodovanie sporov – nenapĺňa.

Rozhodnutie o schválení zmiernu by malo mať preto formu uznesenia.¹⁹

Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani názor, že s ohľadom na čl. 46 Ústavy SR by sa z dôvodu nejednoznačnosti mal zmier schváliť rozsudkom, pretože stranám zaručuje viac procesných práv. Poukazuje sa tu najmä na rozdiely vo vyhlásovaní a v už spomenutej možnosti odvolania.²⁰ Ani jeden z týchto rozdielov však nemožno považovať za natoľko závažný, aby ovplyvnil záver o schvaľovaní zmiernu uznesením. Len to, že niektorý inštitút poskytuje stranám viac procesných práv, ešte nemusí nevyhnutne znamenať, že iný inštitút, ktorý týchto práv poskytuje menej, je protiústavný.

V tomto smere sa navyše CSP – čo do rozsahu procesných práv – zásadne nelíši od úpravy OSP. Ani za jeho účinnosti sa proti schválení zmiernu nedalo odvolať. Pravda, v tom čase bolo odvolanie viac-menej zbytočné, pretože sa dalo brániť osobitnou procesnou žalobou podľa § 99 ods. 4 OSP, s ktorou už CSP nepočíta.²¹ No netreba zabúdať, že zmier je výsledkom konsenzu jeho strán. A z tohto pohľadu nie je neprípustnosť odvolania až taká nelogická. Navyše, neprípustnosť odvolania ešte neznamená, že prípadné vady zmiernu nemožno nijako napraviť. Ako bude uvedené nižšie, pokiaľ by bol zmier uzavretý napríklad v omyle úmyselne vyvolanom druhou stranou alebo v obave pred násilím či inou vyhrážkou, strany budú mať stále k dispozícii – tak ako doteraz – obnovu konania.

Azda jediným prípadom, kedy by neprípustnosť odvolania mohla v porovnaní s rozsudkom ako i v porovnaní s predošlou úpravou stranám zmiernu uškodiť, je len celkom výnimočná situácia, keď súd schváli zmier, ktorý strany vôbec neuzavreli. Za účinnosti OSP judikatúra dospela k záveru, že odvolanie proti takémuto uzneseniu možné je.²² Základ pre takýto záver nám však dnes už CSP neponúka. Na rozdiel od OSP je totiž prípustnosť odvolania proti uzneseniu založená na enumeratívnom princípe (§ 357). Na druhej strane ale silu a kreativitu judikatúry – napríklad s odvolaním sa na *denegationem iustitiae* – nemožno podceňovať. Preto túto veľmi zriedkavú situáciu, navyše nie neriešiteľnú, nemožno považovať za taký závažný nedostatok schvaľovania zmiernu uznesením, ktorý by túto formu rozhodovania posúval za hranice ústavnosti.

Slovom, v otázke formy schválenia zmiernu- nemožno považovať dôvodovú správu za smerodajnú. Veď nakoniec interpretácia podľa dôvodovej správy – hoci v zásade prípustná – nemusí byť vždy tá, ktorá by mala mať prednosť. Platí totiž – slovami Radbrucha –, že „interpretátor môže zákonu rozumieť lepšie, ako mu rozumeli jeho tvorcovia; zákon môže byť múdrejší ako jeho autori – on dokonca musí byť múdrejší ako jeho autori“.²³

Na okraj ešte možno dodať, že na našom území sa zmier vždy schvaľoval uznesením. Či tomu bolo za čias OSP, OSP z roku 1950 alebo Občianskeho sporového poriadku z roku 1911. OSP z roku 1950 je pritom obzvlášť zaujímavý. Ani ten – ako dnes CSP – nehovoril o forme schválenia zmiernu (pokonávky) výslovne. Spomínal ju – presne ako dnes platný CSP – len nepriamo, a to v § 192 písm. e), ktorý sa týkal prípustnosti sťažnosti voči uzneseniu. Aj napriek tomu však ani v právnej náuke,²⁴ ani v súdnej praxi²⁵ nebolo pochyb, že zmier sa schvaľuje uznesením. Pravda, dôvodová správa vtedy situáciu nijako nekomplikovala.

II. Účinky schváleného zmiernu

Pokiaľ ide o účinky zmiernu, v CSP – na rozdiel od § 99 ods. 4 OSP – chýba výslovná úprava o tom, že schválený zmier má účinky právoplatného rozsudku. A to môže znamenať dve veci. Buď zmier tieto účinky nemá (*argumentum e silentio*), alebo vzniká tzv. nepravá (teleologická) medzera v právnej úprave, ktorú treba zaplniť dotvorením práva. O takejto medzere však možno hovoriť, len (1) ak sa netýka právnej oblasti, kde je dotváranie práva vylúčené, (2) ak je dôsledkom tzv. protiplánovej neúplnosti a (3) ak nie je medzerou vedomou.²⁶ Ak čo i len jedna z týchto podmienok nie je splnená, dotváranie práva nie je prípustné. A to by v kontexte posudzovaných otázok znamenalo, že schválený zmier účinky právoplatného rozsudku nemá. Ak by však splnené boli, uvedené účinky by sa museli zmiernu priznať.

Pokiaľ ide o prvú z uvedených podmienok, tá je tu splnená. Dotváranie práva v civilnom procese nie je vylúčené.²⁷ Práve naopak, sám CSP s ním výslovne počítá (čl. 4).

11 Porovnaj HORA, V. *Učebnice civilného práva procesného*. Praha: Všeherd, 1947, s. 376; ŠTAJGR, F. et al. *Učebnice občianskeho práva procesného*. Praha: Orbis, 1955, s. 285; RUBEŠ et al., cit. 6, s. 573; Hrdlička in ŠTAJGR, F. et al. *Učebnice občianskeho práva procesného*. Praha: Orbis, 1968, s. 229; Steiner in HANDL, V., RUBEŠ, J. et al. *Občianský soudní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Panorama, 1985, s. 225; alebo Števíček in ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S. et al. *Občiansky súdny poriadok. I. díl. Komentár. 2. vydanie*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 546.

12 Porovnaj NS ČSSR Cpj 133/1964 (*Zborník III*, s. 333), v ktorom súd riešil vtedy zákonom neupravenú otázku, akou formou sa schvaľuje dohoda rodičov o výchove a výžive maloletých detí. Dospel k záveru, že rozsudkom. Dôvodil – a to je pre nás dôležité –, že na rozdiel od zmiernu tu nejde len o schválenie či neschválenie dispozičného úkonu účastníkov, ale o rozhodnutie, pri ktorom (ako vyplýva z R 36/1963) sa súd musí riadiť tými istými zásadami, akými by sa riadil, keby o veci rozhodoval sám. Inými slovami, súd rozhoduje rozsudkom, len ak o veci autoritatívne rozhoduje sám, resp. ako keby sám.

13 Vid' ČEŠKA, Z. et al. *Občianske procesné právo*. Bratislava: Obzor, 1990, s. 225; alebo ŠTEVČEK, M. et al. *Civilné právo procesné. 2. vydanie*. Bratislava: Eurokódex, 2013, s. 385 – 386.

14 Vid' HORA, V. *Processní úkony dle práva rakouského*. Praha: Bursík & Kohout, 1907, s. 77n.

- 15 Porovnaj R 39/1957; alebo NESROVNAL, V. Dispozičná zásada občianskeho súdneho konania. In *Právnické štúdie*, 1969, s. 97.
- 16 FIALA, J., STEINER, V. Žaloba podľa § 99 odst. 3 OSŘ o zrušení pravomocného usnesení schvalujícího smír. In *Právnik*, 1968, s. 432.
- 17 Porovnaj ČEŠKA et al., cit. 13, s. 254.
- 18 Porovnaj OTT, E. *Soustavní úvod ve studium nového řízení soudního*. II. diel. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 213.
- 19 Rovnako tak aj ŠTEVČEK in ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. et al. *Civilný sporový poriadok*. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 558.
- 20 Porovnaj článok REKODIFIKÁCIA: *Odpovede na otázky čitateľov 1. časť*, cit. 4.
- 21 Porovnaj dôvodovú správu k novele OSP z r. 1973 (49/1973 Zb.).
- 22 R 45/1977.
- 23 RADBRUCH, G. *Rechtphilosophie*. 6. vydanie. Stuttgart: K. F. Koehler Verlag, 1963, s. 211, podľa citácie uvedenej v MELZER, F. *Metodologie nalézaní práva. Úvod do právní argumentace*. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 127.
- 24 Vid' RUBEŠ et al., cit. 6, s. 214.
- 25 Vid' R 159/1953. Porovnaj aj R 28/1952 a R 7/1954.
- 26 Vid' MELZER, cit. 23, s. 227n.
- 27 Vid' Števek in ŠTEVČEK, FICOVÁ, BARICOVÁ et al., cit. 19, s. 39n.
- 28 MRVA, M., TURČAN, M. *Interpretácia a argumentácia v práve*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, s. 126.

Čo sa týka druhej podmienky, o protiplánovej neúplnosti možno hovoriť „vtedy, ak je evidentné, že určitá právna úprava absentuje, i keď pre to neexistuje žiadny rozumný dôvod“.²⁸ Otázkou preto je, či existuje nejaký racionálny argument, pre ktorý by schválený zmier nemal mať účinky právoplatného rozsudku. Domnievam sa, že takýto argument neexistuje. Súdom schválený zmier je totiž popri rozsudku jedným z dvoch spôsobov, ako možno spor medzi stranami meritorne skončiť.²⁹ Je teda alternatívou k rozsudku. Nastupuje na jeho miesto; nahrádza ho.³⁰ Je síce pravda, že zmier „je svojou povahou zmluvou hmotného práva“,³¹ no predsa len ide o zmluvu uzavretú pred súdom a súdom aj schválenú. Preto by mal mať také isté účinky ako rozsudok sám.

Aj tretiu podmienku možno považovať za splnenú. Z legislatívneho procesu ani z iných okolností tvorby a schvaľovania CSP totiž nijako nevyplýva, že by zákonodarca *nechcel* priznať zmiernu predmetné účinky. Práve naopak, z pripomienkového konania možno vyvodíť, že predošlá výslovná úprava nebola prevzatá len preto, lebo ju zákonodarca – v dôsledku svojho nesprávneho záveru o schvaľovaní zmiernu rozsudkom – považoval za duplicitnú.³² A to znamená, že nie zámer, ale omyl je príčinou absencie výslovnej úpravy. Možno preto uzavrieť, že zákonodarca schválenému zmiernu účinky právoplatného rozsudku priznať *chcel*. To nakoniec potvrdzuje aj fakt, že rovnako ako proti právoplatnému rozsudku pripustil obnovu konania aj proti právoplatnému uzneseniu o schválení zmiernu. Chcel teda, aby sa k obom inštitútom pristupovalo rovnako.³³ Nemožno navyše opomínať ani vývoj právnej úpravy. Na našom území má priznávanie účinkov právoplatného rozsudku dlhodobú tradíciu. Zmiernu sa totiž takéto účinky priznávali tak za účinnosti OSP či OSP z r. 1950, ako i za účinnosti oboch uhorských Občianskych sporových poriadkov z r. 1911, resp. 1868. Je preto nepravdepodobné, že by zákonodarca tento prístup zmenil bez toho, aby to výslovne vyjadril aspoň v dôvodovej správe.

Nemožno preto súhlasiť s názorom, že schválený zmier má len *obdobné*, nie totožné účinky ako právoplatný rozsudok.³⁴ Takýto názor by v praxi znamenal, že schválený zmier by nebol nedostatkom procesnej podmienky, na ktorú súd prihliada *ex offio* (§ 161 ods. 1) a ktorá vedie k zastaveniu konania (§ 161 ods. 2). Mohol by byť len hmotnoprávnou námietkou (prostriedkom procesnej obrany) podľa § 149, ktorá nevedie k zastaveniu konania, ale k zamietnutiu žaloby. Uvedený názor sa síce všeobecne akceptoval – tak v právnej náuke, ako i v súdnej praxi³⁵ – aj za účinnosti už spomenutého Civilného súdneho poriadku z roku 1895, no nevyplýval ani tak z absencie výslovnej úpravy, ako skôr z toho, že zmier nebol uvedený medzi taxatívne vymedzenými tzv. privilegovanými obranami, na ktoré súd prihliadal *ex offio* a ktoré viedli k zastaveniu konania.³⁶ Ďalším, možno ešte dôležitejším dôvodom, prečo sa zmiernu priznávali len obdobné, nie totožné účinky, bol fakt, že v tom čase súd zmier vôbec neschvaľoval. A tam, kde nebolo súdneho rozhodnutia, resp. – slovami Horu – účasti štátu, nebol dôvod zohľadňovať zmier z úradnej moci.³⁷

Dnes však už ani jeden z uvedených dôvodov neplatí absolútne. Nedostatky procesných podmienok (§ 161 ods. 1) nie sú tak striktné definované, aby sa medzi ne nedal zahrnúť aj právoplatne schválený zmier. A štát je už pri zmiernu prítomný, pretože sú to práve súdy (teda štát), kto ho schvaľuje. Samozrejme, dalo by sa tvrdiť, že súd neprihliada na zmier *ex offio*, pretože CSP je vo veľkej miere založený na procesnej iniciatíve strán. Pre relevanciu súdneho zmiernu je však ingerencia štátu dôležitá práve tak, ako iniciatíva strán. Niet preto dostatočného dôvodu, aby súdom schválený zmier nemal – na základe analógie – práve také účinky, aké má právoplatný rozsudok. Ved' ak je súd *ex offio* povinný prihliadať na skôr vydaný právoplatný rozsudok, prečo by nemal *ex offio* prihliadať aj na skôr schválený, a teda štátom *posvätený* zmier?

III. Schválený zmier ako exekučný titul

S účinkami zmiernu sú spojené aj ďalšie dve otázky, ktoré vyplývajú z novej úpravy. Prvou je otázka zmiernu ako exekučného titulu. Súdom schválený zmier sa totiž nenachádza medzi exekučnými titulmi taxatívne vymenovanými v § 41 Exekučného poriadku („EP“). Takáto absencia je práve dôsledkom toho, že predošlá úprava so súdnym zmiernom výslovne spájala účinky právoplatného rozsudku. Je síce pravda, že schopnosť byť exekučným titulom nie je účinkom právoplatného rozsudku v užšom zmysle, no zo širšieho pohľadu ním nesporne je. Zákonodarca

preto v roku 1963 pri prijímaní OSP upustil od dovtedajšej praxe, podľa ktorej sa zmier vždy výslovne medzi exekučnými titulmi uvádzal.³⁸ V dôvodovej správe k § 251 OSP (predchodcu i súčasníka § 41 EP) bol tento krok vysvetlený práve tým, že súdny zmier má rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok; preto sa naň vzťahujú ustanovenia o výkone rozhodnutia i bez výslovnej úpravy. Súdom schválený zmier bol teda spôsobilý – za pomoci účinkov právoplatného rozsudku – naplniť znaky exekučného titulu podľa § 251 OSP i § 41 ods. 1 EP.³⁹ A vzhľadom na to, že schválený zmier – ako bolo uvedené vyššie – má tieto účinky i dnes, treba ho za exekučný titul považovať aj naďalej.

No i keby vykonateľný schválený zmier nemal účinky právoplatného rozsudku, aj tak by ho bolo potrebné považovať za exekučný titul. Veď aký zmysel by inak mal? Význam súdneho zmiernu predsa spočíva práve v tom, že sa umožní exekučné vymáhanie pohľadávky.⁴⁰ Ak by tomu tak nebolo, potom by sa súdny zmier stal viac-menej zbytočným. Na dosiahnutie súkromnoprávných účinkov nie je totiž vôbec potrebné zmier uzatvárať pred súdom. A to, aby sa vyriešila – pre prípad budúcich možných sporov – otázka súladu zmiernu s právnymi predpismi, sa zdá byť príliš málo na to, aby sa súdny zmier nestal redundantným nástrojom. Nemožno pritom predpokladať, že by rozumný zákonodarca chcel zaviesť inštitút, ktorému buď chýba zmysel úplne alebo ktorého účel je v príkrom rozpore s procesnou ekonómiou (a takýto nelogický zámer zákonodarcu nevyplýva ani z legislatívneho procesu či iných okolností tvorby a schvaľovania CSP).

Aj nezaradenie súdneho zmiernu medzi exekučné tituly preto treba považovať za protiplatnú neúplnosť zákona, ktorú treba odstrániť prostredníctvom analógie. Možno teda uzavrieť, že súdom schválený vykonateľný zmier je exekučným titulom, i keby sme mu nepriznali účinky právoplatného rozsudku. (Otočením optiky by sa však dalo tvrdiť, že schopnosť byť exekučným titulom je len potvrdením záveru, že zmier účinky právoplatného rozsudku skutočne má.)

IV. Možnosti napadnutia schváleného zmiernu

Ďalšou s účinkami zmiernu súvisiacou otázkou je, či možno schválený zmier napadnúť aj inak ako žalobou na obnovu konania. Ak by sme zmiernu priznali účinky právoplatného rozsudku, potom by to možné nebolo. Bránila by tomu totiž zásadná nezmeniteľnosť, t. j. vlastnosť právoplatných rozhodnutí podľa § 226. Strana by tak mohla dosiahnuť zrušenie zmiernu – ako pri každom inom právoplatnom prvostupňovom rozsudku – len cestou obnovy konania.⁴¹

Ak by však zmier tieto účinky nemal, situácia môže byť komplikovanejšia. Možno opäť poukázať na Civilný súdny poriadok z roku 1895. Ako bolo uvedené, ten zmiernu účinky právoplatného rozsudku nepriznával. Zmier tak bolo možné napadnúť žalobou na neúčinnosť zmiernu ako hmotnoprávneho úkonu, a to i bez podkladu v právnej úprave.⁴² Keď OSP z roku 1950 aj v českých krajinách priznal zmiernu účinky právoplatného rozsudku, právna náuka dospela k záveru, že uvedená žaloba už nemá miesta.⁴³ Z tohto prístupu by sa dalo vyvodiť – a *contrario* –, že ak zmier účinky právoplatného rozsudku nemá, takáto žaloba by i bez výslovnej úpravy mohla byť prípustná.

Na druhej strane ale mohol byť za neprípustnosťou uvedenej žaloby po roku 1950 aj iný dôvod. Do účinnosti OSP z roku 1950 nebolo totiž v českých krajinách možné napadnúť zmier žalobou na obnovu konania. A práve to bolo zrejme hlavným dôvodom existencie uvedenej žaloby na neúčinnosť zmiernu.⁴⁴ Tento záver podporuje aj vývoj právnej úpravy v Uhorsku. Do účinnosti Občianskeho sporového poriadku z roku 1911 nebolo ani tam možné napadnúť zmier cestou obnovy konania i napriek tomu, že mal účinky právoplatného rozsudku. Prax si preto pomáhala – i bez podkladu v právnej úprave – osobitnou žalobou. Aby sa takýto nesúlad s platným právom odstránil, Občiansky sporový poriadok z roku 1911 vypočul volanie praxe a umožnil obnovu konania aj pri súdnych zmiernoch. Zároveň sa ale vylúčila prípustnosť uvedenej osobitnej žaloby.⁴⁵ Z toho možno vyvodiť, že dôvodom prípustnosti žaloby na neúčinnosť zmiernu nebola ani tak absencia účinkov právoplatného rozsudku, ale skôr neexistencia opravného prostriedku.

Dnes nám však CSP takýto opravný prostriedok – práve v podobe obnovy konania – ponúka. Tá pritom – ako bude uvedené v časti V – dostatočne chráni strany pred prípadnými vadami schváleného zmiernu. Argumentácia, ktorá kedysi viedla k prípustnosti osobitnej žaloby

29 *Vid'* HORA, cit. 10, s. 416; alebo FIALA, STEINER, cit. 16, s. 433.

30 *Vid'* dôvodovú správu k § 563 Občianskeho sporového poriadku z r. 1911 (TÉRFI, G. *Az új polgári perrendtartás*. Budapešť: Grill Károly Könyvkiadó-vállalata, 1911, s. 660); alebo MIČURA, M., MOYS, Š. *Občiansky sporový poriadok. Uvodzovací zákon. Zákon o pracovných súdoch*. 2. vydanie. Bratislava: Právnická jednota, 1943, s. 461.

31 STEINER, V. *Občianske procesné právo v teórii a praxi*. Bratislava: Obzor, 1980, s. 224.

32 *Vid'* *Vyhodnotenie medzi-rezortného pripomienkového konania*, cit. 8, s. 273 („Účinky schváleného zmiernu vyplývajú zo všeobecnej úpravy (zmier sa schvaľuje rozsudkom keďže ide o rozhodnutie vo veci samej) ... Opakovanie týchto ustanovení nepokladá predkladateľ za účelné.“).

33 To, že prípustnosť obnovy konania je znakom toho, že schválený zmier má účinky právoplatného rozsudku, vyplýva aj z dôvodovej správy k § 563 Občianskeho sporového poriadku z r. 1911. *Vid'* TÉRFI, cit. 30, s. 660. Rovnako pozri aj MIČURA, MOYS, cit. 30, s. 461. *Porovnaj* aj HORA, cit. 14, s. 89, pozn. č. 25.

34 *Vid'* ŠTEVČEK in ŠTEVČEK, FICOVÁ, BARICOVÁ et al., cit. 19, s. 562.

35 *Vid'* OTT, cit. 18, s. 325; HORA, cit. 10, s. 421; alebo rozhodnutia zverejnené vo *Vážneho zbirke* pod č. 1744, 3499, 4583, 5162, 6344, 7783, 9328.

36 *Vid'* OTT, cit. 18, s. 325. Zaujímavou je situácia

v Uhorsku. Na schválený zmiar súd prihladal *ex officio*, keďže mal účinky právoplatného rozsudku (*res iudicata*), no k zastaveniu konania takýto zmiar neviezol. Podľa § 180 ods. 2 Občianskeho sporového poriadku z r. 1911 *res iudicata* totiž nepatrila medzi tzv. sporu prekážajúce námietky. *Vid'* MIČURA, MOYS, cit. 30, s. 325.

37 *Vid'* HORA, cit. 10, s. 421.

38 Bolo tomu tak za účinnosti OSP z r. 1950, ako aj za účinnosti rakúskeho EP z r. 1896 a uhorského EP z r. 1881 či Občianskeho sporového poriadku z r. 1868.

39 *Vid'* Fiala a Rubeš in HANDEL, RUBEŠ et al., cit. 11, 2. diel, s. 176.

40 *Vid'* MIČURA, MOYS, cit. 30, s. 335.

41 *Vid'* dôvodovú správu k § 423 a 563 Občianskeho sporového poriadku z r. 1911 (TÉRFI, cit. 30, s. 511 a 660 – 661); rozhodnutie č. 2151 publikované v *Úradnej zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu ČSR*, roč. 1935; alebo RUBEŠ et al., cit. 6, s. 764.

42 *Vid'* HORA, cit. 10, s. 419.

43 *Vid'* RUBEŠ et al., cit. 6, s. 764; alebo BAJCURA, A., MOLČAN, T. K povahy procesného úkonu podľa § 99 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. In *Právny obzor*, 1966, s. 797.

44 *Vid'* HORA, cit. 14, s. 85n.

45 *Vid'* cit. 41 (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR a dôvodová správa k Občianskemu sporovému poriadku z r. 1911).

46 *Vid'* FIALA, STEINER, cit. 16, s. 434.

na neúčinnosť zmiaru aj bez výslovného podkladu v právnej úprave, dnes už preto neobstojí. Možno teda uzavrieť, že CSP ani implicitne neumožňuje napadnúť schválený zmiar inak ako žalobou na obnovu konania. A to bez ohľadu na to, či takémuto zmiaru priznáme účinky právoplatného rozsudku alebo nie.

Jedno upozornenie: Rovnaký záver zastávala právna náuka aj za účinnosti OSP z roku 1950. Ten – ako dnes CSP – tiež výslovne pripúšťal len obnovu konania. Prax sa ale pokúšala tento záver prekonať žalobou podľa § 445 ods. 1 písm. a) OSP z roku 1950 (zrušenie exekúcie z dôvodu, že bol exekučný titul vyhlásený za *neúčinný*).⁴⁶ Obdobné znenie platí dnes aj v § 57 ods. 1 písm. b) EP. A hoci OSP z roku 1950 i EP pod uvedenou neúčinnosťou rozumejú niečo celkom iné, nemožno vylúčiť, že obdobný *kreatívny* prístup – hoci očividne nesprávny – sa bude do popredia predierať aj dnes.⁴⁷

V. Neplatnosť zmiaru ako dôvod obnovy konania

Naostatok je ešte potrebné zmieniť sa o dôsledkoch neprevzatia žaloby na neplatnosť zmiaru podľa § 99 ods. 4 OSP na možnosť strán – prostredníctvom obnovy konania – napadnúť zmiar pre jeho neplatnosť podľa hmotného práva.⁴⁸ Neprevzatie uvedenej žaloby dôvodová správa zdôvodnila redundanciou: ak bola platnosť zmiaru už raz preskúmaná pri jeho schvaľovaní, nemala by byť už znova posudzovaná. Problémom je však to, že neplatnosť môže byť vyvolaná aj takými príčinami, ktoré súd pri schvaľovaní zmiaru nemusí odhaliť. Na tento problém zákonodarca už raz narazil: ako bolo uvedené, ani za účinnosti OSP z roku 1950 sa neumožňovalo napadnúť zmiar inak ako žalobou na obnovu konania. Čoskoro sa však dôvody obnovy konania ukázali ako príliš úzke a nepostačujúce, čo v praxi viedlo k vyššie spomenutým kreatívnym, i keď nesprávnym riešeniam.⁴⁹ Preto sa zákonodarca v roku 1963 – ako to vyplýva aj z dôvodovej správy k § 95 až 99 OSP – rozhodol do OSP popri obnove konania zahrnúť aj uvedenú osobitnú žalobu na neplatnosť zmiaru. Samozrejme, vzhľadom na vtedajšie nedemokratické zriadenie nemožno vylúčiť, že primárnym dôvodom takejto žaloby nebola ani tak snaha o zrušenie zmiaru na návrh strany pre jeho rozpor so zákonom, ako skôr snaha o jeho zrušenie na návrh prokurátora, resp. národného výboru pre rozpor so „záujmami spoločnosti“ (§ 39 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. 12. 1991).

Dnes ale už uvedenej žaloby v CSP niet. Preto – ako bolo uvedené – napádať zmiar bude možné len žalobou na obnovu konania. To znamená, že zrušiť zmiar pre jeho neplatnosť podľa hmotného práva bude možné, len ak táto neplatnosť naplní niektorý z dôvodov obnovy konania podľa § 397. Zmiar tak nebude možné spochybňovať napr. z dôvodu, že súd nesprávne právne posúdil otázku jeho súladu s právnymi predpismi. Ved' nakoniec ani pri rozsudkoch nie je možné obnoviť konanie len preto, že súd vo svojom právnom názore pochybil.

Na druhej strane ale – hľadajúc poučenie v uvedených historických súvislostiach a snažiac sa predísť spomenutým špekulatívnym právnym kľúčkam – by sa pri niektorých prípadoch hmotno-právnej neplatnosti nemalo pristupovať k dôvodom obnovy konania *príliš úzko a nepostačujúco*. Malo by byť preto aj naďalej možné zmiar *zneplatniť*, ak bol uzavretý v omyle, ktorý podľa § 49a alebo § 586 ods. 1 Občianskeho zákonníka („OZ“) spôsobuje (relatívnu) neplatnosť právneho úkonu.⁵⁰ Tento dôvod sa pritom dá podradiť pod § 397 písm. a) (nové skutočnosti, ktoré strana *bez svojej viny* nemohla prv uplatniť).⁵¹ Obnova konania by tu bola odôvodnená aj tým, že inak by bol „súdny zmiar na tom horšie, než zmiar mimosúdny, . . . [čo] by robilo zo súdov, ktoré sú tu na ochranu práva, vlastne protektorov bezprávia“.⁵² Rovnaký záver je zrejme potrebné aplikovať aj vtedy, ak strana uzavrela zmiar v dôsledku donútenia (§ 37 ods. 1 OZ) či úžery (§ 39a OZ).⁵³ Len ťažko by sa z pohľadu spravodlivosti dalo oponovať, že tu nejde o skutočnosť, ktorú *bez svojej viny* nemohla strana uplatniť už skôr. Ved' ak ju niekto do zmiaru nútil napr. vyhrážkami, nemožno tvrdiť, že k nezohľadneniu tejto skutočnosti došlo jej *zavineníím*.

O čosi zložitejšou je situácia, ak sa zmiar uzavrie v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok (§ 49 OZ). Od predchádzajúcich prípadov sa odlišuje tým, že zákon s ňou nespája neplatnosť (ani len relatívnu), ale len právo na odstúpenie. V minulosti bolo možné aj tu využiť žalobu na neplatnosť zmiaru podľa § 99 ods. 4 OSP. Dôvodilo sa tým, že odstúpenie spôsobuje zrušenie zmluvy *ex tunc*, a teda vyvoláva účinky v zásade rovnaké ako pri neplatnosti.⁵⁴ Otázka

však je, či dnes – pri neprípustnosti uvedenej žaloby – možno túto situáciu subsumovať pod dôvod obnovy konania podľa § 397 ods. a). Domnievam sa, že áno. Je síce pravda, že zákonodarca – na rozdiel od napr. fyzického násilia či bezprávnej vyhrážky – sa rozhodol tieseň ako vadu právneho úkonu sankcionovať nie neplatnosťou, ale len odstúpením, no na druhej strane sú oba prípady dôsledkom rovnakej príčiny: neslobody vôle.⁵⁵ Rozdiel je len v tom, že kým pri fyzickom násilí a bezprávnej vyhrážke chcel zákonodarca vyvolať dôsledky tejto vady vôle za každých okolností, pri tiesni tak chcel urobiť len pri nápadne nevýhodných podmienkach úkonu.⁵⁶ V oboch prípadoch však možno hovoriť, že strana bola k právnomu úkonu *donútená*. A ak bola strana k úkonu donútená, tak potom – domnievam sa – nemožno tvrdiť, že k schváleniu zmiery došlo *jej vinou*. Okrem toho, ak by sme obnovu konania nepripustili, strana by bola v nevýhodnejšej pozícii, ako keby zmier uzavrela mimo súdu. Formálne (procesné) právo by jej totiž bránilo využiť prostriedok nápravy, ktorý jej materiálne (hmotné) právo poskytuje. Na druhej strane ale medzi tiesňou a nevýhodnosťou zmiery musí byť súvislosť.⁵⁷ A jej preukázanie, či aspoň osvedčenie, môže byť náročné. Na obsah zmiery totiž vplyvajú viaceré faktory: snaha vyhnúť sa dlhému konaniu, nákladom konania, dôkaznej či právnej neistote apod. Určiť, či za nevýhodnosťou zmiery je skutočne tieseň alebo skôr niektorý z týchto faktorov, môže byť preto veľmi zložitý.

Problematickým môže byť aj prípad, ak zmier uzavrela osoba, ktorá na to nebola stranou sporu riadne splnomocnená (§ 33 OZ). Alebo ak ho strana uzavrela, hoci nebola spôsobilá na právne úkony (§ 38 ods. 1 OZ), resp. nebola pre duševnú poruchu schopná zmier uzavrieť (§ 38 ods. 2 OZ). I tu by však zrejme bola obnova konania prípustná [§ 397 písm. a)]. Ak totiž strana nebola pri uzavretí a schválení zmiery prítomná, resp. bola nespôsobilá, nemožno na úkor takejto strany tvrdiť, že súd tieto okolnosti nezohľadnil *jej vinou*.

Pravda, niektoré z uvedených väd zmiery sa pri iných procesných úkonoch do úvahy brať nemôžu. Vady procesných úkonov totiž nemožno posudzovať z tých istých hľadísk ako vady úkonov hmotnoprávných.⁵⁸ Zmier ale nie je len procesným úkonom. Práve naopak, je primárne úkonom hmotnoprávnym. Preto jeho vady – a to aj vzhľadom na neprípustnosť odvolania a žaloby na neplatnosť zmiery – musia byť aspoň v rozsahu, ktorý si vyžaduje spravodlivosť a právny cit, dôvodom obnovy konania. Pri vyššie uvedených vadách nie je preto prehnane reštriktívny prístup pri aplikácii § 397 namieste.

Záver

Záverom možno zhrnúť, že zmier treba schváliť uznesením, pretože nejde o vec samu. Zároveň treba právoplatne schválenému zmiery priznať – i bez výslovnej úpravy – účinky právoplatného rozsudku. Takýto zmier treba preto analogicky považovať za prekážku *rei iudicatae*, na ktorú súd prihliada *ex officio* a ktorá vedie k zastaveniu konania. Niet totiž rozumného dôvodu, aby sa na takýto zmier nazeralo inak ako na právoplatný rozsudok. To je zároveň dôvodom, pre ktorý treba vykonateľný zmier i naďalej považovať za exekučný titul. A rovnako tak dôvodom, pre ktorý nemôžu strany s úspechom napádať právoplatne schválený zmier aj inak ako cestou obnovy konania. ■

47 V zásade môže totiž ísť len o neúčinnosť, ktorá nastala buď zo zákona alebo v dôsledku zákonom výslovne predpokladaného postupu. Števček a Budjač tu uvádzajú napr. prekludovanie správneho rozhodnutia. Vid' ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., TOMAŠOVIČ, M., KOTRECOVÁ, A. et al. *Exekučný poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 240. V minulosti sa tu radil aj prípad žaloby o neúčinnosť rozhodcovských výrokov či výpisov z kníh peňažných ústavov. Vid' RUBEŠ, J. et al. *Komentár k Občianskemu súdnemu poriadku*. 3. diel. Bratislava : SVPL, 1961, s. 135. Porovnaj aj HARTMANN, A. *Exekuční řády*. Praha : Československý kompas, 1925, s. 318.

48 Presnejšie ide o žalobu na zrušenie uznesenia o schválení zmiery pre neplatnosť zmiery podľa hmotného práva.

49 Vid' FIALA, STEINER, cit. 16, s. 433; alebo Hrdlička in RUBEŠ, J. et al. *Občianský soudní řád. Komentář. Díl I*. Praha : Orbis, 1970, s. 364.

50 Rovnako tak aj Števček in ŠTEVČEK, FICOVÁ, BARIČOVÁ et al., cit. 19, s. 560. Vid' aj STAVINHOVÁ, J. K otázke konkurence žaloby o neplatnosť smíru a návrhu na obnovu řízení. In *Socialistická zákonnost*, 1977, s. 617.

51 Iné prípady omylu či inej nevedomosti by však dôvodom pre obnovu konania byť nemali. Nespôsobia totiž neplatnosť zmiery ako hmotnoprávnej zmluvy. Neboli by teda schopné zmeniť rozhodnutie o schválení zmiery, t. j. privodiť priaznivejšie rozhodnutie. Porovnaj rozhodnutie č. 1072 publikované

v Úradnej zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu ČSR, roč. 1932.

52 *Viď* HORA, cit. 10, s. 419.

53 *Viď* HORA, cit. 10, s. 420.

54 *Viď* HRDLIČKA, J. Žaloba o neplatnosť smíru. In *Socialistická zákonnosť*, 1966, s. 143. Hrdlička tento záver zopakoval aj v komentári k OSP z r. 1970, cit. 49, s. 364. V komentári k OSP z r. 1985, cit. 11, však Steiner už tento názor neuvádza.

55 *Porovnaj* LUBY, Š. Právne úkony v československom Občianskom zákonníku. In *Štefan Luby. Výber z diela a myšlienok*. Bratislava : IURA EDITION, 1998, s. 173. V skoršom svojom diele však Luby považoval neslobodu vôle za vadu právneho úkonu, len ak vznikla „nedovoleným spôsobom“, čo by na prípad ekonomickej tiesne nesedelo. *Viď* LUBY, Š. *Slovenské všeobecné súkromné právo*. I. zväzok. Bratislava : Právnická jednota, 1941, s. 324.

56 *Porovnaj* Luby in KNAPP, V., LUBY, Š. et al. *Československé občianske právo*. Svazek I. 2. vydanie. Praha : Orbis, 1974, s. 146.

57 *Porovnaj* Luby in KNAPP, LUBY et al., cit. 56, s. 146.

58 *Viď* HORA, cit. 14, s. 58; alebo STEINER, cit. 10, s. 244 – 246.

RESUMÉ

Schvaľovanie, účinky a niektoré ďalšie otázky zmieru v novom civilnom procese

Autor sa v článku zaoberá niektorými otázkami, ktoré prináša nová civilnoprocesná úprava zmieru. Pozornosť venuje najmä forme schvaľovania a účinkom zmieru. Dospieva k záveru, že zmier sa schvaľuje uznesením a že účinky právoplatného rozsudku má i bez výslovnej úpravy. Preto ho treba stále radiť medzi exekučné tituly, i keď ho Exekučný poriadok medzi nimi explicitne neuvádza. Zároveň platí, že súd môže zmier na návrh strany zrušiť len v obnovenom konaní. Hmotnoprávna neplatnosť preto môže byť dôvodom tohto zrušenia už len vtedy, keď ju možno podradiť pod niektorý z dôvodov obnovy konania.

SUMMARY

Approval and Effects of Conciliation and Other Issues Related Thereto in the New Civil Procedure

The author deals with some issues introduced by the new civil procedural legislation as regards the concept of conciliation. He pays attention mainly to the form of approving conciliation and to its effects. He comes to a conclusion that conciliation is approved by a court order and that it takes the same effect as a final judgement even without express regulation. It thus has to be classified as an enforcement order even though it is not expressly mentioned as such in the Enforcement Procedure Code. At the same time, a court may cancel conciliation at either litigant's proposal only if a re-trial is ordered. Therefore, substantive invalidity may be a reason for such cancellation only if it can be subsumed into one of the reasons for retrial.

ZUSAMMENFASSUNG

Genehmigung, Auswirkungen und einige weitere Fragen um den Vergleich im neuen Zivilprozess

Der Autor befasst sich mit einigen Fragen, die die neue Regelung des Vergleiches im Zivilprozess mitgebracht hat. Seine Aufmerksamkeit wird insbesondere der Form der Genehmigung und den Auswirkungen des Vergleiches gewidmet. Der Autor kommt zur Schlussfolgerung, dass der Vergleich durch Beschluss genehmigt wird und dass dieser die Wirkungen eines rechtskräftigen Urteils auch ohne ausdrückliche Regelung hat. Deswegen ist der Vergleich unter die Exekutionstitel einzureihen, obwohl er unter diesen in der Exekutionsordnung explizit nicht angeführt ist. Es gilt zugleich, dass der Vergleich auf Antrag einer Partei nur im wiederaufgenommenen Verfahren aufgehoben werden kann. Die materiell rechtliche Nichtigkeit kann deswegen ein Grund für diese Aufhebung nur noch dann sein, wenn diese unter einen von den Gründen für die Wiederaufnahme des Verfahrens untergeordnet werden kann.

Ústavný súd SR: Náhrada nemajetkovej ujmy je krytá povinným zmluvným poistením

JUDr. Michaela Janidžárová

Ústavný súd SR uznesením zo dňa 16. 10. 2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016¹ odmietol sťažnosť obchodnej spoločnosti Kooperativa poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, ktorá smerovala proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu povinného zmluvného poistenia.² Sťažovateľ nesúhlasil s právnym posúdením pasívnej vecnej legitimácie v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku dopravnej nehody, keďže podľa sťažovateľa nie je tento nárok predmetom poistného krytia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoPZP“). Predmetom tohto článku je analýza konkrétnych právnych záverov Ústavného súdu SR, ktoré v právnickej obci nepochybne zarezonovali tak z hľadiska definitívneho vyriešenia posudzovanej právnej otázky, ako aj z pohľadu konkrétne vyjadreného záveru vo vzťahu k domnej „precedenčnej“ záväznosti recentného rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 3. 2016, sp. zn. 3 Cdo 301/2012.³

1. Úvod do problematiky

Na začiatku tohto sporu bol prejudiciálny rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. 10. 2013, Haasová, C-22/12, EU:C:2013:692 (ďalej len „rozsudok Haasová“), ktorý vyslovil, že „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami

JUDr. Michaela Janidžárová

je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (2012). Rigoróznou skúšku vykonala v roku 2016 na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave. Od roku 2016 pôsobí ako advokátka a v súčasnosti spolupracuje s advokátskou kanceláriou Sedlačko & partners, s. r. o. Venuje sa predovšetkým oblasti obchodného a občianskeho práva.

a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že **povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla**

má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“⁴

1 Rozhodnutie je publikované v rubrike *Judikatúra* tohto čísla Bulletinu slovenskej advokácie s redakčne spracovanou právnou vetou.

2 Žiada sa poznamenať, tak ako to urobil aj Ústavný súd SR, že išlo v poradí o tretiu sťažnosť sťažovateľa v skutkovo obdobnej veci. V snahe zabrániť ďalšiemu zbytočnému nápadu vecí k danej problematike považoval ústavný súd za potrebné vysvetliť dôvody a úvahy, ktoré ho viedli k odmietnutiu všetkých sťažností sťažovateľa.

3 Ku konkrétnej kritike záverov prezentovaných v uvedenom rozhodnutí pozri aj MANDELÍK, J.: Náhrada nemajetkovej ujmy. Analýza rozsudku Najvyššieho súdu SR. Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2016.

4 Pozri aj SEDLAČKO, F.: Súdny dvor EÚ: Osobnostné nároky pozostalých pri smrtelnej dopravnej nehode sú kryté povinným zmluvným poistením. Bulletin slovenskej advokácie č. 11/2013.

5 V súčasnosti už len konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti.

6 Pozri napr. rozsudok KS v Trenčíne zo dňa 7. 7. 2015, sp. zn. 6 Co/810/2014; rozsudok KS v Trnave zo dňa 29. 6. 2016, sp. zn. 10Co/566/2015; rozsudok KS v Trnave zo dňa 1. 7. 2015, sp. zn. 24Co/368/2015; rozsudok KS v Trnave zo dňa 7. 6. 2016, sp. zn. 10Co/218/2015; rozsudok KS v Prešove zo dňa 1. 12. 2015, sp. zn. 17Co/212/2015; rozsudok KS v Žiline zo dňa 9. 9. 2015, sp. zn. 7Co/578/2014; rozsudok KS v Prešove zo dňa 26. 5. 2015, sp. zn. 20Co/183/2014; rozsudok KS v Trenčíne zo dňa 21. 5. 2015, sp. zn. 4Co/658/2014.

7 Vývojový smer už v roku 2011 zrozumiteľne naznačil predseda senátu Najvyššieho súdu SR, rozhodujúci v danej veci, JUDr. Rudolf Čirč vo svojom odlišnom stanovisku, pripojenom k predmetnému uzneseniu.

8 Podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP „Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.“

Opierajúc sa o uvedený autoritatívny výklad transponovaných smerníc⁵ začali všeobecné súdy priznávať pozostalým po obetiach dopravných nehôd nároky na náhradu nemajetkovej ujmy titulom zásahu do ich osobnostných práv aj voči poisťovniam.⁶ Časť rozhodovacej praxe si však zvolila cestu vlastného výkladu rozsudku Haasová a aj pre údajný nedostatok všeobecnej záväznosti prejudiciálnych rozsudkov odmietali priznať tento nárok titulom povinného zmluvného poistenia.

Na úrovni Najvyššieho súdu SR ešte pred existenciou rozsudku vo veci Haasová zarezovalo (už vývojom prekonané⁷) uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 4. 2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009. V tomto rozhodnutí súd konštatoval, že poisťovni nesvedčí pasívna legitimácia v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv poškodených spôsobený úmrtím ich blízkej osoby pri dopravnej nehode podľa § 4 ods. 2 písm. a) v spojení s § 15 ods. 1 ZoPZP. Aktuálne sa v argumentačnej línii poisťovní odkazuje aj na recentné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 3. 2016, sp. zn. 301/2012, s ktorým sa Ústavný súd SR v prezentovanom rozhodnutí osobitne vysporiadal.

2. K východiskám prípustnosti extenzívneho výkladu škoda na zdraví

Východiskovou v nastolenej problematike sa stala otázka výkladových hraníc pojmu škoda na zdraví, ktorú na účely povinného zmluvného poistenia zákonodarca subsumuje pod poistné krytie.⁸ **Inými slovami – je normatívne prípustná taká interpretácia § 4 ods. 2 písm. c) ZoPZP, podľa ktorej možno nemajetkovú ujmu podľa § 13 OZ zahrnúť pod škodu na zdraví?**

Ústavný súd sa pri interpretácii tohto pojmu dôsledne vysporiadal so všetkými zásadnými argumentami sťažovateľa, ktoré sa v značnej miere sústredili na spochybňovanie výkladových postupov uprednostňujúcich extenzívny výklad (*de facto* v prospech poškodených). **V tejto súvislosti opakovane akcentoval primát úniového práva a vôľu úniového zákonodarcu, keďže ide o oblasť európskej legislatívy a konkrétne oblasť regulovanú smernicami EÚ.**

S týmto záverom je potrebné vysloviť súhlas aj vzhľadom na charakter inkorporovanej normy. Vzhľadom na to, že vnútroštátne orgány musia pri transpozícii smernice zabezpečiť cieľ sledovaný smernicou, nemožno súhlasiť s argumentom poisťovní, že zákonodarca nemal v úmysle zahrnúť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ do ustanovení o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ak štát vo výsledku nerešpektuje cieľ proklamovaný smernicou, resp. túto transponuje nesprávne, rozhodujúci pre výklad vnútroštátnej normy je úmysel (výklad) úniového normotvorcu, a nie úmysel zákonodarcu. Výlučne historický výklad zákona, resp. výklad vnútroštátneho zákonodarcu, je nevhodný a neprípustný, ak ide o normu, ktorá má rešpektovať viacerých normotvorcov.

Možno sa preto stotožniť s právnym záverom ústavného súdu, že je potrebné **skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniového tvorca.** Súd je totiž podľa čl. 144 Ústavy SR pri rozhodovaní viazaný nielen zákonmi, ale aj Ústavou SR⁹. Preto musí v súlade s čl. 7 ods. 2 Ústavy SR rešpektovať prednosť právne záväzných aktov EÚ pred zákonmi.

Ako už bolo vyššie naznačené, **Ústavný súd SR konštatoval nevyhnutnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP.** V tejto súvislosti kreoval zásadný právny záver, podľa ktorého **tradičné chápanie pojmu škoda musí ustúpiť európske- mu chápaniu.** Ten bol reakciou na argument sťažovateľa, podľa ktorého možno škodu chápať iba materiálne, v dôsledku čoho nemožno hrdiť z poistného plnenia aj nemajetkovú ujmu. Navyše, Ústavný súd SR zároveň odmietol záver sťažovateľa, podľa ktorého pojem „škoda“ nevykazuje žiadne imateriálne konotácie, keďže takýto postulát nezodpovedá *inter alia* dikcii a podstate dotknutých ustanovení Občianskeho zákonníka.¹⁰

Sťažovateľom prezentovaný záver o materiálnom ponímaní pojmu škoda a imateriálnom ponímaní pojmu „ujma“ v slovenskom právnom poriadku nie je na účely výkladu „škody na zdraví“¹¹ relevantný, keďže vnútroštátny súd je povinný uprednostniť cieľ proklamovaný úniovým normotvorcom. **Pojmy, ktoré používa právo EÚ môžu mať totiž prirodzene obsah, ktorý**

nezodpovedá obsahu pojmov vnútroštátneho objektívneho práva. Súvisí to s požiadavkou na jednotný výklad práva EÚ.

Súdny dvor EÚ jednoznačne deklaroval, že účelom jednotlivých smerníc je zabezpečiť, aby akákoľvek škoda alebo ujma, ktorá vznikla v súvislosti s dopravnou nehodou a ktorej náhradu predpokladá vnútroštátne právo, bola predmetom poistného krytia, t. j. aj nemajetková ujma podľa § 13 a nasl. OZ. Úskalnia interpretácie pojmov škoda a ujma na úrovni vnútroštátneho súdnictva totiž dostávajú úplne iný rozmer, ak sa má presadzovať vôľa európskeho normotvorcu, ktorá mala byť zabezpečená transpozíciou smernice. Pre vnútroštátneho sudcu to v danom prípade znamená povinnosť eurokonformného výkladu, t. j. výkladu v súlade s cieľom, zmyslom a účelom transponovaných smerníc. V danom prípade je primárnou požiadavkou, aby akákoľvek škoda a ujmy v oblasti povinného poistného krytia, ktorého rámec upravujú predmetné smernice, neostali neuhradené.¹²

Ústavný súd SR ustálil, že priamy účinok smernice neprichádza v danom prípade do úvahy, keďže ten existuje len vo vzťahu k jednotlivým členským štátom. Z tohto dôvodu nemôže priamo ukladať povinnosti jednotlivcom. **Nepriamo mu však uložené byť môžu, o čo sa má pokúsiť vnútroštátny súd prostredníctvom eurokonformného výkladu vnútroštátnej normy.** Z hľadiska zabezpečenia konformity únieového práva s vnútroštátnymi právnymi úpravami majú transponované smernice tzv. nepriamy účinok¹³, ktorý ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vykladať objektívne právo v súlade s pravidlami práva EÚ inkorporovanými v záväzných aktoch Európskej únie.¹⁴ Správnosť uvedeného záveru nemožno spochybníť, pretože nepriamym účinkom disponuje každá smernica, v dôsledku čoho je vnútroštátny sudca povinný v každom jednotlivom prípade skúmať možnosti implementácie eurokonformného výkladu.

3.

K hraniciam zákazu výkladu práva *contra legem*

Nepriamy účinok transponovanej smernice predpokladá použitie všetkých výkladových metód a zásad, ktoré pripúšťa objektívne právo konkrétneho štátu, pričom jedným z limitov vnútroštátneho súdu pri interpretácii konkrétnej právnej normy je rešpektovanie zákazu výkladu práva *contra legem*.¹⁵ Vyskytujú sa preto argumenty, že ak by súd pod pojem škoda na zdraví zahrnul aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 OZ, postupoval by v rozpore s touto zásadou. Vychádzajú z postulátu, že obmedzenia priameho účinku smernice nemožno obchádzať prostredníctvom jej nepriameho účinku. **S tým však nemožno súhlasiť, keďže výsadu nepriameho účinku smerníc je práve jeho aplikácia v prípadoch, keď neprichádza do úvahy ich priamy účinok.**

V danej veci krajský súd, ktorého rozsudok bol predmetom ústavnoprávneho prieskumu, dospel k záveru, že zaužívané výkladové postupy a rešpektovanie súvislosti dotknutých právnych inštitútov a kategórií umožňuje zmysluplne zahrnúť pod zákonnú terminológiu aj nemajetkovú ujmu aprobovanú *in abstracto* v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. **Ústavný súd nepovažuje uvedený právny záver za prejav svojvôle vedúcej k ústavnej neudržateľnosti.** Ak ústavný súd akceptoval rozšírenie pojmu „škoda na zdraví“ prostredníctvom eurokonformného výkladu aj na náhradu nemajetkovej ujmy a nezistil žiaden dôvod na konštatovanie ústavnej arbitrárnosti, domnievame sa, že nemôže byť jeho rozhodnutie rozporné so zákazom výkladu *contra legem*.

Navyše, podľa niektorých autorov¹⁶ znamená zákaz výkladu *contra legem* výlučne zákaz výkladu smernice v zrejmom protiklade so znením konkrétneho vnútroštátneho ustanovenia. Iba v takomto prípade nie je vnútroštátny sudca povinný použiť žiadne uznávané vnútroštátne výkladové pravidlo. Podľa naznačených úvah ide o výklad *contra legem* v prípade popretia doslovného a jasného vyjadrenia, t. j. vyjadrenia ktoré neumožňuje rôzne interpretácie.

Odhliadnuc od uvedeného, hranice extenzívneho výkladu zodpovedajú hraniciam najširšieho možného jazykového významu. Výklad práva *contra legem* z hľadiska výkladu práva v užšom zmysle siaha až za tieto hranice; mimo rozsah konkrétneho pojmu.¹⁷ Pojem „škoda na zdraví“ znesie extenzívny výklad bez toho, aby došlo k popretiu jeho jazykového vyjadrenia, pri súčasnom zachovaní cieľov sledovaných smernicou.

9 Zaväzujú ich aj čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého „Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvo a Európsku úniu. **Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.** Prevzaté právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.“

10 Podľa § 444 OZ „Pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a stáženie jeho spoločenského uplatnenia.“

11 Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP.

12 Bod 28 rozsudku Haasová.

13 Zásada eurokonformného výkladu požaduje, aby vnútroštátne súdy aplikovali celé objektívne právo a použili metódy výkladu ním uznané tak, aby zabezpečili plnú účinnosť dotknutej smernice a dospeli k výsledku, ktorý by bol v súlade s cieľom stanoveným touto smernicou (rozsudok Súdného dvora EÚ vo veci Pfeiffer c/a Deutsches Rotes Kreuz zo dňa 5. 10. 2004, sp. zn. C-397/01).

14 Napr. známy rozsudok Súdného dvora EÚ vo veci Marleasing SA (C-106/89) „Povinnosť vyplývajúca zo smernice pre členské štáty dosiahnuť výsledok zamýšľaný smernicou a ich povinnosť podľa článku 5 Zmluvy prijať všetky primerané opatrenia, či už všeobecné alebo konkrétne, na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, je záväzná pre všetky orgány členských štátov, a to v rámci ich jurisdikcie aj pre súdy. Z toho

vyplýva, že pri uplatňovaní vnútroštátneho práva, či už boli dotknuté ustanovenia prijaté pred smernicou alebo až po nej, vnútroštátny súd, od ktorého sa vyžaduje ich výklad, musí tieto ustanovenia, pokiaľ je to možné, vykladať so zreteľom na znenie a účel smernice, aby dosiahol výsledok, ktorý sa ňou sleduje, a tak bol súlade s tretím odsekom článku 189 Zmluvy.“

15 Táto zásada bola prvýkrát formulovaná v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci Adeneler (C-212/04).

16 Pozri BOBEK, M., BŘÍŽA, P., KOMÁREK, J.: Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie. C. H. Beck, Praha 2011, s. 183.

17 Pozri model troch oblastí pojmu podľa Philipa Hecka, napr. v: Melzer, F.: Metodologie nalézání práva. C. H. Beck, Praha 2010, s. 112.

18 Bod 116 rozsudku Pfeiffer „Ak umožňuje vnútroštátne právo použitím vlastných metód výkladu vnútroštátne ustanovenie vykladať za určitých okolností tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo v súlade s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ sledovaný smernicou.“

19 PAGÁČ, Ľ.: Extra legem, intra ius? (Imperatív eurokonformného výkladu práva vo svetle judikatúry Súdneho dvora EÚ, BGH a Najvyššieho súdu SR); Justičná revue, 65, 2013, č. 3, s. 416 – 425].

V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani konotácie právnych úvah Súdneho dvora EÚ vo veci Pfeiffer, podľa ktorých je vnútroštátny súd povinný zohľadniť vnútroštátne právo ako celok preto, aby posúdil, do akej miery možno toto vnútroštátne právo uplatniť tak, že dosiahnutý výsledok nebude v rozpore s cieľom smernice. Súvisí to s požiadavkou zrovnoprávnenia vnútroštátnych noriem s cieľmi smernice.¹⁸ K uplatneniu zákazu výkladu *contra legem* dochádza v konečnom dôsledku až vtedy, keď ani prostredníctvom zásad sudcovskej tvorby práva nemožno dosiahnuť zlučiteľnosť s cieľom smernice.¹⁹ Ak existuje potreba zabezpečenia konformity konkrétnej vnútroštátnej normy s úniovým právom, je sudcovské vyplnenie „medzier“ (prostredníctvom extenzívneho výkladu), ktoré ostali po nesprávne transponovaných smerniciach, legítimné a súčasne nevyhnutné.

4.

K rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 3. 2016, sp. zn. 3 Cdo 301/2012

Za osobitne významný považujeme právny postoj Ústavného súdu SR k záverom obsiahnutým v rozsudku Najvyššieho súdu SR, na ktoré odkazoval sťažovateľ a ktoré prezentujú opozitnú argumentačnú líniu k otázke odškodňovania náhrady nemajetkovej ujmy v rámci povinného zmluvného poistenia. Ústavný súd SR osobitne zdôraznil, že „nemá dôvod odchyliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na podklade rozsudku Najvyššieho súdu z 31. marca 2016 vo veci sp. zn. 3 Cdo 301/2012.“

Je dôležité podotknúť, že predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR bolo výsledkom dovolacieho prieskumu podľa § 238 ods. 3 OSP, keďže prípustnosť dovolania založil priamo odvolací súd vo vzťahu k právnomu posúdeniu konkrétne vymedzených otázok. Otázky zásadného právneho významu, na ktoré mal odpovedať Najvyšší súd SR zneli nasledovne:

- „či odporkyňa 2/ je v spore pasívne legitimovaná na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv navrhovateľov (práva na súkromný a rodinný život) spôsobený úmrtím ich blízkej osoby pri dopravnej nehode podľa § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 veta druhá zákona č. 381/2001 Z. z., ak nárok navrhovateľov nie je možné priznať podľa zákona č. 381/2001 Z. z.;
- či súd o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009 v spojení s rozhodovacou činnosťou SD.“

Predmetom dovolacieho konania môže byť len správnosť riešenia uvedených právnych otázok, pretože najvyšší súd je ich obsahom bezpodmienečne viazaný. Najvyšší súd SR riešil výlučne problematiku aplikácie priameho účinku smernice a nebol nútený vyjadriť sa k otázke prípustnosti extenzívneho (eurokonformného) výkladu pojmu „škoda na zdraví“, v snahe rešpektovať účel a ciele smernice. **Z tohto dôvodu nemôže mať uvedené rozhodnutie judikátórnu záväznosť vo vzťahu k otázke prípustnosti eurokonformného výkladu sporných pojmov ZoPZP.** Podľa Ústavného súdu SR „súd sa explicitne pýtal len na prípadný priamy účinok týchto smerníc, čo najvyšší súd celkom prirodzene muselo viesť k negatívnej odpovedi.“

5.

K interpretácii záverečnej časti „právnej vety“ rozsudku Haasová

Ústavný súd SR taktiež poukázal na údajnú účelovosť interpretačnej snahy sťažovateľa v relácii k dovetku „výrokovej“ časti rozsudku Haasová. Podľa sťažovateľa Súdny dvor EÚ vo svojej odpovedi zaujal stanovisko, že nároky nemajetkovej ujmy v rozsahu § 13 OZ sa odškodňujú, „ak ich vnútroštátny predpis uplatniteľný vo veci samej (ZoPZP) uhradiť umožňuje.“ **Stotož-**

ňujeme sa s názorom Ústavného súdu SR, že ide o nesprávnu interpretáciu, ignorujúcu argumentačnú previazanosť prejudiciálneho rozsudku a zásadu eurokonformného výkladu objektívneho práva.

Súdny dvor EÚ konštatoval, že „*povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.*“²⁰ Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľa, že náhrada nemajetkovej ujmy môže byť poistne krytá iba v prípade, ak je súčasťou právnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel. Predmetom prejudiciálneho konania bola otázka, či možno vo svetle smerníc zmysluplne zahrnúť pod poistné krytie na účely ZoPZP aj náhradu nemajetkovej ujmy. Ak by bola náhrada nemajetkovej ujmy *expressis verbis* súčasťou jednotlivých nárokov (§ 4 ods. 2 ZoPZP), ktoré je poisťovateľ povinný uhradiť, zjavne by nebol vôbec daný dôvod na to, aby vnútroštátny súd požiadal v tomto smere Súdny dvor EÚ o výklad relevantných článkov transponovaných smerníc.

Izolovaná interpretácia citovanej časti právnej vety je nesprávna predovšetkým z toho dôvodu, že nezohľadňuje predchádzajúce úvahy Súdneho dvora EÚ. Tie sú však osobitne významné, čo zdôraznil aj Ústavný súd SR v analyzovanom uznesení. Rozsudok Súdneho dvora EÚ o prejudiciálnej otázke totiž predstavuje nediely celok, v ktorom neexistuje hranica medzi odôvodnením a výrokovou časťou, čo je dané vnútornou previazanosťou jednotlivých argumentov. **Interpretácia „výroku“²⁰ bez zohľadnenia predchádzajúcich úvah, stanovísk a právnych záverov je nepredstaviteľná.²¹ Výrok súdneho rozhodnutia musí byť interpretovaný vo svetle jeho odôvodnenia.²²**

Pre úplný obraz čitateľov považujeme za potrebné opätovne priblížiť najvýznamnejšiu časť rozsudku Haasová:

Podľa čl. 55 rozsudku „*Členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v čl. 1 ods. 2 druhej smernice.*“

Podľa čl. 56 rozsudku „*V prejednávanej veci to tak malo byť, pretože podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, majú osoby nachádzajúce sa v postavení pani Haasovej a jej dcéry v súlade s § 11 a 13 českého (pozn. autora: i slovenského) občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca.*“

Podľa čl. 57 a čl. 58 rozsudku: „*Tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského občianskeho zákonníka, ktoré sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnú povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice.*“

Súdny dvor nepodáva (a to ani nemôže) záväzný výklad relevantnej vnútroštátnej úpravy, ale zabezpečuje jednotu výkladu práva EÚ pri jeho aplikácii vnútroštátnymi orgánmi.²³ Pokiaľ ide o slovenskú právnu úpravu Súdny dvor EÚ zistil, že sú splnené všetky predpoklady na subsumpciu nemajetkovej ujmy pod poistné krytie. **Vzhľadom na to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vznikol v dôsledku dopravnej nehody, má občianskoprávnú povahu a vyplýva z § 11 a 13 OZ, vzťahuje sa naň právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.**

Prezentovanú úvahu považujeme za osobitne významnú. Autoritatívny výklad práva EÚ fakticky vylučuje, aby sa následne na vnútroštátnej úrovni realizoval dodatočný exkurz, či systematika vnútroštátnej úpravy, resp. konkrétneho zákona takýto výklad umožní. **Zásada eurokonformného výkladu má totiž absolútnu interpretačnú prednosť.²⁴** Výklad systematiky vnútorného zákonodarstva jej preto musí ustúpiť. O to viac, ak Súdny dvor EÚ v danom prípade osobitne reflektoval na odlišné systematické zaradenie právnej úpravy zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Túto skutočnosť však nepovažoval za relevantnú. Ak účel dotknutých smerníc predpokladá úplnú „likvidáciu“ následkov zásahu

20 Vhodnejšie vyjadrenie je ucelená odpoveď na položené otázky vnútroštátneho súdu.

21 K prejudiciálnemu rozsudku nemožno pristupovať výlučne tak, že by interpret vybral relevantný odstavec bez znalosti jeho súvislostí. Inými slovami, každý odstavec je relevantný a rozhodnutie sa číta celé (cit. Kuhn, Z. – Bobek, M. a kol. Judikatura a právni argumentace. Auditorium, Praha 2006, s. 68).

22 Pozri rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci ESD vo veci Robert Bosch GmbH v. Hauptzollamt Hildesheim zo 16. 3. 1978, č. 135/77.

23 Dôsledkom toho je nevyhnutne precedenčné chápanie judikatúry Súdneho dvora EÚ (viď BOBEK, M., KÜHN, Z. a kol. : Judikatura a právni argumentace. 2. vydanie. Auditorium, Praha 2006, s. 303).

24 pozri aj WINTR, J.: Metody a zásady interpretace práva. Auditorium, Praha 2013, s. 207.

do osobnej integrity človeka, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu, stačí, ak vnútroštátna úprava legitimuje poškodeného na úspešné uplatnenie tohto nároku.

Uvedenú skutočnosť zdôraznil aj Ústavný súd SR, ktorý tak urobil na podporu argumentácie o absencii arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu. Nepochybne postačuje, ak vo vnútroštátnom poriadku existuje zodpovednostný mechanizmus, ktorý sa aktivizuje v prípade vzniku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a priznáva osobám dotknutým týmto zásahom nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Takýmto druhom občianskoprávnej zodpovednosti je aj objektívna zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv.

Pokiaľ usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnou zodpovednosť za škodu v zmysle § 444 OZ, ale aj občianskoprávnou zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto ujma predmetom poistného krytia.²⁵

25 *mutatis mutandis* separátne
vótum predsedu senátu
Najvyššieho súdu SR
JUDr. Rudolfa Čirča,
pripojené k uzneseniu
Najvyššieho súdu SR
zo dňa 20. 4. 2011,
sp. zn. 4 Cdo 168/2009.

6. Záver

Analyzované uznesenie Ústavného súdu SR nepochybne zarezonuje tak v právnickej obci, ako aj v súdnej praxi, keďže prelomovým spôsobom odstraňuje doterajšiu bipolarnosť interpretačných a aplikačných výstupov k posudzovanej problematike. Nemožno totiž prehliadnúť, že vyčerpávajúce zdôvodnenie právneho posúdenia, úvah a postrehov ústavného súdu má *pro futuro* eliminovať argumentačné úsilie, ktoré nerešpektuje autonómiu a prednosť práva EÚ a výkladovú záväznosť prejudiciálnych rozsudkov Súdneho dvora EÚ. Ešte stále totiž niektoré všeobecné súdy „ignorujú“ integračné súvislosti vstupu Slovenskej republiky do EÚ a právnú silu autoritatívneho výkladu úniového práva. Význam uznesenia Ústavného súdu SR spočíva predovšetkým v tom, že podrobne vymedzuje vecné a interpretačné nedostatky argumentácie proti zahrnutiu nemajetkovej ujmy pod poistné krytie na účely ZoPZP. Ostáva veriť, že rozhodovacia prax súdov bude pokračovať v nastolenom trende tak, aby poškodeným po obetiach dopravných nehôd boli v súlade s cieľmi transponovaných smerníc v rámci povinného zmluvného poistenia skutočne likvidované všetky vzniknuté ujmy.

Ústavný súd jednoznačne konštatoval udržateľnosť extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“, ktorý kryje aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ a zároveň presvedčivo spochybnil výkladové metódy opozitnej argumentačnej línie. Takýto postoj súvisí predovšetkým s dôsledným a nevyhnutným rešpektovaním záverov Súdneho dvora EÚ, prezentovaných v prejudiciálnom rozsudku Haasová. Eventuálny výklad pojmu škoda na zdraví na účely ZoPZP, ktorý nezohľadňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou blízkej osoby, nie je „eurokonformný“ a popiera účel transponovaných smerníc, keďže nepriznáva pozostalým po obetiach dopravných nehôd nevyhnutný rozsah práv, ktorý predpokladá úniové právo. ■

RESUMÉ

Ústavný súd SR: Náhrada nemajetkovej ujmy je krytá povinným zmluvným poistením

Autorka sa zaoberá analýzou uznesenia Ústavného súdu SR, ktoré rieši otázku prípustnosti subsumpcie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ pod poistné krytie v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Predmetom právneho rozboru sú najvýznamnejšie argumenty Ústavného súdu SR v prospech zahrnutia nemajetkovej ujmy pod poistné krytie, ktoré v celom rozsahu reflektujú na potrebu eurokonformného výkladu dotknutých zákonných ustanovení.

SUMMARY

Constitutional Court of the Slovak Republic: Compensation of Non-Material Damage is Covered by Motor Third Party Liability Insurance

The author analyses decision of the Slovak Constitutional Court that deals with the possibility to subsume a claim for compensation of non-material damage under Sec. 11 et seq. of the Civil Code into insurance coverage under Sec. 4(2) letter a) of Act No. 381/2001 Coll. on the Motor Third Party Liability Insurance and on amending other laws. She focuses on the most significant arguments given by the Slovak Constitutional Court in favour of subsuming non-material damage into motor third party liability insurance that in their entirety reflect the need of interpreting statutory provisions concerned consistently with the EC law.

ZUSAMMENFASSUNG

Verfassungsgericht der Slowakischen Republik: Der Ersatz von Nichtvermögensschaden ist durch die Haftpflichtversicherung gedeckt

Die Autorin befasst sich mit der Analyse des Beschlusses des Verfassungsgerichtes der Slowakischen Republik, in dem die Frage der Zulässigkeit der Subsumption des Anspruchs auf den Ersatz eines Nichtvermögensschadens gem. § 11 und ff. des Bürgerliches Gesetzbuches unter die Versicherungsdeckung im Sinne der Bestimmung § 4 Abs. 2 lit. a) des Gesetzes Nr. 381/2001 der Gesetzsammlung über die Kraftfahrthaftpflichtversicherung und über die Abänderung und Ergänzung von einigen Gesetzen, gelöst wird. Der Gegenstand der Rechtsanalyse sind die bedeutendsten Argumente des Verfassungsgerichtes der Slowakischen Republik zu Gunsten der Einbeziehung des Nichtvermögensschadens unter die Versicherungsdeckung, die vollumfänglich die Notwendigkeit der eurokonformen Auslegung von betroffenen gesetzlichen Bestimmungen reflektieren.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Zásada vzájomného uznávania rozsudkov v trestných veciach a podmienka obojstrannej trestnosti

Článok 7 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009, sa majú vykladať v tom zmysle, že podmienku obojstrannej trestnosti treba v situácii, o akú ide vo veci samej, považovať za splnenú, pokiaľ základné skutkové okolnosti trestného činu, ako sú uvedené v rozsudku vyhlásenom príslušným orgánom štátu pôvodu, by samy osebe za predpokladu, že nastali na území vykonávajúceho štátu, boli takisto trestné na území tohto štátu.¹

*Rozsudok Súdneho dvora z 11. januára 2017
vo veci C-289/15, Grundza – EU:C:2017:4*

Vzájomné uznávanie rozsudkov v trestných veciach upravuje rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, zmenené a doplnené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2008/909“), ktoré bolo do slovenského právneho poriadku prebraté zákonom č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii, v znení zákona č. 344/2012 Z. z. (ďalej len „zákon č. 549/2011“). Rámcové rozhodnutie 2008/909 je na rozdiel od porovnateľných nástrojov medzinárodného práva založené na zásade vzájomného uznávania, ktorá sa v prípade trestných činov vymenovaných v článku 7 ods. 1 rámcového rozhodnutia prejavuje tak, že príslušný orgán vykonávajúceho štátu v zásade uzná rozsudok, ktorý mu bol zaslaný, a bezodkladne prijme všetky potrebné opatrenia na výkon trestu. Článok 7 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 teda obsahuje zoznam trestných činov, v prípade ktorých bolo skúmanie obojstrannej trestnosti zrušené.

Krajský súd v Prešove však rozhodoval o uznaní rozsudku v trestnej veci a vykonaní trestu odňatia slobody, ktorý Jozefovi Grundzovi, slovenskému štátnemu príslušníkovi, uložil český súd za trestné činy, ktoré nie sú obsiahnuté v článku 7 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909. V zmysle článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 môže členský štát v takom prípade uplatniť podmienku obojstrannej trestnosti, a teda uznať rozsudok a vykonať trest s podmienkou,

že súvisia so skutkami, ktoré sú podľa práva vykonávajúceho štátu tiež trestnými činmi, bez ohľadu na znaky trestného činu alebo spôsobu opisu. Slovenská republika možnosť danú článkom 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 využila, keď v § 4 ods. 1 zákona č. 549/2011 zaviedla podmienku obojstrannej trestnosti.

V prípade pána Grundzu išlo konkrétne o trestné činy krádež vlámaním a marenie výkonu úradného rozhodnutia, ktorého sa dopustil nedodržaním dočasného zákazu viesť motorové vozidlá, ktorý mu bol 12. februára 2014 uložený rozhodnutím Magistrátu mesta Přerov. Za tieto trestné činy mu Okresný súd v Chebu uložil súhrnný trest odňatia slobody na päťnásť mesiacov. Krajský súd v Prešove mal pochybnosti o splnení podmienky obojstrannej trestnosti v súvislosti s trestným činom marenia výkonu úradného rozhodnutia, keďže podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona ide o marenie výkonu úradného rozhodnutia len v súvislosti s rozhodnutím súdu alebo iného slovenského orgánu, ktoré je vykonateľné na slovenskom území. Krajský súd v Prešove preto predložil Súdneho dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa článok 7 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia 2008/909 vykladať v tom zmysle, že podmienka obojstrannej trestnosti je splnená iba vtedy, ak skutok, pre ktorý bolo vydané rozhodnutie, ktoré sa má uznať, je pri jeho konkrétnom posúdení (in concreto) trestným činom aj podľa práva vykonávajúceho štátu (bez ohľadu na jeho znaky alebo spôsob opisu), alebo pre splnenie tejto podmienky postačí, že takýto skutok je vo všeobecnosti (in abstracto) trestný aj podľa práva vykonávajúceho štátu?“

Súdny dvor si v rozsudku osvojil stanovisko generálneho advokáta Michala Bobeka, ktorý v tejto veci predniesol návrhy 28. júla 2016, v zmysle ktorého použitie pojmov *in concreto* a *in abstracto* nemá veľký význam na účely poskytnutia užitočnej odpovede prešovskému súdu. Táto terminológia sa síce používa v trestnoprávnej náuke členských štátov, ale konkrétny a presný obsah týchto pojmov nie je jasný a líši sa v jednotlivých členských štátoch. Okrem toho, samotné rámcové rozhodnutie 2008/909 tieto pojmy nepoužíva.

Súdny dvor pri výklade článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 pripomenul svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej na účely výkladu určitého ustanovenia práva Únie treba zohľadniť tri skutočnosti. Po prvé jeho znenie, po druhé jeho kontext a po tretie ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou.

Zo znenia článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909 Súdny dvor vyvodil, že nevyhnutnou a dostatočnou podmienkou na účely posúdenia obojstrannej trestnosti je to, či skutky, ktoré viedli k odsúdeniu v členskom štáte pôvodu (v tomto prípade Česká republika), predstavujú trestné činy aj vo vykonávajúcom štáte (v tomto prípade Slovenská republika). Nevyžaduje sa, aby boli trestné činy v oboch týchto členských štátoch zhodné, a to ani v znakoch trestného činu, ani v označení alebo klasifikácii tohto trestného činu podľa vnútroštátneho práva uvedených dvoch štátov. Rozhodujúca je zhoda medzi základnými skutkovými okolnosťami trestného činu vyjadrenými v rozsudku vyhlásenom v štáte pôvodu na jednej strane a definíciou trestného činu podľa práva vykonávajúceho štátu na strane druhej.

Rovnaký záver vyplýva podľa Súdneho dvora aj z kontextu, do ktorého patrí článok 7 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia 2008/909. Rámcové rozhodnutie 2008/909 je totiž koncipované tak, že podmienka obojstrannej trestnosti predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla uznávania rozsudkov a vykonávania trestov. Preto rozsah pôsobnosti dôvodu odmietnutia uznať rozsudok a vykonať trest na základe neexistencie obojstrannej trestnosti, ktorý je stanovený v článku 9 ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia 2008/909, sa musí vykladať striktne, aby sa obmedzili prípady neuznania a nevykonania.

Pokiaľ ide o cieľ článku 7 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/909, tak cieľom posúdenia obojstrannej trestnosti zo strany príslušného orgánu vykonávajúceho štátu je overiť, či základné skutkové okolnosti trestného činu, ako sú uvedené v rozsudku vyhlásenom príslušným orgánom štátu pôvodu, by samy osebe za predpokladu, že nastali na území vykonávajúceho štátu, boli takisto trestné na území tohto štátu.

V tomto prípade je potrebné podľa Súdneho dvora za základné skutkové okolnosti považovať vedenie motorového vozidla na území Českej republiky napriek existencii úradného rozhodnutia, ktoré to zakazovalo. Úlohou súdu vykonávajúceho štátu pri skúmaní splnenia podmienky obojstrannej trestnosti je preskúmať, či za predpokladu, že by tieto skutkové okolnosti nastali na území členského štátu tohto súdu, boli trestné z hľadiska vnútroštátneho práva tohto štátu. Ak je to tak, podmienka obojstrannej trestnosti musí byť považovaná za splnenú.

Súdny dvor sa nestotožnil s názorom prešovského súdu, v zmysle ktorého podmienka obojstrannej trestnosti nemôže byť v tomto prípade splnená, pretože trestný čin vo veci samej spočíval v porušení úradného rozhodnutia prijatého českým orgánom verejnej moci, v dôsledku čoho bol porušený záujem chránený v Českej republike. Podľa Súdneho dvora príslušný orgán vykonávajúceho štátu nemá skúmať, či bol porušený záujem chránený v štáte pôvodu, ale má skúmať, či by za predpokladu, že k danému trestnému činu došlo na území členského štátu, kde pôsobí tento orgán, bol považovaný za porušený podobný záujem, chránený vnútroštátnym právom tohto štátu.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

Ústav medzinárodného práva a európskeho práva

Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

K prípustnosti extenzívneho výkladu pojmu škoda v zákone o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v kontexte nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým po obeti dopravnej nehody

Pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie.

*Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. októbra 2016
sp. zn. III. ÚS 666/2016*

Dotknuté ustanovenia:

- § 4 ods. 2, § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla
- § 11 až § 13, § 444 Občianskeho zákonníka

V sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky sťažovateľ KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., namietala porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy,¹ základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy² v spojení s čl. 12 ods. 1³ a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy⁴ a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 27. januára 2015.

Sťažovateľ vystupoval pred všeobecnými súdmi ako žalovaný v 2. rade v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej pozostalým po obeti dopravnej nehody pri prevádzkovaní motorového vozidla žalovaného v 1. rade. Okresný súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že konanie žalovaného v 1. rade nesie znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv žalobcov, vzhľadom na čo uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy celkovo v sume 26 000 eur. Vo vzťahu k žalovanému v 2. rade okresný súd právne posúdenie uplatneného nároku podriadiť pod relevantné ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na odvolanie žalovaných krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci tak,

1 Čl. 20 ods. 1 Ústavy SR:

Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

2 Čl. 46 ods. 1 Ústavy:

„Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“

3 Čl. 12 ods. 1 Ústavy:

„Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.“

4 Čl. 13 ods. 1 písm. a)

Ústavy: „Povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.“

5 § 15 ods. 1 prvá veta
zák. č. 381/2001 Z. z.:
„Náhradu škody uhrádza
poisťovateľ poškodenému.“

6 § 11 Občianskeho
zákonníka:
„Fyzická osoba má právo
na ochranu svojej osobnos-
ti, najmä života a zdravia,
občianskej cti a ľudskej
dôstojnosti, ako aj súkro-
mia, svojho mena a preja-
vov osobnej povahy.“

7 § 4 ods. 2 písm. a)
zák. č. 381/2001 Z. z.:
„Poistený má z poistenia
zodpovednosti právo, aby
poisťovateľ za neho nahra-
dil poškodenému uplatne-
né a preukázané nároky
na náhradu škody na zdraví
a nákladov pri usmrtení.“

8 Čl. 144 ods. 1 Ústavy:
„Sudcovia sú pri výkone
svojej funkcie nezávislí a pri
rozhodovaní sú viazaní
ústavou, ústavným
zákonom, medzinárod-
nou zmluvou podľa čl. 7
ods. 2 a 5 a zákonom.“

9 Čl. 7 ods. 2 Ústavy:
„Slovenská republika môže
medzinárodnou zmluvou,
ktorá bola ratifikovaná
a vyhlásená spôsobom
ustanoveným zákonom,
alebo na základe takej
zmluvy preniesť výkon časti
svojich práv na Európske
spoločenstvá a Európsku
úniu. Právne záväzné akty
Európskych spoločenstiev
a Európskej únie majú
prednosť pred zákonmi Slo-
venskej republiky. Prevzatie
právne záväzných aktov,
ktoré vyžadujú implemen-
táciu, sa vykoná zákonom
alebo nariadením vlády
podľa čl. 120 ods. 2.“

ako ho sformuloval okresný súd v napadnutom rozsudku, dodal potrebu eurokonformného výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení a za rozhodujúci považoval rozsudok Súdneho dvora z 24. 10. 2013 vo veci C-22/12 (Haasová). V tejto súvislosti krajský súd upozornil na potrebu extenzívneho prístupu k interpretácii pojmu „škoda“ plynúceho z judikatúry Súdneho dvora a konštatoval, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, preto je sťažovateľ ako poisťovateľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zákona o povinnom zmluvnom poistení⁵ vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom.

V sťažnosti doručenej ÚS SR sťažovateľ formuloval právny názor, podľa ktorého pojem „škoda“ použitý v Občianskom zákonníku ani pojem „škoda na zdraví“ použitý v zákone o povinnom zmluvnom poistení nezahŕňa nemajetkovú ujmu, ktorú má na mysli Občiansky zákonník v § 11 – § 13, a preto takáto nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. Sťažovateľ poukázal na to, že v pre-judiciálnom konaní C-22/12 vo veci Haasová samotná Slovenská republika vo vzťahu k interpretácii zákona o povinnom zmluvnom poistení vyjadrila postoj, že zámerom štátu nebolo zahrnúť nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá im mohla byť spôsobená smrťou ich blízkej osoby, do zákonného poistného krytia o náhrade škody a zdôraznil pojmovú odlišnosť inštitútu škody a nemajetkovej ujmy, ktorú potvrdil aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 168/2009. Sťažovateľ zároveň vyjadril názor, podľa ktorého zo smerníc ES nemožno odvodiť, že by sa poistné krytie malo vzťahovať aj na nároky z ochrany osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka⁶ týkajúce sa ochrany rodinného a súkromného života, ktoré sú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky odlišné od inštitútu škody a ujmy na majetku a zdraví upravených v § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení.⁷ Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základných práv, zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd SR dospel po preskúmaní sťažnosti k záveru, že nie je dôvod na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie a vzhľadom na to sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej úmyslom zákonodarcu pri tvorbe právnej regulácie nebolo zahrnúť zodpovednosť za nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti do zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá je predmetom poistenia podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení, Ústavný súd uviedol:

Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve sťažovateľa na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorca zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej Ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1⁸ sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom, ale aj viazanosť Ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy.⁹ Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom, nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Nemožno opomenúť ústavno-právne súvislosti integrácie Slovenskej republiky do Európskej únie. Vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii tkvie aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Pritom ide aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 Ústavy.

K výkladu pojmu „škoda“ na podklade systematických súvislostí Občianskeho zákonníka, ako aj dlhodobu sa vyvíjajúcich názorov o materiálnej substancii pojmu „škoda“ a o imateriálnej podstate odlišného pojmu „ujma“ v slovenskej civilistike ústavný súd uviedol:

Ústavný súd nespochybnuje, že koncept súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri svojom vzniku skutočne vychádzal z pojmu škody ako materiálneho, a tým aj

presne kvantifikovateľného postihnutia poškodeného. Lenže aj v tomto prípade je fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijský normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci nadaných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie únijským normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Ústavný súd hovorí o maximálnej, nie absolútnej snahe, lebo v tomto bode myšlienkovvej línie už je potrebné vziať do úvahy charakter právneho predpisu vydaného únijským normotvorcom vyplývajúci z primárneho práva Únie.

Smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú na rozdiel od nariadení typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarcu. Avšak pre prípad, že svoju povinnosť nespĺní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc. Pre posudzovaný prípad priamy účinok dotknutých smerníc neprichádza do úvahy, pretože záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku „každému členskému štátu, ktorému je určená“. Z toho vyplýva, že smernica nemôže sama osebe ukladať povinnosti jednotlivcom a že ustanovenia smernice ako také nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc – pri aplikácii vnútroštátneho práva je vnútroštátny súd povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou. Ak vnútroštátne právo umožňuje za určitých okolností s použitím vlastných výkladových metód vyložiť ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo súladné s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený smernicou (rozsudok vo veci Pfeiffer a ďalší C-397/01 až 403/01).

Ústavný súd ďalej v odôvodnení poukázal na rozsudok Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12, v ktorom Súdny dvor zaujal názor, podľa ktorého čl. 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, čl. 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, a čl. 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Ak teda slovenský zákonodarcu do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc do rozporu so zámerom tvorcu únijskej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom.

Všeobecné súdy konajúce v sťažovateľovej veci boli preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej únijskej regulácie. Záver o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení Ústavný súd nepovažoval za arbitrárny ani inak ústavne neudržateľný. V tejto súvislosti Ústavný súd poukázal na obsah a závery rozsudku Súdneho dvora vo

10 Rozsudok vo veci Haasová, C-22/12, bod 58: „Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.“

veci Haasová, v ktorom Súdny dvor konštatoval, že české (i slovenské) vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti poisteného za škodu sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, a to s ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu.¹⁰ Ďalším podporným argumentom pre záver o ústavnej akceptovateľnosti týchto právnych záverov je fakt, že Občiansky zákonník v samotnej šiestej časti „Zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie“, kladie škodu aj do polohy nemateriálnej. Dokazuje to § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Prijatá teda záver, že pojem „škoda“ nevykazuje žiadne imateriálne konotácie, nezodpovedá podľa Ústavného súdu dokonca ani dikcii a podstate dotknutých ustanovení Občianskeho zákonníka.

Na základe uvedených dôvodov Ústavný súd SR konštatoval, že právne názory, ktoré viedli krajský súd k potvrdeniu prvostupňového rozsudku okresného súdu v časti o zahrnutí nemajetkovej ujmy podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti pod pojem „škoda“ podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení, nie sú arbitrárne a nevykazujú známky ústavnej neakceptovateľnosti, ktoré by boli spôsobilé po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie viesť k pozitívnemu meritórnemu záveru o porušení základného práva sťažovateľa. Ústavný súd preto sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Ospravedlnenie

Ospravedľujeme sa čitateľom bulletinu, že v čísle 12/2016 nebolo v rubrike **Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu Slovenskej republiky** omylom uvedené číslo **Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/136/2016 zo dňa 18. októbra 2016.**

Redakcia

Zo zasadnutia predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na zasadnutí **10. februára 2017 v Bratislave**. Rokovanie viedli predseda JUDr. Hrežďovič a podpredseda JUDr. Veverka.

Predsedníctvo **vzalo na vedomie** informáciu o stretnutí s ministerkou spravodlivosti SR k aktuálnemu nastaveniu technických a legislatívnych rámcov v súvislosti s elektronizáciou výkonu povolania. Komora poskytla referenčné zoznamy advokátov zainteresovaným subjektom, t. j. ministerstvu spravodlivosti, štatistickému úradu aj sociálnej poisťovni. Cieľom rokovaní medzi komorou a partnermi je dosiahnuť, aby všetky kroky smerovali k prepojeniu sústavy súdov a ostatných inštitúcií s advokátmi. V praxi vznikajú pri fungovaní systému isté problémy, ktoré však komora nevie ovplyvniť. Všetky sporné záležitosti budú predmetom rokovaní medzi partnermi, komora bude ďalšie kroky v oblasti elektronizácie práce advokáta realizovať v závislosti od výsledkov týchto rokovaní.

Členovia predsedníctva ďalej **vzali na vedomie** doplňujúce informácie tajomníka komory JUDr. Popovca. Komora rokuje so subdodávateľom o možnostiach rozšírenia existujúceho softvéru zaručenej konverzie tak, aby bolo možné vytvoriť jednu platformu, v rámci ktorej by advokát mohol urobiť všetky úkony v komunikácii smerom k súdu; zároveň začala organizovať semináre v oblasti elektronickej komunikácie advokátov. Uskutočňujú sa aj rokovania s Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby, otázka smerovala k možnosti vytvorenia technického riešenia, ktoré by bez používania e-ID preukazu umožnilo advokátom vstup na portál slovensko.sk. Aktuálne do úvahy prichádzajú dve alternatívy (serverové riešenie alebo prepojenie systémov NASES-u a komory rozšírením platformy, v rámci ktorého by sa advokát mohol autentifikovať aj voči slovensko.sk, a zároveň robiť konverziu aj odosielať dokumenty do informačného systému, ak by mal informačný systém na správu advokátskej kancelárie), ktoré závisia od záverov rokovaní zainteresovaných strán. V kontexte vyššie uvedeného predsedníctva SAK **vzalo na vedomie** integračný zámer medzi Slovenskou advokátskou komorou a Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby.

Členovia P SAK **vzali na vedomie** informácie JUDr. Hrežďoviča o stretnutiach s advokátmi v regiónoch. Od januárového zasadnutia predsedníctva komory sa konali stretnutia s advokátmi v Bratislavskom, Banskobystrickom, Žilinskom a Trenčianskom kraji. Najviac na nich rezonovali témy elektronizácie výkonu advokátskeho povolania, upomínacie konanie a zákon o registri partnerov verejného sektora. Zo stretnutia so zástupcami prokuratúry vyplynul poznatok, že krajské orgány prokuratúry nie dostatočným spôsobom

vydávajú inštrukcie vo vzťahu k neoprávnenému poskytovaniu právnych služieb. Slovenská advokátska komora vynaloží v tomto smere maximálne úsilie s cieľom konfrontovať orgány prokuratúry v regiónoch s konkrétnosťami v danom kraji, a to s prehľadom rozhodnutí orgánov policajného zboru a prokuratúry o trestných oznámeniach podávaných komorou v súvislosti s ochranou spotrebiteľa pri neoprávnenom poskytovaní právnych služieb v krajoch. Komisii na ochranu spotrebiteľov právnych služieb **odporučí** pri spracúvaní trestných oznámení poukázať aj na zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb.

V rámci informácií o legislatívnych aktivitách Slovenskej advokátskej komory predsedníctvo **vzalo na vedomie** správu o pripomienkach predložených komorou k zákonu o sudoch a prísediach a k zákonu o súdoch, ako aj informáciu o novele zákona o registri partnerov verejného sektora. JUDr. Popovec **doplnil** informáciu o novele zákona o registri partnerov verejného sektora, ktorá sa týkala povinných osôb, a to Národnej banky SR. **Upozornil** na výkladové otázky týkajúce sa toho, či advokát potrebuje vyznačovať iný predmet činnosti z účtovných a daňových dôvodov. Právne je situácia obdobná inštitútu autorizácie zmlúv o prevode nehnuteľností, ktorý je rovnako viazaný na právne postavenie advokáta, ale nie je klasickou právnou službou. **Upozornil** na potenciálne sporný výklad § 19, podľa ktorého medzi povinnou a oprávnenou osobou má akýkoľvek vzťah za ná-

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.

Cena: 5 eur

Kontakt pre objednávanie:

PhDr. Ondrišová

tel.: 0903 600 805

e-mail: ondrisova@sak.sk

sledok vylúčenie oprávnenej osoby. Podľa názoru Ministerstva spravodlivosti SR sa táto situácia nevzťahuje na vzťah advokát – klient.

Predsedníctvo **schválilo** zámer vydať publikáciu *Advokát dr. Vojtech „Tatenko“ Rampášek*. Po dr. Eugenovi Kováčovi sa javí vhodným venovať pozornosť aj ďalším advokátom, ktorí sa stali legendou a pôsobili v advokácii pred rokom 1989.

Predsedníctvo komory **schválilo** stanoviská s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktorými sa vopred zaoberala pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

Členovia predsedníctva ďalej **vzali na vedomie** informáciu tajomníka komory, že advokátom bol odoslaný jeho list so sprievodnými dokumentmi, medzi ktorými boli personalizované kandidačné listiny, zoznamy advokátov, z ktorých je možné nominovať kandidátov na členstvo v orgánoch komory, obálka s pokynom *NEOTVÁRAŤ!*, záväzná prihláška na konferenciu s možnosťou vyznačenia všetkých podujatí, o ktoré majú advokáti záujem a odporúčania na niektoré hotely v Bratislave.

Členovia predsedníctva v rámci rokovania o ekonomických otázkach **rozhodli** o predložených žiadostiach.

Predsedníctvo v ďalšej časti **rokovalo** o variantoch pripravovanej imidžovej kampane. Kampaň bude mať dve časti: prvú časť budú tvoriť vizuály vo forme citilightov s cieľom upriamiť pozornosť občana na to, aby advokáta vyhľadal prostredníctvom Slovenskej advokátskej komory, druhá časť bude zameraná na oslovenie on-line komunity.

Predsedníctvo následne **vzalo na vedomie** informácie o súdnych konaniach v statusových veciach, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora, a o konaniach súvisiacich s vymáhaním pohľadávok komory.

Na základe informácií odboru medzinárodných vzťahov členovia P SAK **súhlasili** s podpisom Memoranda o uznávaní odborného vzdelávania na pôde CCBE, ktoré bolo prijaté delegáciami na zasadnutí Stáleho výboru CCBE v septembri 2016. Podstatou memoranda je v prípade splnenia požadovaných kritérií zámer uznať počet hodín a počet kreditov pridelených vzdelávacej aktivite organizátorom/poskytovateľom v rámci systému povinného odborného vzdelávania v štáte, kde je advokát registrovaný. Poskytovateľ vzdelávacej aktivity na požiadanie predloží potvrdenie o účasti advokáta na účel žiadosti o uznanie.

Predsedníctvo SAK **vzalo na vedomie** správu zo seminára v rámci vzdelávacieho programu HELP (*Human Rights Education for Legal Professionals*) o ochrane osobných údajov, ktorý sa konal v Brne a zúčastnilo sa na ňom 15 advokátov zo Slovenska. Následný dištančný on-line kurz pokrýva základné koncepty a princípy ochrany osobných údajov v EÚ, legislatívny rámec EÚ a Rady Európy, judikatúru a najdôležitejšie rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ. Predsedníctvo **poverilo** zástupcov Slovenskej advokátskej komory zúčastniť sa na vybraných podujatiach so zahraničným prvkom.

Predsedníctvo **rozhodovalo** o žiadostiach súvisiacich s matrikou advokátskych koncipientov, matrikou advokátov a matrikou usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne **rozhodovalo** o návrhoch na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. f) zákona o advokácii z dôvodu neuhradenia príspevku na činnosť komory za rok 2016 a o návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. c) a d) zákona o advokácii z dôvodu neuhradenia uložených disciplinárnych pokút a paušálnych trov disciplinárneho konania.

-km-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Kto môže pozbaviť advokáta mlčanlivosti v prípade, že advokát vystupuje v procesnom postavení svedka v konkurznej veci úpadcu, ktorému v minulosti poskytoval v súvislosti s vecou právne služby?

V zmysle § 23 ods. 2 zákona o advokácii, pozbaviť advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť môže klient a po smrti či zániku klienta jeho právny nástupca. Ak má klient viac právnych nástupcov, na účinné pozbavenie advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť sa vyžaduje súhlasný prejav vôle všetkých právnych nástupcov klienta. Súhlas musí mať písomnú formu.

Oprávnenia správcu ako sú vymedzené v § 41, 44 a nasl. zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nie sú vstupom do postavenia klienta advokáta zo vzťahu, ktorý predchádzal vyhláseniu konkurzu na majetok klienta.

Vzťah klienta a advokáta je založený na vzájomnej dôvere a tento vzťah zaväzuje advokáta k mlčanlivosti vo vzťahu k jeho klientovi, ktorým je dlžník aj po vyhlásení konkurzu a klientom advokáta sa vyhlásením konkurzu nestáva konkurzný správca.

Klientom advokáta pre prípad zbavenia mlčanlivosti je dlžník, nie konkurzný správca, ktorý vykonáva svoje povinnosti v súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii.

V súvislosti s nastolenou otázkou je nutné poznamenať, že advokát aj po písomnom pozbavení mlčanlivosti zo strany dlžníka môže postupovať v súlade s § 23 ods. 3 zákona o advokácii a zachovávať mlčanlivosť, ak usúdi, že pozbavenie mlčanlivosti je v neprospech klienta, z ktorého zákonného ustanovenia je tiež možné vyvodiť, že advokát má povinnosť mlčanlivosti voči dlžníkovi, nie správcovi konkurznej podstaty.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Absencia odôvodnenia ústavnej sťažnosti ako porušenie povinností advokáta

Advokát, ktorý ako právny zástupca klienta, určený Centrom právnej pomoci, náležite a s odbornou starostlivosťou neodôvodní ústavnú sťažnosť podanú klientom, v dôsledku čoho túto sťažnosť Ústavný súd SR odmietne z dôvodu absencie riadneho odôvodnenia ústavnej sťažnosti, teda absencie jej zákonom predpísaných náležitostí, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 2 zákona o advokácii.

*Rozhodnutie II. odvolacieho disc. senátu SAK z 3. júna 2015,
sp. zn. II.ODS-19/14:831/2013*

*Rozhodnutie VIII. disciplinárneho senátu zo 6. marca 2014,
sp. zn. DS VIII.-118/2013:831/2013*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení,

Rozhodnutím VIII. disciplinárneho senátu SAK zo 6. marca 2014, sp. zn. DS VIII.-118/2013:831/2013 v spojení s rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 3. júna 2015, sp. zn. II.ODS-19/14:831/2013 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 2 zákona o advokácii,

tým, že

ako právny zástupca sťažovateľa A. B., ktorému bol určený za právneho zástupcu Centrom právnej pomoci na základe rozhodnutia zo dňa 26. 6. 2012, ako advokát v konaní vedenom na Ústavnom súde SR č. k.: Rvp 3826/2012, náležite s odbornou starostlivosťou dodatočne neodôvodnil ústav-

nú sťažnosť, ktorú podal sťažovateľ A. B., o ktorej rozhodol Ústavný súd SR v konaní III. ÚS 402/2012 uznesením zo dňa 12. 9. 2012 tak, že sťažnosť odmietol. V odôvodnení uznesenia Ústavného súdu SR uvedeného na str. 4 citovaného uznesenia je uvedené: „Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ napriek tomu, že je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, svoju sťažnosť, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupmi a rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, riadne vecne a konkrétne neodôvodnil (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ iba uvádza, že všeobecné súdy „nevykonali ním navrhnuté dôkazy výsluchom svedkov...“, ktorých výpovede pokladá za potrebné na zistenie skutkovej pravdy, za účelom vynesenia spravodlivých rozsudkov“, vyplýva, že sťažovateľ nemal úspech vo veci, o. i. pre neodborné poskytnutie právnej služby,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **písomné napomenutie**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške

352 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predseda Revíznej komisie SAK podal dňa 18. 9. 2013 disciplinárnej komisii SAK návrh na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému advokátovi pre skutok uvedený vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

K návrhu na začatie disciplinárneho konania sa vyjadril disciplinárne obvinený vyjadrením doručeným SAK dňa 17. 10. 2013, v ktorom poukázal na to, že pred samotným vypracovaním ústavnej sťažnosti vec priamo konzultoval s klientom A. B., tento trval na dôvodoch podania ústavnej sťažnosti s tým, že poukazoval na prieťahy v súdnom konaní, ako aj žiadal vypočuť svedkov, ktorí mali preukázať jeho tvrdenia, pričom tomuto jeho návrhu nebolo zo strany okresného súdu a odvolacieho súdu vyhovené. Disciplinárne obvinený ďalej poukázal na to, že napriek tomu, že sťažovateľ upozornil, že je potrebné uviesť v sťažnosti konkrétne dôvody, resp. skutočnosti, na ktoré majú byť svedkovia vypočutí, tieto mu mal sťažovateľ odmietnuť konkretizovať, a disciplinárne obvinený bol tak obmedzený len na zdôvodnenie sťažnosti v rozsahu tak, ako to bolo uvedené v podanej sťažnosti, a nebolo v jeho možnostiach riadne a vecne požiadavku vypočutia svedkov zdôvodniť. Disciplinárne obvinený poukázal v závere svojho vyjadrenia na to, že v prípade sťažovateľa, podľa jeho zistení, ide o tzv. „notorického sťažovateľa“.

VIII. disciplinárny senát svojím rozhodnutím zo dňa 6. marca 2014, sp. zn. DS VIII.-118/2013:831/2013 uznal disciplinárne obvineného za vinného z disciplinárneho previnenia v súlade s podaným návrhom na začatie disciplinárneho konania, uložil mu disciplinárne opatrenie vo forme peňažnej pokuty vo výške 1 056 eur ako aj povinnosť zaplatiť paušálne trovy disciplinárneho konania vo výške 352 eur.

V odôvodnení tohto svojho rozhodnutia prvostupňový disciplinárny senát najprv zhrnul skutkový stav, ktorý zistil na základe vykonaného dokazovania. Disciplinárny senát zistil, že disciplinárne obvinený bol určený za právneho zástupcu sťažovateľa A. B. Centrom právnej pomoci na základe rozhodnutia zo dňa 26. 6. 2012. Disciplinárne obvinený, ako advokát v predmetnom konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky č. k.: Rvp 3826/2012, náležite s odbornou starostlivosťou riadne vecne a konkrétne neodôvodnil ústavnú sťažnosť, ktorú podal sťažovateľ A. B. O predmetnej ústavnej sťažnosti rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní III. ÚS 402/2012 uznesením zo dňa 12. 9. 2012 tak, že sťažnosť odmietol, pričom z odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedeného na str. 4 citovaného uznesenia vyplýva nasledovné: „Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ napriek tomu, že je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, svoju sťažnosť, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupmi a rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, riadne vecne a konkrétne neodôvodnil (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde).“

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2017

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame ..... výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2017 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco znižuje.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Pokiaľ disciplinárne obvinený v rámci svojej obrany poukázal na to, že sťažovateľ mu neposkytol dostačujúce informácie ohľadom predmetnej právnej veci, disciplinárny senát poukázal na skutočnosť, že disciplinárne obvinený bol v predmetnej veci nahliadať do spisu na okresnom súde i krajskom súde, a teda mal možnosť na základe obsahu týchto spisov svoju ústavnú sťažnosť kvalifikovane odôvodniť.

Disciplinárny senát videl vo vyššie popísanom postupe disciplinárne obvineného závažné pochybenie z jeho strany. Ústavný súd SR v označenom uznesení ďalej konštatoval, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v tej časti, v petite ktorej sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nespĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov. Vo veci bolo teda zrejmé, že absencia riadneho odôvodnenia ústavnej sťažnosti, a teda absencia jej zákonom predpísaných náležitostí viedli k odmietnutiu ústavnej sťažnosti a teda k neúspechu sťažovateľa v označenom konaní pred Ústavným súdom SR.

Disciplinárny senát v o odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal aj na rozhodnutia disciplinárnych senátov Českej advokátskej komory (zdroj: Souhrnný věcný rejstřík ke kárným rozhodnutím ČAK 1991 – 2009), z ktorých odcitoval nasledovné:

„Neodstranění vad podání, které mělo za následek odmítnutí návrhu Ústavním soudem ČR, je závažným porušením povinnosti advokáta.“ – č. 6/96

„Nedůsledná ochrana práv a oprávněných zájmů klienta a nečinnost advokáta je závažným porušením povinností advokáta.“ – č.1/92

Disciplinárny senát sa preto stotožnil s podaným návrhom na začatie disciplinárneho konania a dospel k záveru, že disciplinárne obvinený pri výkone advokácie nepostupoval s odbornou starostlivosťou, pretože primeraným spôsobom a dôsledne nevyužil všetky právne prostriedky, resp. neuplatnil ich v záujme klienta, keď riadne vecne a konkrétne neodôvodnil ústavnú sťažnosť v tej časti, v petite ktorej sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, a ústavná sťažnosť tak nespĺňala zákonom predpísané náležitosti, čo viedlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti a teda k neúspechu sťažovateľa v predmetnom konaní vedenom pred Ústavným súdom SR a tým spôsobil neúspech klienta v tomto konaní, čím sa disciplinárne obvinený dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii.

Pri úvahách o disciplinárnom opatrení sa disciplinárny senát dôsledne a zodpovedne riadil zákonnými podmienkami ukladania druhu a výmery disciplinárneho opatrenia v zmysle § 56 ods. 3 zákona o advokácii. Prihliadol pritom na závažnosť disciplinárneho previnenia a okolnosti, za ktorých došlo k ich spáchaniu, rozsah a povahu porušenej povinnosti, na spôsob konania, následok, mieru zavinenia a osobu disciplinárne obvineného, vrátane toho, že disciplinárne obvinený sa už v minulosti dopustil disciplinárneho previnenia, pre ktoré mu bolo právoplatne uložené disciplinárne opatrenie.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie disciplinárne obvinený, o ktorom rozhodoval II. odvolací disciplinárny senát na pojednávaní dňa 3. 6. 2015 za účasti disciplinárne obvineného.

Po udelení slova disciplinárne obvinený na odvolacom pojednávaní uviedol, že trvá na obsahu podaného odvolania, nežiada o doplnenie iných skutočností. Disciplinárne obvinený žiadal, aby bol spod návrhu oslobodený, alternatívne žiadal prehodnotiť výšku peňažnej pokuty vzhľadom na to, že odchádza do dôchodku, ruší kanceláriu a aj zdravotne na tom nie je dobre. Na doplňujúcu otázku, aby uviedol ako spolupracoval so sťažovateľom disciplinárne obvinený uviedol, že sťažovateľ bol človek podozrievavý, nedôverčivý voči nemu a všeobecne k súdom, tvrdil, že je každý voči nemu zaujatý a každý mu chcel uškodiť, pričom z takéhoto jeho vystupovania vyplynulo, že neposkytuje úplnú informáciu. Za tejto situácie bolo veľmi obtiažne s takouto osobou spolupracovať. Disciplinárne obvinený potom len s ohľadom na predmet sťažnosti doručil ústavnému súdu príslušné rozhodnutia všeobecných súdov. Pripustil, že veci sa náležite nevenoval, lebo aj sám dospel k záveru, že rozhodnutia všeobecných súdov sú správne. Zo strany ústavného súdu išlo o dve výzvy, ku ktorým poskytol také stanovisko, aké mohol mať z nesystematického a nesúrodého výkladu sťažovateľa.

II. odvolací disciplinárny senát po prejednaní odvolania svojím rozhodnutím zo dňa 13. júna 2015, sp. zn. II. ODS-19/14:831/2013 odvolaním napadnuté rozhodnutie podľa § 59 ods. 2 zákona o advokácii s použitím § 35 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK vo výroku o uložení disciplinárneho opatrenia zmenil tak, že podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o advokácii uložil disciplinárne obvinenému disciplinárne opatrenie – písomné napomenutie.

V odôvodnení tohto rozhodnutia odvolací senát uviedol, že v ostatných výrokoch, ako aj skutkových a právnych okolnostiach odvolací senát nevidel žiadne pochybenie prvostupňového senátu. Odvolací senát prihliadol na skutočnosti prednesené disciplinárne obvineným na odvolacom pojednávaní, a to na jeho zdravotný stav a úprimný prejav, v ktorom vyhodnotil situáciu, do ktorej sa dostal v súvislosti s jeho postavením, ako právneho zástupcu sťažovateľa A. B., keď bol určený za právneho zástupcu Centrom právnej pomoci, ako advokát pre konanie na Ústavnom súde SR č. k. Rvp 3826/2012. I pri vynaložení maximálneho úsilia bolo obtiažne dosiahnuť podľa predstáv sťažovateľa úspech pred Ústavným súdom SR, avšak na druhej strane je potrebné konštatovať, že disciplinárne obvinený sa veci náležite nevenoval, s odbornou starostlivosťou neodôvodnil ústavnú sťažnosť kvalifikovane, ktorú si podal najprv sťažovateľ A. B. sám. Za danej situácie sa potom aj odvolací senát stotožnil so závermi VIII. disciplinárneho senátu SAK.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Doručovanie korešpondencie klienta vo väzbe prostredníctvom advokáta a disciplinárna zodpovednosť advokáta

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak ako ustanovený obhajca prevezme a klientovi vo väzbe bez kontroly odovzdá list od spoluobvineného.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory zo 7. marca 2014, sp. zn. K 111/2012¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 3 ods. 1, § 16 ods. 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 a čl. 6 ods. 2 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidiel súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- § 13 ods. 2 zákona č. 293/1993 Zb. o výkone väzby
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 2, 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 4 a § 5 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013, zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v platnom znení

teda

- pri poskytovaní právnych služieb porušil povinnosť viazanosti právnymi predpismi, a to § 13 ods. 2 zák. č. 293/1993 Zb. o výkone väzby,
- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu:
  - povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
  - povinnosť vo veciach, v ktorých bol ustanovený súdom, postupovať s rovnakou svedomosťou a starostlivosťou ako vo veciach ostatných klientov,

čím porušil

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

po tom, čo bol opatrením okresného súdu ustanovený za obhajcu osobe v jej trestnej veci, a po tom, čo v presne nezistený deň prevzal od obhajcu spoluobvineného list od jeho klienta, adresovaný jeho klientovi, ktorý neprešiel kontrolou zo strany orgánov Väzenskej služby, tento list odovzdal 14. 2. 2012 vo väzobnej väznici svojmu klientovi, bez toho, aby o tom informoval orgány Väzenskej služby,

§ 3 ods. 1 zákona o advokácii v spojení s § 13 ods. 2 zák. č. 293/1993 Zb. o výkone väzby, § 16 ods. 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 a čl. 6 ods. 2 Pravidiel profesionálnej etiky.

Podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne obvinenému za to bolo uložené disciplinárne opatrenie – **pokuta** vo výške 50 000 Kč.

Disciplinárne obvinenému advokátovi bola súčasne uložená povinnosť zaplatiť na účet Českej advokátskej komory náhradu nákladov konania vo výške 3 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Disciplinárny žalobca podal proti disciplinárne obvinenému disciplinárnu žalobu dňa 3. 9. 2012 pre skutok uvede-
ný vyššie.

Dňa 15. 1. 2012 navštívil Mgr. B. D. vo väzobnej väz-
nici svojho klienta. Pri tej príležitosti mu jeho klient odo-
vzdal v zalepenej obálke list so žiadosťou, aby ho odovzdal
disciplinárne obvinenému a ten ho ďalej odovzdal svojmu
klientovi. K obsahu tohto listu oznámil svojmu obhajcovi,
že ide o list týkajúci sa jeho družky, s obsahom listu ho však
neoboznámil.

V presne nezistený deň odovzdal Mgr. B. D. uvedený
list disciplinárne obvinenému. Disciplinárne obvinený sa
14. 2. 2012 dostavil do väzobnej väznice na výsluch klienta.
Pred jeho začatím si vyžiadal poradu s klientom bez prítom-
nosti tretej osoby. V čase porady odovzdal disciplinárne ob-
vinený uvedený list, ktorý bol vzápätí zaistený pracovníkom
Väzenskej služby ČR. Z obsahu listu vyplývalo, že spoluob-
vinený ho navádza, ako má vo veci vypovedať. Takto opísaný
skutkový stav bol zistený z prípisu Polície ČR z 1. 3. 2012,
doručeného na ČAK dňa 6. 3. 2012, a z jeho príloh.

Disciplinárne obvinený sa k veci vyjadril listom
z 15. 3. 2012, doručeným na ČAK 20. 3. 2012, v ktorom po-
tvrdil, že ho kolega Mgr. B. D. požiadal, aby doručil svojmu
klientovi osobný list od jeho klienta, s tým, že Mgr. B. D. ho
uistil, že list bol kontrolovaný pracovníkmi Väzenskej služby
vo väznici, kde je umiestnený jeho klient. Disciplinárne ob-
vinený tomuto želaniu vyhovel, pretože vychádzal zo skutoč-
nosti, že obaja klienti boli vzatí do väzby iba z dôvodu § 67
písm. a), c) tr. poriadku. Disciplinárne obvinený mal za to,
že sa svojím konaním nedopustil žiadneho previnenia, a že,
naopak, postup povereného pracovníka Väzenskej služby
možno považovať za protizákonný. K svojmu vyjadreniu dis-
ciplinárne obvinený priložil protokol o výsluchu zadržaného
obvineného zo 4. 11. 2011, z ktorého obsahu sa zisťuje, že
osoba bola vzatá do väzby len z dôvodu § 67 písm. c) tr. po-
riadku, a nie z dôvodu § 67 písm. b) tr. poriadku. V danom
prípade pritom nešlo o doručovanie listu odosielaného obvi-
neným advokátovi, ktorý by samozrejme nepodliehal kontrole
zo strany orgánov Väzenskej služby, ale išlo o list odosie-
laný obvineným umiestneným vo väzbe inému obvinenému
umiestnenému vo väzbe. Spôsobom doručovania tak došlo
k obídenu kontroly, ktorú sú orgány Väzenskej služby podľa
zákona o výkone väzby oprávnené, resp. povinné, vykonávať.

Dňa 7. 3. 2014 sa konalo disciplinárne pojednávanie
v neprítomnosti disc. obvineného, na ktorom bolo vykona-
né dokazovanie oboznámením listín s nasledovnými závermi:

Z výpisu z matriky disciplinárne obvineného ku dňu
7. 3. 2014 bolo zistené, že tento nebol dosiaľ disciplinárne
postihnutý, k svojim osobným a majetkovým pomerom sa
disciplinárne obvinený nevyjadril.

Z dôvodov pomerne jednoduchej, prehľadnej a zo žiad-
nej strany nespochybňovanej skutkovej situácie považoval
disciplinárny senát vykonané dôkazy za dostatočné, ďalšie
dokazovanie nebolo vykonávané pre nadbytočnosť, preto-
že disciplinárny senát mal za to, že na základe takto zistené-

ho skutkového stavu môže urobiť spoľahlivý a nepochybny
záver o podstate veci. Po porade disciplinárny senát vydal
v nadväznosti na vykonané dokazovanie disciplinárne roz-
hodnutie v neprítomnosti disciplinárne obvineného tak, že
na základe popísaného zisteného skutkového stavu discipli-
nárny senát právne posúdil konanie, z ktorého bol discipli-
nárne obvinený advokát obvinený, a dospel k záveru, že sa
disciplinárne obvinený dopustil disciplinárneho previnenia.

Disciplinárny senát po zohľadnení všetkých uvedených
skutočností dospel k záveru, že nie je namieste uvažovať
o upustení od uloženia disciplinárneho opatrenia. Vo vzťahu
k uloženému disciplinárnemu opatreniu disciplinárny senát
veľmi starostlivo zvažoval všetky kritériá, rozhodujúce pre
uloženie tejto sankcie, keď v prospech disciplinárne obvine-
ného svedčil fakt, že dosiaľ mu nebolo uložené disciplinárne
opatrenie. Na druhej strane však disciplinárny senát musel so
všetkou zodpovednosťou brať do úvahy závažnosť konania,
ktorého sa dopustil disciplinárne obvinený skutkom, ktorý
je popísaný vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Discipli-
nárny senát preto ako disciplinárne opatrenie uložil pokutu
v uvedenej výške.

Proti tomuto rozhodnutiu podal disciplinárne obvinený
odvolanie, o ktorom odvolací disciplinárny senát odvolacej
disciplinárnej komisie ČAK rozhodol dňa 21. 10. 2014 tak,
že odvolanie disciplinárne obvineného zamietol a odvola-
ním napadnuté rozhodnutie podľa § 32 písm. c) vyhlášky
č. 244/1996 Zb., advokátsky disciplinárny poriadok, potvrdil.

V podanom odvolaní disciplinárne obvinený uviedol, že
sa rozhodnutie disciplinárneho senátu vôbec nezaoberalo
jeho obhajobou a ani sa v odôvodnení s ňou nevyrovnalo.
Ďalej uviedol, že bol kolegom Mgr. B. D. ubezpečený, že list
bol príslušníkom Väzenskej služby kontrolovaný a jemu vy-
daný na účely doručenia. Inkriminovaný list mal odovzdať
ihneď po príchode väzobne stíhaného, čo mal príslušník
väzenskej stráže vidieť. Z odvolania disciplinárne obvine-
ného ďalej vyplývalo, že podľa jeho názoru nemohol zma-
riť účel väzby, lebo účelom väzby nebolo zabrániť obvinenému
v ovplyvňovaní doteraz nevyočutých svedkov či obžalova-
ných. V tejto súvislosti ďalej uviedol, že zabrániť tomu, aby sa
obvinení dohodli na vzájomnej obrane, má polícia možnosť
iba po dobu trvania väzby podľa § 67 písm. b) tr. poriadku,
ktorá je časovo obmedzená lehotou troch mesiacov. Dis-
ciplinárne obvinený napadol tiež procesnú stránku konania
pred disciplinárnym senátom. Na záver vo svojom odvolaní
konštatoval, že konal v dobrej viere, že list prešiel výkonom
kontroly Väzenskej služby, a svojím konaním plnil želanie
kolegu.

Odvolací disciplinárny senát v rámci preskúmania od-
volaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré pred-
chádzalo jeho vydaniu, procesné pochybenia na strane
disciplinárneho senátu nezistil. Disciplinárne obvinený bol
na pojednávanie disciplinárneho senátu dňa 7. 3. 2014 riadne
predvolaný, pričom nepožiadala o odročenie pojednávania,
a preto v súlade s § 16 ods. 2 zák. o advokácii sa konalo v jeho
neprítomnosti. Na procesnom postupe disciplinárneho sená-
tu odvolací disciplinárny senát nezistil žiadne pochybenia.

Odvolačný disciplinárny senát sa plne stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi disciplinárneho senátu. Obhajoba disciplinárne obvineného ohľadom dôvodov väzby jeho klienta je nedostatočná, lebo kontrole korešpondencie zo strany Väzenskej služby podlieha akákoľvek korešpondencia, okrem korešpondencie medzi obvineným a obhajcom. Disciplinárne obvinený sa takisto nemôže zriecť zodpovednosti za svoje konanie jednoduchým odkazom na dobrú vieru v tvrdenie kolegu o predchádzajúcej kontrole listu zo strany Väzenskej služby. V danom prípade totiž nešlo o doručovanie listu odosielaného obvineným advokátovi, ktorý by nepodliehal kontrole zo strany Väzenskej služby, ale išlo o doručenie listu, ktorý odosiela obvinený inému obvinenému, umiestnenému vo väzbe. Tým, že disciplinárne obvinený advokát doručil list svojmu klientovi, došlo k obídenu kontroly korešpondencie, adresovanej obvinenému vo výkone väzby, ktorú sú orgány Väzenskej služby oprávnené vykonávať podľa § 13 ods. 2 zákona č. 293/1993 Zb. Uvedeným konaním sa disciplinárne obvinený dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré odvolací disciplinárny senát rovnako ako disciplinárny senát, považoval za závažné porušenie povinností advokáta.

Disciplinárny senát sa v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia riadne vysporiadal v súlade s § 24 ods. 2 vyhlášky č. 244/1996 Zb. aj s odôvodnením výšky uloženej pokuty.

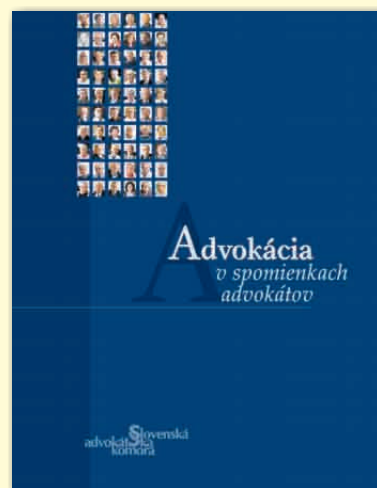
Disciplinárne obvinený sa nevyjadril k svojim osobným, majetkovým a zdravotným pomerom, hoci bol k tomu vyzvaný. Disciplinárne obvinený zjavne s disciplinárnym senátom v tomto smere nespocoval. Odvolací senát mal za to, že uložená pokuta vo výške 50 000 Kč je primeraná a plne zodpovedajúca disciplinárnemu previneniu obvineného. V otázke posúdenia osobných pomeroch disciplinárne obvineného nezostalo ani odvolaciemu disciplinárnemu senátu iné než, vzhľadom na nečinnosť disciplinárne obvineného, tieto posudzovať ako bežné. Odvolací disciplinárny senát dospel k záveru, že v disciplinárnom konaní boli zachované všetky procesné pravidlá, aby mohol konštatovať, že v konaní neboli zistené procesné vady. S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací disciplinárny senát dospel k záveru, že sú splnené podmienky na to, aby odvolanie disciplinárne obvineného zamietol a disciplinárne rozhodnutie potvrdil.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 preložené a spracované podľa Syka, J.: Z kárnej praxe. In: Bulletin advokácie, č. 3/2016, s. 56 – 57

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

Advokácia v spomienkach advokátov

Predsedníctvo SAK dáva do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici komory sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii v časovom horizonte od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Advokácia na európskej úrovni a jej prínos z pohľadu reprezentantov SAK

CCBE – Rada advokátskych komôr Európy

CCBE (*Council of bars and law societies of Europe/Conseil de barreaux européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni orgánov Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom

Mgr. Michal Bužek sa stal vedúcim slovenskej delegácie v CCBE v roku 2011, keď na tejto pozícii nahradil JUDr. Pavla Erbeny. Michal je zapísaný do zoznamu advokátov SAK od r. 2008. Študoval na Právnickej fakulte UMB v Banskej Bystrici a absolvoval študijné pobyty v USA a vo Francúzsku. Je vedúcim delegácie Slovenskej advokátskej komory v CCBE, členom pracovnej skupiny SAK pre veci advokátske a spoluautorom pozíčného dokumentu SAK o budúcnosti advokácie na Slovensku. Hovorí po anglicky a po francúzsky.

pracovnej skupiny SAK pre veci advokátske a spoluautorom pozíčného dokumentu SAK o budúcnosti advokácie na Slovensku. Hovorí po anglicky a po francúzsky.

V čom vidíte zmysel účasti Slovenskej advokátskej komory na aktivitách CCBE?

V dnešnej dobe existuje množstvo rôznych združení advokátov, CCBE však má medzi nimi osobitné miesto. Ide o jedinou organizáciu s výlučne kolektívnym členstvom stanoviských organizácií advokátov všetkých európskych štátov. Vďaka tomu predstavuje jednotný hlas advokátov, ktorý má svoju váhu pri komunikácii na rokovaniach s Európskou komisiou a inými orgánmi EÚ, ale aj v prípade intervencií na národnej úrovni. Úzky kontakt s európskymi inštitúciami pomáha udržiavať SAK informovanú o pripravovaných legislatívnych zmenách na európskej úrovni s dopadom na advokáciu a sprostredkováva tok aktuálnych informácií týkajúcich sa vývoja európskej legislatívy.

Záber CCBE je v súčasnosti veľmi široký. Stálou témou je snaha európskych inštitúcií o obmedzenie regulácie slobodných povolání, voľný pohyb advokátov v EÚ, ochrana nezávislosti advokácie, princípu dôvernosti vzťahu advokáta a klienta, či ďalších pilierov advokácie a, samozrejme, ochrany ľudských práv a slobôd. Zároveň však CCBE reaguje aj na výsostne aktuálne témy ako je migrácia, prenikanie technologických inovácií do sektoru poskytovania právnych služieb ako používanie cloudových služieb advokátmi, bezpečnosť informačných technológií používaných advokátmi, či internetové platformy.

CCBE vďaka jednotlivým delegáciám advokátskych komôr predstavuje sieť odborníkov a je cenným zdrojom kontaktov a informácií pre SAK týkajúcich sa života advokácie v EÚ a tým aj inšpiráciou pre rozvoj advokácie na Slovensku.

Aké témy riešila CCBE na svojom poslednom zasadnutí?

Ostatné zasadnutie Stáleho výboru CCBE sa konalo 23. februára 2017 vo Viedni a medzi hlavné témy patrilo balík opatrení Európskej komisie, ktoré majú za cieľ uľahčiť poskytovanie služieb slobodným povoláním. Za tým účelom prebehlo v členských štátoch posudzovanie primeranosti vnútroštátnych predpisov o odborných službách, medzi iným aj v prípade povolania advokáta. Keďže „uľahčenie“ z pohľadu Komisie znamená snahu o dereguláciu, CCBE a delegácie analyzovali predpokladaný dopad navrhovaných opatrení.

Ďalšou témou bola reakcia CCBE na verejnú konzultáciu Európskej komisie o otázke agresívneho daňového plánovania, ktorej cieľom je zaviesť efektívnejšie opatrenia zabráňujúce poradcom pri daňových operáciách uľahčiť daňové podvody a daňové úniky. CCBE zdôrazňuje v prvom rade, že nie je možné rovnako nazerať na daňové úniky, ktoré sú v medziach zákona, a daňové podvody, ktoré sú protiprávne. S tým súvisí aj adekvátna ochrana profesijného tajomstva, ktorého obmedzenie je prípustné len v prípade nezákonnej činnosti.

CCBE ďalej pripravila stanovisko k otázke úpravy a praxe poistenia právnej ochrany v štátoch EÚ, v ktorom zdôrazňuje dôležitosť slobodnej voľby advokáta a odporúča osvedčené postupy vybraných krajín.

Diskusii sa nevyhla ani téma voľného pohybu advokátov po Brexit-e, nové nariadenie EÚ o ochrane osobných údajov a jeho dopady na advokátsku prax, štúdia Európskej siete súdnych rád o alternatívnom riešení sporov či vzdelávanie advokátov. K problematike odborného vzdelávania advokátov pripravuje CCBE tento rok konferenciu.

CCBE neponúka individuálne členstvo. Ako môžu aktivity CCBE využiť slovenskí advokáti?

Na stránke www.ccbbe.eu môžu advokáti nájsť publikácie, stanoviská, tlačové správy a newsletter *CCBE-Info*, ktorý je prekladaný do viacerých jazykov. Ako príklad uvediem usmernenia CCBE ohľadom využívania cloudových služieb advokátmi. Všetky tieto zdroje sú šité na mieru advokátov, teda z hľadiska kvality informácie sa zameriavajú pri jednotlivých témach na dopad na advokátsku prax či základné práva. To umožňuje slovenskému advokátovi získať základný prehľad o európskej dimenzii našej práce.

■ ECBA – Európska komora obhajcov

ECBA (European Criminal Bar Association) je nezávislá organizácia združujúca obhajcov z krajín Rady Európy so sídlom v Londýne. Jej hlavným cieľom je presadzovať dodržiavanie základných práv podozrivých, obvinených a odsúdených osôb. ECBA umožňuje tiež vyhľadávanie trestných advokátov v zahraničí, sprístupnenie relevantných právnych dokumentov a sprostredkovanie odbornej rady, prípadne intervenciu v mene členov. Slovenská advokátska komora zatiaľ nie je kolektívnym členom ECBA.

Záujmy slovenskej advokácie tu dlhodobo zastupuje JUDr. Ondrej Laciak, PhD., ktorý je individuálnym členom ECBA od roku 2008 a od roku 2011 je členom predsedníctva ECBA.

Od roku 2007 pôsobí na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, pričom v súčasnosti pôsobí aj ako splnomocnenec dekana pre vonkajšie vzťahy. Zároveň je aj advokátom so zameraním na obhajobu v trestnom konaní. Je členom expertného výboru (Legal Expert Advisory Panel) Fair Trial International so sídlom v Londýne a v Bruseli. Od septembra 2016 je ad hoc sudcom Európskeho súdu pre ľudské práva za Slovenskú republiku. Je autorom viacerých odborných článkov, spoluautor učebnice trestného práva procesného a spoluautor komentára k Trestnému zákonu (vydavateľstvo C. H. Beck).

Akú pridanú hodnotu prináša Európska komora obhajcov pre slovenského trestného advokáta?

ECBA rieši otázky, s ktorými sa stretáva počas praxe každý trestný advokát, nielen pokiaľ ide o vec s cezhraničným alebo medzinárodným prvkom. Ako príklad môžem uviesť stav pred niekoľkými rokmi, kedy obvinený či podozrivý nemal prístup k informácii o svojich právach v inom ako úradnom jazyku. Intervencie ECBA v legislatívnom procese Európskej únie, ako aj v relevantných konaniach na Európskom súde pre ľudské práva v Štrasburgu prispeli k zvýšeniu ochrany podozrivých a obvinených osôb na európskej úrovni. Cieľom je zharmonizovať úroveň práv podozrivých a obvinených v európskych krajinách. Ako veľký úspech tejto iniciatívy sú napríklad smernice o základných právach, k zneniu ktorých prispela aj ECBA. Napríklad smernica o práve na preklad a tlmočenie v trestnom konaní, ktorá bola prvou lastovičkou v tejto oblasti v práve Európskej únie. Rovnako dôležitými plodmi snáh sú napríklad smernica o práve na prístup k obhajcovi, smernica o prezumpcii nevinu, a ďalšie.

ECBA tiež chráni záujmy obhajcov na európskej úrovni, pričom v prípadoch politických perzekúcií, prípadne účelových trestných stíhaní

advokátov, vysiela do jednotlivých krajín pozorovateľa (napr. momentálne na trestné procesy trestne stíhaných advokátov v Turecku) alebo vyjadruje znepokojenie iným relevantným spôsobom, napríklad listom adresovaným ministrom spravodlivosti, informovaním orgánov Európskej únie a pod.

Na internetovej stránke ECBA (ecba.org) je tiež dostupný zoznam členov z rôznych krajín, na ktorých je možné obrátiť sa s podnetmi týkajúcimi sa poľa pôsobnosti ECBA, ale aj so žiadosťou o právne služby v oblasti trestného práva v jednotlivých štátoch. ECBA je platforma, ktorá rieši špecifické odborné otázky týkajúce sa praxe trestného advokáta. Má etablované vzťahy a kontakty s európskymi inštitúciami a jej zameranie umožňuje špecializovať sa na oblasť trestného práva a presadzovať záujmy obhajcov.

Môžu sa naši advokáti zúčastniť na podujatí ECBA bez oficiálnej registrácie ako členovia ECBA?

Áno, ECBA organizuje pravidelné jarne a jesenné odborné konferencie, ktoré sú otvorené pre všetkých európskych obhajcov. Predstavujú ďalšiu pridanú hodnotu ECBA. Ide o konferencie na aktuálne témy z oblasti trestného práva spojené aj so spoločenskou časťou, ktorú účastníci môžu využiť na networking. Sú to kvalitné podujatia, na ktorých vždy vystúpia viacerí zaujímaví panelisti, sú prezentované národné správy a informácie z úrovne Európskej únie napríklad o legislatívnych iniciatívach v oblasti základných práv v trestnom konaní alebo práv a povinností advokátov, prípadne sú na konferenciách príspevky ohľadom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva alebo Súdneho dvora EÚ. Účastníci zo Slovenska navyše patria do skupiny so zvýhodneným registračným poplatkom. Výstupy z konferencií sú dostupné aj on-line. (pokračovanie na s. 57)

Každý obhajca sa môže stretnúť s prípadom s cezhraničným prvkom a je výhodou vedieť, na koho sa v takej chvíli obrátiť so žiadosťou o radu alebo usmernenie. Súčasná práva na úprava na európskej úrovni má však stále priestor na zlepšenie. Know-how ako sa aktívne snažiť o zmenu a reálne šance na úspech má práve ECBA.

Problematiku trestného práva rieši aj Výbor CCBE pre trestné právo. Do akej miery sa aktivity CCBE a ECBA prelínajú či dopĺňajú?

Výbor CCBE pre trestné právo, v ktorom reprezentujem Slovenskú advokátsku komoru, sa stretáva niekoľkokrát za rok, aby prediskutoval aktuálne otázky v oblasti trestného práva. Ide najmä o legislatívny vývoj v práve Európskej únie,

ale rieši aj iné dôležité otázky, napríklad povinnosť mlčanlivosti advokáta, a to nielen v Európskej únii. Aktivita výboru CCBE pre trestné práva má veľa prienikov s aktivitami ECBA, pričom ale ECBA je platforma zameraná len na trestných advokátov a výbor CCBE pre trestné právo je „pracovnou skupinou“ CCBE, ktorá je zameraná na všetky otázky advokácie. Je dôležité pre dobro veci, že existuje pozitívna synergia medzi ECBA a výborom CCBE pre trestné právo. Viac menej je prienik aj v osobách reprezentantov za ECBA vo výbore CCBE pre trestné právo, čo zvyšuje efektívnosť práce a dosiahnutie výsledkov, ktoré môžu v každodennej praxi následne pozorovať advokáti v európskych krajinách. Ale jedným dychom je potrebné povedať, že dosiahnutie týchto konkrétnych výsledkov nie je vôbec jednoduché.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z dvojčísła 1-2/2017 českého *Bulletinu advokacie*

JUDr. Martin Vychopeň, predseda ČAK, vo svojom úvodníku informuje o nadchádzajúcom 7. sneme českej advokácie, ktorý sa bude konať 22. septembra 2017.

V rámci **Aktualít** JUDr. Michal Žižlavský, člen predstavenstva ČAK informuje o nových pravidlách pre platobnú neschopnosť podnikov vo svetle návrhu smernice Európskej komisie. Rubrika tiež venuje priestor informáciám o budúcom udelení ceny Václava Mandáka za najlepší príspevok roku 2017, výzve advokátom k navrhovaniu kandidátov do orgánov ČAK, víťazom súťaže *Právnik roku 2016*, výstave fotografií Jana Šibíka.

Časť **Z judikatúry** obsahuje Nález Ústavného súdu ČR z 27. 1. 2016, sp. zn. I. ÚS 1965/2015, k inhabilitate sudcu, podľa ktorého *ak predseda senátu pri rozhodovaní v trestnej veci sťažovateľa vysloví názor, že sťažovateľ sa voči nemu dopustil zločinu krivej výpovede, napriek tomu, že sťažovateľ nebol právoplatne pre tento trestný čin odsúdený, nerešpektoval prezumpciu nevinoty a takéto prehlásenie zakladá silné podozrenie, že uvažovanie tohto sudcu je zaťažené predsudkom a nie je nezaujatý, a teda nebude nestranným sudcom v zmysle čl. 36 ods. 1 Listiny, Nález Ústavného súdu ČR z 13. 10. 2016, sp. zn. I. ÚS 1261/15, k otázke vyšších nárokov na obsah žaloby v prípade použitia kvalifikovanej výzvy podľa § 114b o. s. ř., Nález Ústavného súdu ČR z 1. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 2242/15, k otázke výkladu a aplikácie § 107a o. s. ř. **Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva** obsahuje Rozsudok z 15. 11. 2016, č. 24130/11 a 29758/11, A. a B. proti Nórsku – k čl. 4 Protokolu č. 7 (právo nebyť opa-*

kované súdený alebo trestaný) *k aplikácii zásady ne bis in idem pri ukladaní sankcie v daňovom konaní a trestu v skutkovo súvisiacom trestnom konaní*, Rozsudok z 29. 3. 2015, č. 56925/08, BÉDAT proti Švajčiarsku – k čl. 10 Dohovoru (právo na slobodu prejavu) *k odsúdeniu novinára za zverejnenie materiálov, ktoré boli počas trestného vyšetrovania dôverné*, Rozsudok z 18. 10. 2016, č. 61838/10, Vukota-Bojić proti Švajčiarsku – k čl. 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) *k nezákonnému sledovaniu obete dopravnej nehody poisťovacou spoločnosťou*, Rozsudok z 6. 10. 2016, č. 33696/11, K. S. a M. S. proti Nemecku, *k domovej prehliadke v mieste bydliska manželského páru podozrivého zo skrátenia dane na základe informácií poskytnutých nemeckou tajnou službou*.

Rubrika **Z odbornej literatúry** prináša recenzie publikácií *Zákon o evidenci tržeb* (D. Hrabětová, S. Kouba, M. Patzenhauer), *Odškodnění bolesti a trvalých následků u pracovních a nepracovních úrazů* (M. Sokol, F. Vorel, M. Dobiáš, T. Vojtíšek), *Bezkontaktní čipy a ochrana soukromí* (E. Fialová), *Energetický zákon. Kometář* (K. Eichlerová, J. Handrlíca, M. Jasenský, J. Kořán, V. Košťál, D. Plášilová, P. Zákoucký), *Z právnickova zápisníku aneb Já neřím tak ani tak* (P. Hajn), *Smrt v justičním paláci* (D. Kovářová).

Časť **Z českej advokácie** obsahuje najmä príspevok Karla Čermáka, Rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 14. 10. 2015, sp. zn. K 75/2015, podľa ktorého je kárnym previnením, ak advokát neinformuje klienta o inkase vymoženej čiastky, neskôr po sľube mu ju nepoukáže a sčasti ju zloží do súdnej úschovy a tento postup odôvodňuje údajným nárokom tretej osoby.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

doc. JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M.

Škoda spôsobená informáciou alebo radou

Autor v príspevku podrobne analyzuje zákonné predpoklady vzniku škody spôsobenej poskytnutím nesprávnej informácie alebo rady v zmysle § 2590 českého občianskeho

zákonníka, ich vzájomný vzťah k všeobecným skutkovým podstatám náhrady škody, či liberačným dôvodom zbavenia sa zodpovednosti.

Mgr. Bc. Petra Juřátková

Uplatnenie nákladov exekúcie v konkurznom konaní

Príspevok reaguje na nález Ústavného súdu ČR z 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16, ktorým sa ústavný súd výrazne odchyľil od ustálenej rozhodovacej činnosti, čím zasiahol do interpretácie § 46 ods. 7 českého zákona o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti. Nález pojednáva o výklade postupu exekútora ohľadom vymoženého plnenia a nákladov exekúcie v prípade stretu exekučného a konkurzného konania. Nálezom súd judikoval, že súdny exekútor si môže ponechať z výťažku exekúcie náklady spojené s exekúciou a do konkurzného konania vydá „čistý“ výťažok exekúcie (po odčítaní nákladov). Podľa názoru autorky je potrebné rozlišovať skutočnosť, kedy na náklady exekúcie súdny exekútor vymohol určité plnenie a kedy nie. V prvom prípade sa stotožňuje zo závermi nálezu ústavného súdu, v druhom prípade tvrdí, že by mal exekútor prihlásiť svoje náklady spojené s exekúciou do konkurzného konania v postavení bežného veriteľa.

JUDr. Jakub Kadlec, Mgr. et. Mgr. Josef Hrstka

Vysporiadanie stavieb na pozemku cudzieho vlastníka

Obsahom príspevku autorov je rozbor právnej úpravy obsiahnutej v českom občianskom zákonníku týkajúcej sa vysporiadania neoprávnenej a oprávnenej stavby zriadenej pred účinnosťou nového občianskeho zákonníka na pozem-

ku cudzieho vlastníka či možnosti ochrany vlastníckeho práva vlastníka pozemku stavby, pôvodne oprávnenej, pre ktorú právny titul zanikol. Vzťah medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku sa posudzuje podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení. Autori poukazujú na rozdielnosť režimov vysporiadania neoprávnenej a oprávnenej stavieb, pričom sú presvedčení, že v prípade, ak by ich vysporiadanie riešil jednotný inštitút došlo by k urýchleniu procesu spojenia stavby s pozemkami a posilnila by sa právna istota účastníkov týchto vzťahov.

doc. JUDr. Petr Lřska, Ph.D., LL.M.

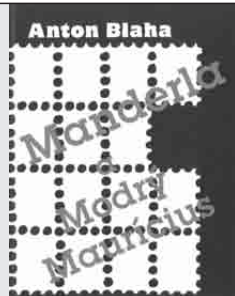
Vznik centrálnej evidencie účtov

Príspevok autora približuje novú zákonnú úpravu zriadenia centrálnej evidencie účtov, od ktorej si zákonodarcia sľubuje zaistenie zvýšenia efektivity a urýchlenia procesu skúmania informácií o existujúcich účtoch orgánmi činnými v trestnom konaní či inými orgánmi. Príspevok podrobnejšie analyzuje práva a povinnosti správcu evidencie či poskytovateľov informácií, ktorých zákon nazýva úverovými inštitúciami, obsah evidencie či spôsob vedenia zápisov v nej. Záverom autor vyslovuje názor, že problémom existujúcej právnej úpravy považuje obmedzený okruh orgánov, ktoré sú oprávnené požiadať o sprístupnenie údajov vedených v evidencii. Zákon č. 300/2016 Sb., o centrálnej evidencii účtov nadobudne účinnosť 1. 1. 2018.

JUDr. Dominika Skuráková

kancelária SAK

Nová kniha
advokáta
Antona Blahu
**Manderla
a Modrý Maurícus**

Túto knihu i komplexný sortiment odbornej právnickej literatúry (zákony, komentáre, judikatúry, monografie...) si môžete zakúpiť s **15% zľavou** pre advokátov, koncipientov i advokátske kancelárie v predajniach Sprinton, s. r. o.:

● **Literárna kaviareň-Café Advokát**

Kolárska 4, Bratislava
sprinton.ba@gmail.com, tel.: 0944 216 830

● **Predajňa odbornej literatúry**

Tomášikova 20, Bratislava
sprinton.pevs@gmail.com, tel.: 0944 618 341

● **Predajňa odbornej literatúry**

Kollárova 10, Trnava
sprinton.tt@gmail.com, tel.: 0944 167 678

alebo prostredníctvom e-shopu www.sprinton.sk

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynie v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

PODMIENKY PRIJATEĽNOSTI SŤAŽNOSTI NA ESĽP

Ako sa počíta lehota na podanie sťažnosti a na čo by nemal advokát zabudnúť?

Na základe otázok adresovaných kancelárii SAK a v súvislosti so zapojením sa do programu Rady Európy HELP (Vzdelávanie v oblasti ochrany ľudských práv pre právnych odborníkov), by sme sa v priebehu roka 2017 radi v Bulletin slovenskej advokácie pravidelne venovali problematike prijateľnosti sťažností na ESĽP. Týmto čitateľov pozývame k zasielaniu podnetov k danej problematike na e-mailovú adresu chladekova@sak.sk.

Počítanie lehôt je základná matematická operácia každého advokáta. Striktné rešpektovanie lehôt na jednej strane predstavuje garanciu právnej istoty, na druhej strane môže v prípade porušenia základných ľudských práv priniesť pocit neprimeranej tvrdosti či nespravodlivosti.

Pokiaľ ide o podanie sťažnosti na Európsky súd pre ľudské práva, nie je tomu inak. Pred samotným rozhodovaním o merite veci vládne podmienkam prijateľnosti silný formalizmus, ktorý niekedy prekvapí aj odborníkov a zástancov mechanizmu ESĽP.

V októbri 2016 ESĽP prijal rozhodnutie vo veci *Kamenica a ostatní proti Srbsku* (sťažnosť č. 4159/15), ktoré sa týkalo údajného mučenia a zlého zaobchádzania so 67 utečencami z Bosny a Hercegoviny, ktorých počas konfliktu v roku 1992 zadržali v srbskom detenčnom tábore. Sťažovatelia tvrdili, že sa ako obeť konfliktu, ktorý prepukol po deklarovani nezávislosti Bosny a Hercegoviny, snažili prekročiť hranice Srbska ako civilisti, napriek tomu ich armáda socialistickej federatívne republiky Juhoslávie zadržala ako vojenských väzňov a podrobila krutým podmienkam. Pre skrátenie uvádzam, že vo februári 2014 Ústavný súd v Srbsku zamietol sťažnosť, čím sťažovatelia vyčerпали všetky trestnoprávne vnútroštátne prostriedky. V júni 2014 však belehradský Odvolací súd priznal v civilnoprávnom konaní nemajetkovú ujmu dvom sťažovateľom z dôvodu utrpenia spôsobeného intenzívnym mučením a neľudským zaobchádzaním. Sťažovatelia teda podali sťažnosť na ESĽP.

Napriek vážnosti údajného porušenia práv a prípustnosti výnimiek v prípade údajného mučenia,¹ ESĽP zamietol sťažnosť s jednoduchým odôvodnením – sťažovatelia nerešpektovali šesťmesačnú lehotu na podávanie sťažností. ESĽP odôvodnil neprijateľnosť sťažnosti tým, že keď sťažovatelia podávali trestnú žalobu v roku 2011, mali si byť vedomí, že táto nebude viesť k trestnému stíhaniu a teda neoddiali začiatok plynutia lehoty. Ďalšie vnútroštátne konania ESĽP nepovažoval za relevantné.

V radoch akademikov sa ozvali nespokojné hlasy,² na druhej strane ide o základnú podmienku prijateľnosti sťažnosti. ESĽP odôvodňuje pravidlo zakotvené v článku 35 ods. 1 Dohovoru tým, že ustanovenie podporuje právnu istotu, chráni orgány a iné osoby pred dlhodobou neistotou (*P. M. proti*

Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 6638/03) a zabezpečuje zistenie okolností prípadu pred tým ako sa táto možnosť stratí (*Nee proti Írsku*, sťažnosť č. 52787/99).

Toľko na výstrahu advokátov a ilustráciu dôležitosti správneho počítania a rešpektovania šesť mesačnej lehoty pri podávaní sťažností na ESĽP.

Čo odporúčajú advokáti advokátom

K vybranej problematike ponúkame výber z publikácie Rady advokátskych komôr (CCBE) s názvom *European Court of Human Rights – Questions and Answers for Lawyers* (Európsky súd pre ľudské práva – Otázky a odpovede pre advokátov). Aktuálna verzia publikácie bola dokončená v septembri 2016 a reaguje na zmeny z roku 2014 a 2016. Dokument, z ktorého sme čerpali aj v tomto príspevku, je dostupný na www.ccbe.eu v časti *Publications*:

■ Začiatok plynutia lehoty

ESĽP sa venuje len sťažnostiam podaným v rámci šesťmesačnej lehoty, ktorá začína v zásade plynúť odo dňa, keď bolo prijaté právoplatné vnútroštátne rozhodnutie (Čl. 35 ods. 1 Dohovoru). V prípade vyčerpania všetkých vnútroštátnych prostriedkov lehota plynie odo dňa oznámenia konečného rozhodnutia najvyššieho príslušného vnútroštátneho orgánu. Prvým dňom lehoty je deň po vyhlásení/oznámení rozhodnutia sťažovateľovi alebo jeho advokátovi. Príklady:

- Ak sa predpokladá doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia, šesťmesačná lehota začína plynúť dorúčením rozhodnutia sťažovateľovi alebo jeho advokátovi (por. *Worm proti Rakúsku*, sťažnosť č. 22714/93 ods. 33, *Papachelas proti Grécku*, sťažnosť č. 31426/96 ods. 30).
- Ak v zmysle vnútroštátneho práva nie je obsah rozhodnutia oznámený, treba brať do úvahy dátum, kedy sa strany fakticky o obsahu relevantného rozhodnutia dozvedeli.
- Ak je od začiatku zrejmé, že sťažovateľ nemá možnosť využiť účinný opravný prostriedok, šesťmesačná lehota začína plynúť v deň, keď sa akty alebo opatrenia, na ktoré sa sťažuje, uskutočnili, alebo v deň, keď sa o nich dozvedel, prípadne v deň, keď utrpel ich následky.

- Ak údajné porušenie práv spôsobuje trvalý stav, voči ktorému nie je možné podať opravný prostriedok v rámci vnútroštátneho poriadku, lehota začína plynúť až po ukončení tohto stavu.

Za začiatok lehoty sa teda považuje buď dátum súdneho rozhodnutia alebo dátum, kedy bolo rozhodnutie oznámené sťažovateľovi alebo jeho advokátovi. Pred začatím plynutia lehoty je možné podať len žiadosť o predbežné opatrenie (v tomto prípade faxom alebo poštou, nie elektronicky). Len bežné a účinné vnútroštátne opravné prostriedky majú za následok oddialenie začiatku plynutia lehoty.

■ Informovanie klienta

Po vyčerpaní všetkých vnútroštátnych prostriedkov by mal advokát podať klientovi stanovisko k otázke prijateľnosti sťažnosti na ESĽP, vrátane jasnej identifikácie začiatku plynutia lehoty. Klientovi treba okrem iného zdôrazniť, že šesťmesačná lehota vyprší posledný deň bez ohľadu na to, či prípadne na víkend alebo štátny sviatok. Advokát by mal klientovi starostlivo vysvetliť spôsob výpočtu lehoty, najmä pokiaľ ide o menej zrejme situácie (napr. niekoľkonásobné vzatie do väzby v prípravnom konaní, ktoré nenasledovalo po sebe).

■ Podanie sťažnosti s časovou rezervou

Kedže spletité formality spojené s podávaním formuláru sťažnosti treba dôsledne dodržiavať v každom detaile, aby sa predišlo neprijateľnosti sťažnosti z formálnych dôvodov, advokáti zastupujúci pred ESĽP odporúčajú podať sťažnosť čo najskôr v rámci šesťmesačnej lehoty, aby v prípade jej zamietnutia z dôvodu nesúladu náležitostí formuláru sťažnosti s Pravidlom 47 (neúplnosť informácií, podpisu a pod.) mal advokát stále možnosť podať nový a bezchybný formulár sťažnosti v rámci šesťmesačnej lehoty. Advokát by mal podať sťažnosť minimálne niekoľko týždňov pred vypršaním lehoty. Podobne s predstihom by mal začať získavať podpisy na sťažnosť v prípade väčšieho počtu sťažovateľov.

■ Formulár sťažnosti

Iba úplný a správne vyplnený formulár v zmysle požiadaviek Pravidla 47 a vrátane všetkých príloh môže prerušiť plynutie šesťmesačnej lehoty a smerovať k registrácii sťažnosti. Ak by akýkoľvek zásadný dokument chýbal, Kancelária ESĽP sťažnosť neprijme. K formuláru sťažnosti treba v každom prípade priložiť dokument potvrdzujúci splnenie podmienky šesťmesačnej lehoty. Príkladom je formálne oznámenie o právoplatnom rozhodnutí. Doklad o doručení rozhodnutí o poslednom opravnom prostriedku je nevyhnutný najmä ak je sťažnosť podaná po šiestich mesiacoch od vydania/vyhlásenia posledného rozhodnutia.

■ Doručovanie

Sťažnosť s prílohami musí byť zaslaná poštou Kancelárii ESĽP, teda podaná na poštu najneskôr v posledný deň lehoty. Odporúčame odoslať doporučené, aby doručienka slúžila ako písomný a úradný doklad a dôkaz dátumu podania sťažnosti, ktorým je deň podania listovej zásielky na poštu. Kancelária ESĽP už viac nepotvrďuje písomnou formou prijatie sťažnosti. Sťažnosť podaná faxom je považovaná za neúplnú

a nemá vplyv na plynutie šesťmesačnej lehoty, pretože ESĽP trvá na formulári sťažnosti s originálom podpisu sťažovateľa a právneho zástupcu.

Sťažnosť na prietahy v konaní

Národná koordinátorka pre SR v sieti EHRA (*European Human Rights Association*) JUDr. Mag. Zuzana Vargová v tomto smere odporúča: Ak sa sťažovateľ sťažuje na neprimeranú dĺžku konania pred vnútroštátnymi súdmi a výsledok ústavnej sťažnosti nemal želaný kompenzačný (priznané spravodlivé zadosťučinenie bolo podľa jeho názoru nízke či nebolo priznané žiadne) a/alebo akceleračný účinok (na vnútroštátnom súde naďalej dochádza k prietahom), môže podať sťažnosť na ESĽP aj v čase, kým porušovanie (konanie s prietahmi) trvá. V tomto prípade netreba čakať na ukončenie stavu porušovania, teda kým konanie na domácej úrovni skončí.

De lege futura – skrátenie lehoty na štyri mesiace

Protokol č. 15 otvorený k podpisu 24. júna 2013 zaviedol nasledovné zmeny Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv: explicitné zakotvenia princípu subsidiarity a doktríny voľnej úvahy členského štátu pri aplikácii Dohovoru, vekové obmedzenie (65 rokov) pre výkon funkcie sudcu Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, odstránenia možnosti podania námietky strany sporu v prípade, že komora postupuje vec na rozhodnutie veľkej komore a skrátenia lehoty na podanie sťažnosti na Európsky súd pre ľudské práva zo šiestich na štyri mesiace.

Posledný bod je azda najdôležitejší z pohľadu sťažovateľov a ich právnych zástupcov. Podľa znenia Dôvodovej správy k Protokolu 15 je táto zmena založená na vývoji rýchlejších komunikačných technológií a podobne dlhých lehôt účinných v členských štátoch. Ponúka sa však aj myšlienka, že ide o ďalšiu snahu o znižovanie záťaže súdu. Protokol 15 nadobudne účinnosť po jeho ratifikácii všetkými 47 členskými štátmi Rady Európy. Dosiaľ Protokol ratifikovalo 32 zmluvných strán.

Poznámky

- (1) zákaz mučenia predstavuje jediné absolútne ľudské právo, ktoré požíva výnimky v prístupe ESĽP, (2) za určitých okolností ESĽP môže preskúmať sťažnosť aj napriek nesplneniu požiadavky *ratione temporis*, (3) ESĽP sa pri viacerých príležitostiach priklonil k stanovisku, že „je ťažké prijať neflexibilné lehoty bez možnosti výnimky“ v prípade údajného mučenia, (4) Európsky výbor pre zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu žiada od štátov, aby zabezpečili, že sťažovanie trestného činu mučenia nepodlieha premlčaniu, (5) na vojnové zločiny sa lehoty nevzťahujú.
- 2 Corina Heri vo svojom blogu na *StrasbourgObservers.com* hovorí o „obetiach formalizmu“.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK – HELP Info Point

**XXV. Konferencia
Karlovarské právnické dny**

8. – 10. 6. 2017

Hotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary

ČTVRTEK 8. 6. 2017**OBČANSKÉ PRÁVO HMO TNÉ**

- Ekvita a občanský zákoník
*prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš,
Ústav státu a práva AV ČR, Praha*
- Následky neplatnosti smlouvy
o postoupení pohledávky
JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., NS ČR
- K souběhu uznání, započtení
a narovnání
*prof. JUDr. Josef Bejček, Csc.,
PF MU, Brno*
- Problematika „superficies solo cedit“
prof. JUDr. Josef Fiala, CSc., ÚS ČR
- Kontrola cenových ujednání
ve spotřebitelských smlouvách
*JUDr. Milan Hulmák, Ph.D.,
advokát, PF UP, Olomouc*
- Poměrování náhrady výše bolestného –
rozdílné perspektivy
v národních úpravách
*prof. Dr. Ernst Karner,
Institut für Zivilrecht, Universität Wien*

OBČANSKÉ PRÁVO PROCESNÍ

- Právo na zákonného soudce
(problémy s rozvrhy práce, podjatostí
soudců, přidělování spisů atp.)
doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D., ÚS ČR
- Koncentrace řízení – srovnání
české a rakouské úpravy a praxe
Mgr. Michal Vávra, advokát, Brno
- Koncentrace civilního sporného řízení
na Slovensku
*doc. JUDr. Marek Števec, Ph.D.,
PF UK, Bratislava*

PRÁVO A INTERNET

- Problematika poskytování právních
služeb na internetu –
elektronická advokacie
*JUDr. Martin Maisner, Ph.D.,
advokát, Praha*
- Právní povaha „Internet of thing“
*prof. Dr. Christiane Wendehorst,
Universität Wien*
- Odpovědnost poskytovatelů služeb
informační společnosti a její limity
Mgr. František Korbel, Ph.D., advokát, Praha
- Právní úprava odpovědnosti Uber, Airbnb
a dalších internetových platforem
doc. JUDr. Radim Polčák, Ph.D., PF MU, Brno

PÁTEK 9. 6. 2017**TRESTNÍ PRÁVO**

- Uplatnění zásady ne bis in idem
při posuzování trestní odpovědnosti
za zkrácení daně
*prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
předseda NS ČR*
- Zvlášť závažná hospodářská a daňová
kriminalita
JUDr. Pavel Zeman, NSZ ČR
- K (ne)ukládání peněžitých trestů
soudy ČR
JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., VSZ Praha

EVROPSKÉ PRÁVO I

- „Audiolux“ a otázka právních principů
*prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc.,
Tribunál Soudního dvora EU, Lucemburk*
- Hranice a prolínání rozhodování
ESLP a ESD
*Dr. Dean Spielmann,
Tribunál Soudního dvora EU, Lucemburk*

EVROPSKÉ PRÁVO II

- Brexit a Evropské právo obchodních
korporací
*prof. Dr. Martin Winner,
FÖWI, Wiener Universität, Wien*
- Nejnovější vývoj v německém a evrop-
ském právu obchodního zastoupení
*prof. Dr. Friedrich Westphalen,
advokát, Kolín nad Rýnem, prezident KJT*

AKTUÁLNĚ Z NSS ČR A MS ČR

- Vývoj správního soudnictví
JUDr. Josef Baxa, předseda NSS ČR
- K realizaci některých záměrů MS ČR
*JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.,
ministr spravedlnosti*

- **Slavnostní recepcie –**
s předáním cen společnosti

SOBOTA 10. 6. 2017**INSOLVENČNÍ PRÁVO**

- Předinsolvenční povinnosti statutárních
orgánů
*doc. JUDr. Kristián Csach, Ph.D., LL.M.,
PF Trnavské univerzity, Trnava*
- Aktuální otázky insolvence – koncepční
změny, šikanózní postupy v insolvenční
a boj proti nim
JUDr. Zdeněk Krčmář, NS ČR
- Dopady insolvenčního práva na trestní
odpovědnost
*JUDr. František Púry, Ph.D.,
předseda trestněprávního kolegia NS ČR*

AUTORSKÉ PRÁVO

- Kolektivní správa autorských práv:
skutečný rozsah práv a povinností
*prof. JUDr. Ivo Telec, CSc.,
PF UP, Olomouc*
- Pódiová diskuse na téma Aktuální
otázky korporátního práva (pravidlo „čtyř
očí“ v činnosti statutárních orgánů,
možnost odejmutí práv akcionářům a další
otázky)
*prof. JUDr. Jan Dědič, PF UK Praha,
prof. JUDr. Mária Patakiová, Ph.D.,
Univerzita Komenského, Bratislava,
doc. JUDr. Ivana Štenglová, PF UK Praha,
JUDr. Petr Šuk, NS ČR*

- **Slavnostní zakončení XXV. konference**
Karlovarské právnické dny

- **Závěrečný přípitek – Jan Sechter,**
velvyslanec ČR v Rakousku:
Role diplomacie při komparaci práva
a úvaha de lege ferenda

Základní poplatek

za účast na konferenci
a slavnostní recepci činí
9 900 Kč + DPH.

Registrační formulář
a další informace
najdete na www.kjt.cz.

PRESTIŽNÍ CENA

pro nejlepší právní časopis v České a Slovenské republice v období 2016/2017

KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

Společnost německých, českých, slovenských a rakouských právníků

Časopis	Vydavatel		Hodnoťte 1 – 10 odborná informační
1 Acta Iuridica Olomoucensia	Univerzita Palackého Olomouc	ČR	
2 Ad Notam	Notářská komora ČR	ČR	
3 ANTITRUST	Sdružení KAIROS	ČR	
4 Ars Notaria	Notářská komora SR	SR	
5 Bulletin advokacie a Bulletin advokacie online	Česká advokátní komora	ČR	
6 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR	
7 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR	
8 International and Comparative Law Review	Univerzita Palackého Olomouc	ČR	
9 Jurisprudence	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
10 Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR	
11 Kriminológia	Ministerstvo vnútra ČR	ČR	
12 Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	EUROKÓDEX	SR	
13 Obchodní právo	JUDr. Michal Pospíšil	ČR	
14 Obchodněprávní revue	C. H. Beck	ČR	
15 Právněhistorické studie	Univerzita Karlova v Praze	ČR	
16 Právní rádce	Hospodářské noviny – Economica	ČR	
17 Právní rozhledy	C. H. Beck	ČR	
18 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR	
19 Právny obzor	Ústav štátu a práva AV SR	SR	
20 Právo a rodina	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
21 Soukromé právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
22 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR	
23 Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR	
24 Soudce	Soudcovská unie ČR	ČR	
25 Soudní rozhledy	C. H. Beck	ČR	
26 Správní právo	Ministerstvo vnútra ČR	ČR	
27 Státní zastupitelství	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
28 Stavební právo Bulletin	Společnost pro stavební právo	ČR	
29 Trestněprávní revue	C. H. Beck	ČR	
30 Trestní právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR	
31 Veřejné zakázky	VIZEA, s. r. o.	ČR	
32 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR	
33 EPRAVO.CZ	epravo.cz, a. s.	ČR	
34 Právní prostor	ATLAS consulting spol. s r. o.	ČR	
35 Jiné právo	ANNECA, s. r. o.	ČR	

*Pokud časopis vychází v tištěné i online podobě, hodnotí se společně. Hodnotí se zvlášť odborná úroveň příspěvků a informační úroveň časopisu v dané oblasti, rozmezí 1 nejnižší – 10 nejvyšší, **hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné**, časopis získává body i za každé jeho ohodnocení v anketě.*

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT

za období 2016/2017

V oblasti judikatury aplikovatelné v ČR za období 2016/2017
doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

Judikát:	soud:	sp. zn.:	ze dne:	publikovaný v:
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

Jméno, příjmení titul:	profese:
Adresa:	tel./e-mail:

Prosíme uvést přesný kontakt (e-mail, telefon, adresa), jinak Vás nebude možno vyrozumět o případné výhře.

Anketní lístek vyplňte do 9. 6. 2017 do 12.00 hod. online na www.kjt.cz nebo zašlete do 30. 5. 2017 na adresu Karlovarské právnícké dny, Národní 10, 110 00 Praha 1. Došlé anketní lístky budou slosovány o věcné ceny věnované nakladatelstvími. Více viz www.kjt.cz. Ceny budou předány na slavnostní recepci dne 9. 6. 2017 v rámci XXV. konference v Karlových Varech.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Civilný sporový poriadok. Komentár

ŠTEVČEK, M. – FICOVÁ, S. – BARICOVÁ, J. – MESIARKINOVÁ, S.
– BAJÁNKOVÁ, J. – TOMAŠOVIČ, M. a kol.

Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck Praha, 2016, 1 540 s.

Žiadna právna norma nevyvolala v poslednom období také búrlivé diskusie, najmä u odbornej verejnosti, ako nové procesné kódexy, medzi nimi Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z. z 21. mája 2015), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016. Autorský kolektív si s odstupom prakticky pol roka vzal na plecia ťažkú úlohu komentovať úplne nový kódex, ktorý je základným pilierom našich nových troch procesných kodexov.

Vydanie tohto diela očakávala s veľkou netrpezlivosťou najmä odborná právnická verejnosť, pretože ide o úplne novú úpravu nového civilného procesu postavenú na úplne nových princípoch. Očakávanie skorého vydania rástlo postupne tak, ako sa začal zákon v praxi aplikovať.

Široký autorský kolektív je zárukou širšieho pohľadu na komentovanú časť zákona jednotlivými spoluautormi, ako keby bol komentár dielom len samotných autorov zákona, ktorí sú tiež súčasťou autorského kolektívu. Uvedené dielo poskytuje široké spektrum individuálnych pohľadov na komentované ustanovenia zákona, čo však vôbec nenaruša integritu komentára. Oceníť však treba nielen samotnú prácu autorov, ale tradične i formu, štruktúru a kvalitu spracovania publikácie vydavateľstvom C. H. Beck.

Po samotnom znení komentovaného ustanovenia nasleduje prehľad súvisiacich ustanovení, súvisiacich predpisov, literatúry a potom samotný komentár autorov prehľadne rozčlenený na jednotlivé články obsahujúce výklad zásady a východiská k jednotlivým komentovaným ustanoveniam doplnený judikatúrou (ak je k dispozícii). Komentár je veľmi prehľadný. Výklad je členený na jednotlivé a pre používateľa prehľadné časti.

Je chvályhodné, keď odborne erudovaný čitateľ nájde v komentári vo výkladovej časti aj teoretickú časť, ktorá je všeobecne použiteľná pri aplikácii jednotlivých ustanovení a pomáha prekonať možno budúce aplikačné problémy.

Komentár obsahuje novinku – pred článkom 1. Zákona časť s názvom *Doktrínálne východiská novej procesnej úpravy*, ktorá obohacuje komentár nielen o výkladové pravidlá k zákonu. Výklad pozostáva zo siedmich článkov: I. Úvod., II. Text a pojmológia novej úpravy., III. Koncepčné otázky civilného procesu., IV. Terminológia., V. Konceptie civilného procesu všeobecne, VI. Sociálna koncepcia Franza Kleina v Slovenskej republike, VII. Všeobecne k princípom Civilného sporového poriadku.

Čitateľ si nájde v diele teoretickú časť skoro v kontexte výkladu ako pomôcku. Autorský kolektív pristúpil – podľa môjho názoru – správne k zaradeniu takejto ojedinelej koncepcie v diele zrejme v snahe pomôcť v praxi pri praktickej aplikácii zákona.

V tomto výklade týkajúcom sa sociálnej koncepcie je zdôraznené obmedzenie panstva sporových strán nad skutkovým stavom, ktoré sa dosahuje v právnej úprave normovaním povinnosti pravdivo a úplne prednášať svoje skutkové tvrdenia, najmä však jednu zo základných povinností strán v kontradiktórnom spore a to, že súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti.

Treba skutočne oceniť ťažkú a doslova priekopnícku prácu autorov komentára v krátkej dobe po účinnosti zákona pripraviť dielo, ktoré nemôže dať odpovede na všetky otázky, ktoré sa objavili pri tak krátkej praktickej aplikácii zákona. To nie je ani možné, pretože ide o doslova revolučný počín, keď po toľkých desaťročiach fungovania občianskeho súdneho poriadku postaveného na úplne iných princípoch procesného práva ku koncu účinnosti úplne neprehľadného a nekonzistentného pre množstvo noviel a niekedy navzájom odporujúcich si rôznych zákonných úprav bola prijatá nová koncepcia civilného procesu.

Bude úlohou aplikačnej praxe, aby sa doslova pretransformovala na nový mód, ktorý tieto nové procesné predpisy reprezentujú. Je to isto zložité, lebo zažitý stereotypy sú silné a sú prítomné u skoro všetkých generácií aplikátorov zákona, ale aj ostatnej, už nielen právnickej verejnosti.

Recenzované dielo splnilo všetky očakávania, i keď možno nedáva hneď odpoveď na všetky otázky, ktoré sa v praktickej aplikácii zákona už objavili. Je však dobrým základom, aby sme mohli celý civilný proces posunúť do ďalšej fázy aplikácie s konečným cieľom trvale zakotviť do nášho právneho poriadku jeden moderný európsky civilný proces.

Odborná právnická verejnosť dostala vydaním tohto diela na praktické použitie prvý komentár k Civilnému sporovému poriadku, ktorý spĺňa všetky kritéria odbornej pomôcky pre aplikačnú prax. Prínosom je, že autorský kolektív bol zložený z autorov pochádzajúcich z teórie aj praxe, čo pri takto obsiahlom spracovanom výklade zákona treba hodnotiť veľmi pozitívne.

JUDr. Jozef Brázdil

Advokáti Davisti: Daniel Okáli (2. časť)

Davistické hnutie predstavuje významnú kapitolu v moderných dejinách Slovenska. Slovo DAV označuje viac než len časopis toho istého názvu. Myslia sa ním davisti ako celok, skupina umelecká i politická, davizmus ako výrazne vyhranené myšlienkové hnutie a ovzdušie vyvolávajúce rozruch a pohyb v celom umeleckom dianí na Slovensku. Časopis DAV založili v Prahe v roku 1924 študenti práva – budúci advokáti Vladimír Clementis, Daniel Okáli, Ján Poničan, Ľudovít Obtulovič a študenti filozofie Eduard Urx, Andrej Sirácky a Alexander Križka. Neskôr k nim pribudol Gustáv Husák, ktorý sa tiež stal advokátom. Písmená D, A, V sú začiatočnými písmenami krstných mien Clementisa, Siráckeho a Okáliho. Daniel Okáli, literárny kritik, básnik a prozaik, pôsobil v advokácii devätnásť rokov, bol i podpredsedom Advokátskej komory v Bratislave.

Okáliho odchod do Skalice

Keďže Okáliho manželka bola Skaličanka, Okálioenci sa rozhodli, že budú žiť v Skalici. Keď to zistil Zoltán-Weichherz, chcel si Okáliho udržať. Okáli spomína: „V roku 1932 prekvapil ma šéf znovu mimoriadne lákavou ponukou, aby som sa stal jeho spoločníkom s 50 % účasťou na čistom zisku s podmienkou, že budem obstarávať všetku agendu včítane vybavovania stránok na Okresnom súde. Bola to finančne jedinečná ponuka, veď do tej doby bol som iba jednoduchým zamestnancom. Ponuku, akokoľvek bola vábivá som neprijal – a rozhodol sa odísť do Skalice. Aké dôvody ma viedli k tomuto rozhodnutiu? Veď odmietol som jedinečnú ponuku a odchádzal do neznáma, do okresu s celkom odlišnou právnickou proble-

matikou. Hlavným dôvodom môjho rozhodnutia bola pracovná preťaženosť, násobená verejnou kultúrnou činnosťou, ktorá temer neponechávala voľnú chvíľu pre rodinu.“³⁶ Na Okáliho miesto u Zoltána-Weichherza nastúpil Poničan.

Po príchode do Skalice sa Okáli venoval už len advokácii, literárne sa odmlčal. Davisti jeho odchod považovali za zradu spoločnej veci. Ťarcha vydávania časopisu padla na Clementisa, DAV v roku 1933 prestal vychádzať. „Tým sa končí legenda o skupine Davu“ – tieto horké slová napísal Vlado Clementis roku 1934, keď z pôvodných členov zostal iba sám s Poničanom. Ale legenda sa neskončila, ani keď fašisti zatvorili Davistov do llavy, ani za zbesilosti kultu osobnosti.³⁷

Advokátom v Skalici

Okáli pôsobil ako advokát v Skalici trinásť rokov (16. 7. 1932 – 31. 12. 1945). Na svoje advokátske začiatky v Skalici spomína: „V Skalici ako advokát začínal som z ničoho. Bez známostí, podpory. (...) Nelútostný konkurenčný boj, v ktorom niet zľutovanie. Preto zo začiatku pripadal som si v prázdnej kancelárii ako pavúk striehnúci na svoju korisť. Tvrdá životná škola, rozsiahla agenda na predošlom pracovisku, pomáhali mi prekonať ťažkosti začiatkov.“³⁸ Konkurenciou mu boli štyria skalickí advokáti – služobne najstarší dr. Eugen Mitták (advokát od 13. 7. 1897), dr. Alexander Keppich (advokát od 23. 5. 1912), dr. Štefan Mitták (2. 6. 1923) a neskôr dr. Ladislav Mitták (27. 1. 1934).

Daniel Okáli s manželkou a dvoma malými synmi býval najprv v prenajatom dome na Masarykovej ulici, zakrátko si kúpili dom na Sasinkovej (dnešná Lichardova) neďaleko súdu. Na prízemí mal Okáli advokátsku kanceláriu. Ako spomínajú jeho synovia, z ulice sa vchádzalo do obdĺžnikovej čakárne, v ktorej stáli pri stenách stoličky pre klientov, vpravo boli dvere vedúce do kancelárie. Kancelária bola štvorcová miestnosť s dvoma oknami do ulice. Bola zariadená dvoma písacími stolmi, na ktorých stáli písacie stroje. Oproti dverám

Podobizeň Daniela Okáliho

(Slovenská národná knižnica, Literárny archív Martin; SO 5/1)

stál stôl kancelárskej zamestnankyne Ireny Bilikovej a medzi oknami do ulice stôl advokáta. V miestnosti bola knižnica a registračka na spisy. Regále so spismi stáli za chrbtom pani Bilikovej. Po ľavej ruke pri stole advokáta pod oknom bola policia s knihami.³⁹ Irena Biliková pracovala u Okáliho počas celého obdobia, kým bol advokátom.⁴⁰

Okálimu ako advokátovi v Skalici sa darilo a žil pokojným životom. Skaličania si ho vážili, v kancelárii bol stále nejaký klient. Bol považovaný za dôsledného človeka i advokáta. Pojednával najmä na Okresnom súde Skalica. V odvolacích konaniach na Krajskom súde v Bratislave ho substituoval najčastejšie Clementis, niekedy i Poničan. Spomedzi advokátov v Skalici si vážil najviac dr. Alexandra Keppicha, ktorý k nemu často prišiel i do kancelárie na kus reči. Bol mu najbližším miestnym advokátom.⁴¹ Po tom, čo sa dr. Eugen Mitták vzdal advokácie, jeho kanceláriu prevzal dr. Daniel Okáli.⁴² Keď neskôr zomrel, od jeho vdovy si Okáli odkúpil jeho právnickú knižnicu.⁴³

V Skalici sa Okáli zapojil aj do spoločenského života – stal sa členom Sokola, tajomníkom Matice Slovenskej. Keď zdedili Okáliovci vinohrad, začal sa oň starať. Rodina v Skalici naďalej udržiavala kontakty s bratom Iliom Okálím. Ten neskôr pracoval ako riaditeľ elektrárne v Nitre, za manželku si vzal sestru Tida J. Gašpara.⁴⁴

Účinkovanie Daniela Okáliho pred Okresným súdom v Skalici

V čase, keď sa Daniel Okáli usadil v Skalici, klienti boli rozdelení, novému advokátovi sa ťažko nachádzala práca. Prvé zastupovania pred súdom prevzal Daniel Okáli začiatkom roku 1933. Jeho meno sa v súdnych spisoch objavuje najprv iba sporadicky, po roku 1935 čoraz častejšie a od roku 1939 patrí už k najčastejším zastupujúcim advokátom pred Okresným súdom Skalica. V niektorých mesiacoch podal i viac než desať nových žalôb.

Okáliho žaloby z prvej polovice jeho advokátskeho pôsobenia sú písané ľahkým, takmer „spisovateľským“ štýlom, dôsledne volí slová nie len z hľadiska právnej kvalifikácie veci, ale jeho podania sú i jazykovo kompaktné, opisy udalostí farbisté. V neskoršom období sa jeho žaloby prispôbili administratívne štýlu.

Za zmienku stojí prístup Okáliho k zastupovaniu nemanželských detí vo veciach výživného. Vtedajšia právna úprava, obdobne ako dnešná, umožňovala domáhať sa výživného nielen od otca, ale za stanovených podmienok aj od ďalších otcových príbuzných. Tieto podmienky neboli však súdnou praxou jasne formulované, zásadné judikáty boli vydané práve v čase, keď tieto veci žaloval Okáli. Pokiaľ otec nepracoval a vyživovali ho naďalej rodičia, žaloval Okáli tvrdošijne v záujme vymožitelnosti súdnych rozhodnutí jednou žalobou nielen nemanželského otca, ale aj jeho príbuzných. S ohľadom na vyvíjajúcu sa judikatúru nebýval ale úspešný.

Z hľadiska štruktúry zastupovaných vecí badať postupný nárast vecí, v ktorých zastupoval peňažné ústavy a miest-

Odtlačok advokátskej pečiatky s podpisom dr. Daniela Okáliho

nych podnikateľov, pričom však počty zastupovaných bežných civilných klientov neklesajú. Spočiatku prevažuje agenda rodinná, najmä výživné na maloleté deti, paternitné veci, výživné na manželku, objavujú sa náhrady škody, spory o nehnuteľnosti a vymáhanie dlhov z pôžičiek. V trestných veciach zastupoval najmä súkromných žalobcov. Zastupoval i peňažné ústavy – Slovenskú ľudovú banku, Sporiteľňu mesta Skalica, Slovenskú všeobecnú úvernú banku, úč. spol. Bol i správcom konkurzných podstát a žaloval v sporoch súvisiacich s konkurzom.

Aksamitové očka a malé nožičky

Okáli si pri zastupovaní počínal opatrne a dôsledne, s prehľadom riešil aj zložité dokazovanie. Tak to bolo aj vo veci manželského výživného, ktorá sa dôkazne podstatne skomplikovala.⁴⁵ Okáli zastupoval manželku, v žalobe uviedol, že „v roku 1929 mi žalovaný manžel prikázal, aby som sa vrátila k svojej matke, že on ma živiť nebude, spolužitie bolo neznesiteľné, nakoniec som sa odsťahovala k matke a bývam tam až doposiaľ“. Žalovaného zastupoval dr. Alexander Keppich. Okresný súd v roku 1934 žalobkyni vyhovel. Keppich však podal odvolanie a tvrdil, že márne žiadal vykonať dokazovanie na otázku, že žalobkyňa „tak počas manželského spolužitia ako aj po zrušení tohože prevádzala život manželky nehodný tým, že udržiavala lúboštné styky s inými mužskými“. Na odvolacom pojednávaní v Bratislave Okáliho substitučne zastúpil Clementis, bolo však nariadené doplnenie dokazovania výsluchom svedkov dožiadanými súdmi.

Prvá svedkyňa vypovedala, že „má vedomosť o tom, že žalobkyňa nadávala na svojho manžela, povedala, že s ním ďalej žiť nebude a na otázku, že z čoho bude potom žiť, povedala: Budem tak žiť ako iné ženy, mám dosť nápadníkov. Tiež rozprávala predou mnou (...), že jej dokonca tvrdili nápadníci, že má aksamitové oči a malé nožičky a iné (...) Dvakrát som ju pristihla s elektrikárom, ktorý vyberal poplatky, ako sa spolu rozprávali. Nepristihla som však žalujúcu pri dajakých nemravných činoch s mládenkami. (...) Ja sa so žalujúcou nehnevám, ale môj manžel má s ňou spor o nájomné (...)“.

Ďalej bol vypočutý svedok, ktorý uviedol, že so žalobkyňou mal známosť. Pri výsluchu Okáli kládol svedkovi množstvo otázok. Pýtal sa ho, či je pravda, že žalovaný ho navštívil pred výsluchom. Svedok priznal, že ho navštívil, a aj to, že mu slúbil, že ak pôjde svedčiť a „povie pravdu“, zaplatí mu žalovaný to, čo „kedysi dal za črievice, plášť a punčochy pre žalu-

Daniel Okáli (vpravo) počas návštevy v Piešťanoch
(Slovenská národná knižnica, Literárny archív Martin; SO 5/27)

júcu, čo je dohromady 500 Kč. Nesľuboval ale tieto peniaze za to, aby som klamal“. Na ďalšiu Okáliho otázku svedok uviedol, že „nie je pravda, že by som odkázal žalujúcej, že ak mi ona zaplatí 2 000 Kč, budem vypovedať v jej prospech, alebo nebudem svedčiť vôbec“. Okáli však disponoval lístkom, ktorý svedok poslal po spoločnej známej jeho klientke, na ktorom boli tieto slová napísané. Okáli na svedka podal trestné oznámenie pre krivú výpoveď, tvrdil, že jeho klientka s ním pomer nemala, po nociach sa netúlala a naopak, ako krajčírka takmer každý večer doma šila. Výživné jej bolo priznané.

Spoločne proti pokútnikovi

Osobitnou a aj dnešného pohľadu zaujímavou je vec, v ktorej sa spojili advokáti dr. Štefan Mitták, dr. Ladislav Mitták a dr. Daniel Okáli so skalickým verejným notárom Františkom Hladkým proti pokútnikovi.⁴⁶ Pokútnictvo bolo v tom čase priestupkom (§ 16 zák. čl. LIV/1912), kľúčovým pre naplnenie skutkovej podstaty však bolo to, že obžalovaný musel takto konať „po živnostensky alebo za odplatu“.

Advokáti s verejným notárom v apríli 1936 podali spoločnú súkromnú žalobu proti pokútnikovi – bývalému úradniko-

vi zo Skalice. Navrhli pripojiť spisy Okresného súdu Skalica v šiestich veciach a vypočuť spolu 15 svedkov, pre ktorých obžalovaný pokútne poskytoval právne služby. Obžalovaný sa vinným necítil, hoci sa priznal, že robil niektoré pozemnoknižné podania. Robil ich však pre dobrých známych. Niektorým občanom napísal i žiadosti o odklad dražby, ale povedal im, že za to nič nechce. Okresný súd obžalovaného uznal vinným a uložil mu peňažný trest 500 Kč a v prípade nedobytnosti 10 dní uzamčenia. Obžalovaný podal odvolanie. Krajský súd v Bratislave rozsudok okresného súdu zrušil a obžalovaného oslobodil, pretože síce okresný súd správne zistil všetky dôležité skutkové okolnosti, avšak nesprávne vec rozsúdil, keď uznal obžalovaného vinným, nakoľko nebol preukázaný znak skutkovej podstaty, že obžalovaný zhotovoval podania po živnostensky alebo za úplatu. Naopak, zo spisov bolo dokázané, že obžalovaný je roľník a z toho žije a nie z pokútneho písárstva a v žiadnom z tvrdených prípadov nebolo dokázané, že by obžalovaný bol prijal nejakú odmenu. A tak bola snaha advokátov márna.

Okáliho koncipient dr. Vladimír Trslín

Jediným koncipientom, ktorého zamestnával Daniel Okáli bol dr. Vladimír Trslín. Narodil sa 2. 8. 1918 v Skalici, študoval na reálnom gymnáziu v Skalici a na Univerzite v Bratislave, kde získal diplom 20. 12. 1941. K Okáliemu nastúpil 1. 1. 1942 a pracoval u neho presne jeden rok, pretože musel nastúpiť k vojsku.⁴⁷ Jeho otec bol obchodník, mal obchod na námestí v Skalici, jeho matka bola príbuzná s Ivanom Horváthom. Do advokácie sa vrátil na jar roku 1947, ale už k Štefanovi Mittákovi, kde pracoval do marca 1948.⁴⁸ Advokátom sa nestal. Zomrel neočakávane okolo roku 1948 pri operácii.⁴⁹

Ďalší právnici v rodine Daniela Okáliho

V rodine Okáliovcov nebol Daniel Okáli jediným právníkom a ani advokátom.

Sesternica Daniela Okáliho – dcéra jeho strýka, evanjelického kňaza Viktora Okáliho, **dr. Emma Okályiová**, vyd. **Marková** (22. 11. 1902, Važec – 10. 3. 1989, Bratislava) študovala právo na Právnickej fakulte Univerzity Komenského a v roku 1926 promovala medzi prvými šiestimi ženami na tejto fakulte v jej histórii⁵⁰ (spolu s prvou slovenskou advokátkou Alžbetou Cziglerovou z Košíc).⁵¹ Pracovala na Obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave. Stala sa známou etnografkou a organizátorkou ľudovej umeleckej výroby. V mladosti publikovala v Živene aj články s právnickou tematikou o právnom postavení žien.⁵² Jej manželom bol prof. Jozef Markov (1890 – 1976), ktorý pôsobil na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, ktorej bol i dekanom.

Aj bratranec Daniela Okáliho a mladší brat Emy Okályiovej **dr. Viktor Okályi ml.** (27. 2. 1906, Bratislava – 5. 6. 1970, Bratislava) študoval právo v Bratislave. Ešte počas štúdia pracoval dva roky v advokátskej kancelárii dr. Žigmunda Samu-

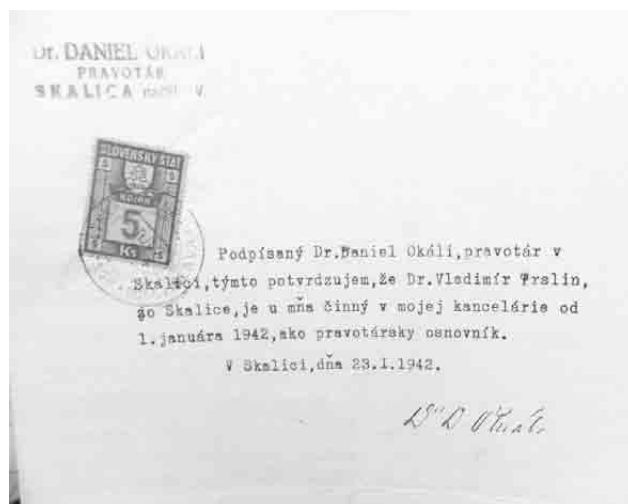
ela v Bratislave a po promócií bol koncipientom u dr. Ľudovíta Medveckého v Bratislave od 26. 6. 1931 do 30. 4. 1935.⁵³ Potom už v advokácii nepôsobil, pracoval v kartonážnej firme TEKLA v Skalici. Cez vojnu sa zapojil do povstania a oženil sa Evou Bottovou (1920 – 2002), dcérou Ivana Kraska (1876 – 1958). Neskôr sa rozviedli, Eva sa stala manželkou Ladislava Mňačka (1919 – 1994) a spolu emigrovali. Po roku 1948 pracoval ako právnik a neskôr ako robotník v Doprastave, n. p. v Bratislave. V roku 1954 bol dr. Viktor Okályi zatknutý, uväznený a následne odsúdený vo vykonštruovanom procese pre velezradu na desať rokov odňatia slobody a prepádanie celého majetku. Mal sa jej dopustiť tým, že vstúpil do kontaktu so zahraničným agentom, ktorý mu ponúkol možnosť emigrovať. Jeho priznanie bolo vynútené nátlakom po 18 dňovom výsluchu. Prepustený bol po výkone polovice trestu v máji 1959.⁵⁴

Strýko Daniela Okáliho **dr. Gejza Okályi** (13. 4. 1878, Važec – 7. 11. 1945, Bratislava) právo študoval v Budapešti a Kluži,⁵⁵ ako osnovník nastúpil u advokáta dr. Jána Ružiaka a dr. Jozefa Holéczyho v Liptovskom Mikuláši. Advokátom bol v Liptovskom Sv. Mikuláš do apríla 1906,⁵⁶ keď sa stal sudcom. Po prvej svetovej vojne bol vymenovaný prezidentom Krajského súdu v Levoči, túto funkciu vykonával 15 rokov a personálne sedriu vybudoval. Bol i inšpektorom súdnictva v obvode Vrchného súdu v Bratislave,⁵⁷ skúšobným komisárom pre Jednotnú skúšku sudcovskú a advokátsku⁵⁸ a od roku 1934 bol povolaný za prezidenta Krajského súdu v Bratislave.⁵⁹ Stal sa i starostom Právnickej jednoty. Podľa spomienok jeho vnuka – advokáta v Spišskej Novej Vsi **dr. Martina Okályiho** – mottom Gejzu Okályiho boli slová: *Radšej desať viných oslobodiť, ako jedného nevinného odsúdiť.*⁶⁰

Aj ďalší bratranec Daniela Okáliho, syn spomínaného sudcu Gejzu Okályiho, **dr. Gejza Okáli ml.** (1906 – 1985), nastúpil do advokácie. Právo študoval na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, kde promoval v roku 1930. Osnovníkom bol v Levoči u dr. Ferdinanda Färbera (30. 4. 1930 – 1. 10. 1930),⁶¹ v Košiciach u dr. Eugena Polinského (9. 3. 1932 – 30. 5. 1932), manželka jeho staršej sestry Eleny.⁶² Potom nastúpil ako súdny praktikant na Okresný súd Rimavská Sobota a ako auskultant na Krajský súd v Košiciach. Po vojne bol odvečený do Gulagu, cez Clementisa sa ho rodina snažila dostať späť.⁶³ Keď sa na Slovensko vrátil, pôsobil ako prokurátor, sudca Okresného súdu Sečovce,⁶⁴ advokát Advokátskej poradne 2 Košice, pobočka Sečovce,⁶⁵ a právnik vo Svite v národnom podniku Tatrasvit.⁶⁶

Tretie obdobie DAVu a ďalšie aktivity Davistov

DAV vychádzal ďalej od roku 1934 do mája 1937. Po tom, čo bol Clementis v roku 1935 zvolený za poslanca, stal sa vydavateľom a zodpovedným redaktorom DAVu Laco Novomeský. V roku 1936 boli Davisti iniciátormi Prvého kongresu slovenských spisovateľov v Trenčianskych Tepliciach, ktorého sa zúčastnil aj Daniel Okáli. Davisti boli i spoluorganizátormi

Potvrdenie o prijatí dr. Vladimíra Trslína do zamestnania – doklad pre zápis do zoznamu osnovníkov. (Advokátska komora v Bratislave, Osobný spis osnovníka Vladimíra Trslína, č. 3/1942/III)

manifestu tristo predstaviteľov českej a slovenskej kultúry *Verní zostaneme* z mája 1938, v ktorom vyzývali k obrane republiky pred ohrozením suverenity.⁶⁷

Okáliho život v časoch nástupu klérofašizmu a vo vojnových rokoch

Aj pomery v Skalici sa menili. Okáli spomína: *„Po októbri 1938 začínajú i v Skalici vládnuť klérofašisti. Ich zloba zasiahla i sochu Jána Amosa Komenského. Skoncipoval som protestné memorandum, ktoré sme posielali Alexandrovi Machovi, ministromi vnútra. Odkázal nám, že v opakovanom prípade nás pošle do Ilavy. V týchto rokoch začína besnenie fašistov proti židom.“*⁶⁸ Keď došlo k zrušeniu Sokola, podal Okáli ako advokát sťažnosť Ministerstvu vnútra.⁶⁹ Tieto aktivity Daniela Okáliho neostali nepovšimnuté. Sám spomína: *„Po 15. marci 1939 raz v noci vtrhli do môjho domu predstavitelia skalických fašistov vrátane okresného veliteľa Hlinkovej gardy dr. Vojtecha Miškoviča (skalického advokáta) a urobili policajnú prehliadku. Jednalo sa o zastrešovací akt, alebo ako hovorieval môj šéf (pozn.: dr. Július Zoltán-Weichherz): Chceli dokázať, že môžu beztrestne šliapať zákony. Po nejakom čase svoju zastrešovaciu akciu zopakovali. Týmito perzekúciami prenasledovanie nekončilo. Občania postihnutí fašistami sa obracali na mňa ako na právneho zástupcu do konca svetovej vojny. Lenže i justícia okresu, prednosta súdu súdil už podľa fašistického metra. V prípade, keď príslušník Hlinkovej gardy zbil moju klientku, oslobodil. Obžalovaného zastupoval okresný veliteľ gardy dr. Miškovič. Bola to zvlášť fašistických úradov a súdov. Šliapanie vlastných zákonov.“*⁷⁰

Začiatkom vojny počet advokátov v Skalici znova poklesol. Koncom roka 1941 boli v Skalici už iba traja: spomínaný dr. Vojtech Miškovič, dr. Štefan Mitták a dr. Daniel Okáli. Problémy sa Okálimu domovými prehliadkami však iba za-

čali. V roku 1940 bol zatknutý za ilegálnu činnosť a uväznený spolu s Poničanom, Husákom a Novomeským v Ilave.⁷¹ Sám spomína: „Bol to myslím októbrový večer, keď vošiel k nám do bytu žandár a oznámil mi, že má príkaz, aby ma odviezol do koncentráku v Ilave. Zbalil som si moje najpotrebnejšie veci a pripravil sa na odchod. Keď sme dorazili do lavy, na prízemí novej budovy stáli vo vyrovnanom rade medzi inými davisti: Ján Poničan, Laco Novomeský, Gusto Husák. Aká trpká blaženosť. Po ôsmich rokoch dostal som sa znovu medzi davistov, ako rovnoprávny člen.“⁷² Na rovnaké stretnutie v Ilave spomína i Poničan: „Okolo tretej hodiny ráno stáli sme na chodbe, otvorila sa dvere. „Daňo, čo tu robíš?“ pýtam sa ho. „Ale, asi hříchy mláďí“ – povedal so sarkastickým úsmevom na tvári.“⁷³

Okáli bol v Ilave väznený šesť týždňov: „V Ilave som sa začal presvedčovať o tom, že človek vydrží viac ako hovädo a na dovšetko vážiť si život. Beda štátu, kde nedodržia vlastné zákony. A nezákonnosť je jedným zo základných príznakov fašizmu.“⁷⁴ Po prepustení pokračoval v ilegálnej činnosti spolu so svojim koncipientom dr. Trslínom, zabezpečovali financie a lieky pre partizánsky oddiel z Brezovej, spolupracovali s Ivanom Horváthom.

Koniec pôsobenia Okáliho v advokácii

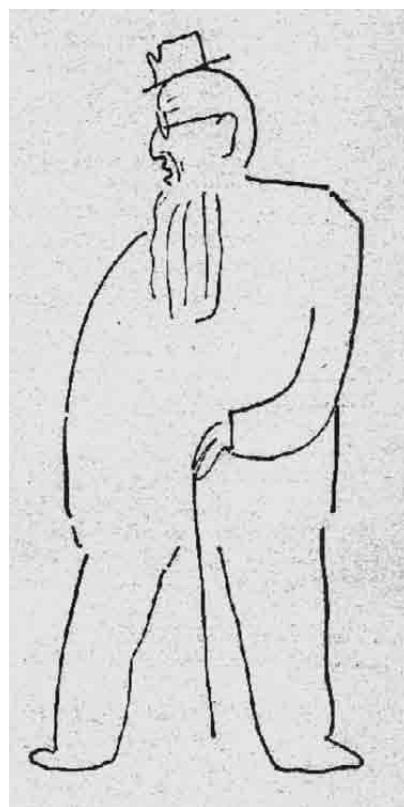
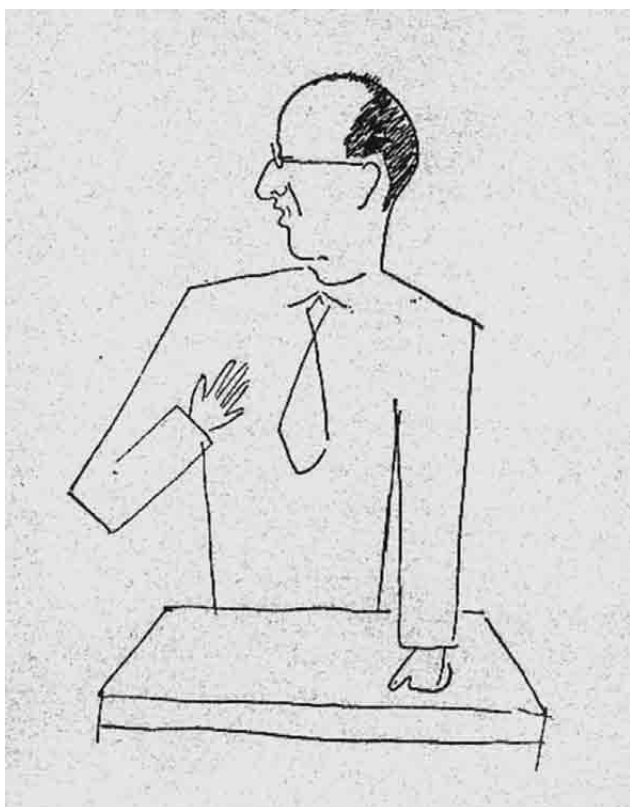
Pred oslobodením v roku 1945 jedna z bômb, ktoré zasiahli Skalicu, vybuchla priamo pred domom Daniela Okáliho a poškodila fasádu i strechu.⁷⁵ Okáli bol advokátom do konca roku 1945,⁷⁶ keď bol vymazaný na vlastnú žiadosť.⁷⁷ Predtým bol krátko podpredsedom Advokátskej komory v Bratislave. Odchod z advokácie súvisel s nástupom Davistov do štát-

ných funkcií – Clementis sa stal štátnym tajomníkom a neskôr ministrom zahraničných vecí ČSR (1945 – 1950), Husák poverenikom vnútra (1944 – 1945) a potom predsedom Zboru poverenikov (1945 – 1950), Okáli vládnym splnomocnencom pre výmenu obyvateľstva s Maďarskom (1946 – 1948) a nakoniec poverenikom vnútra (1948 – 1951).

V štátnych funkciách

Už v máji 1945 ešte ako advokát sa stal Daniel Okáli predsedom revolučného národného výboru v Skalici. Jeho úlohou bolo zabezpečiť spoluprácu so Sovietskou armádou, zásobovanie, zaistenie aktívnych fašistov, obnoviť dopravu. Od júla 1945 Daniel Okáli nastúpil na tri mesiace na Povereníctvo vnútra do funkcie prezidiálneho šéfa Povereníctva vnútra (bol ním do 1. 3. 1946).⁷⁸

Nadálej však aj publikoval. Jeden z jeho článkov o potrebe otvorenia umenia masám v *Novom slove* vyvolal prudkú reakciu Jána Smreka, ktorý uverejnil v *Eláne* článok *Veľký náčelník Vrčiaci vlk tasí tomahawk za pracovný elán*. Napísal v ňom: „Daňo Okáli, niekdajší veľký bojovník kmeňa Davistov, po pätnástročnom idylickom pestovaní viniča a zeleniny, odrazu sa spamätal, vykopal tomahawk a nastúpil na bojovú prť. Avšak kmeň Davistov má už iných náčelníkov a Vrčiaci vlk, ktorý sa stal medzitým dozorcom cirkvi a starostom Sokola v Skalici, notabene ako advokát ešte i majiteľom dvoch wigwamov, dávno mu už neimponuje.“ Ivan Horváth sa v *Kultúrnom živote* zastal Okáliho, volá po kultúrnosti a Smreka ironizuje: „Sú to zaiste veľmi závažné fakty pre otázku umenia, ktorá sa mala riešiť. Ale potom prečo nepovedať otvorene: –

Vľavo: J. Rybák:
Daňo Okáli (1932).
In.: DAV – spomienky a štúdie.
Vydavateľstvo SAV,
Bratislava, 1965.

Vpravo: J. Rybák:
Daňo Okáli
po dvadsiatich
rokoch (nakreslené
okolo roku 1930).
In.: DAV – spomienky a štúdie.
Vydavateľstvo SAV,
Bratislava, 1965.

Počuj ty, Okáli, ty máš dva domy v Skalici, o ktorých ja zlomyseľne tvrdím, že ich máš z advokácie a ja bohužiaľ, nemám nijaký, máš síce aj vinice, ale ja vína vypijem viac, si síce cirkevným dozorcom, ale ja som lepším luteránom. Ale odhladniúc od všetkého toho, nechodil si do Luxorky a tak dnes už nemáš čo hovoriť do literatúry. Keď už kultúrny spor, tak nech je kultúrny.“⁷⁹

Daniel Okáli bol 1. 3. 1946 vymenovaný vládnym splnomocnencom pre výmenu obyvateľstva s Maďarskom. Tá sa realizovala na základe Dohody medzi Československom a Maďarskom z februára 1946, ktorú podpísal Vladimír Clementis. Vo februári 1947 sa Okáľovci definitívne presťahovali zo Skalice do Bratislavy do domu na Galandovej 8.⁸⁰

Po februárových udalostiach 1948 bol Okáli menovaný poverenikom vnútra, vstúpil do novej kapitoly života „začínajúcej sa zodpovednou funkciou a končiacej temer desaťročným žalárom“.⁸¹ Problémy tejto funkcie boli dané spoločenskými pomermi, boli to časy studenej vojny, združstevňovania, šmelinárstva a neúrody. Blížili sa ale aj politické procesy. Na ďalší vývoj Okáli spomína: „A tak to jedného dňa vybuchlo. Dostali sme predvolanie na spoločnú schôdzu predsedníctiev ústredných výborov do Prahy. Rokovalo sa o buržoáznom nacionalizme Vlada Clementisa. (...) Z prítomných sa žiaden nepostavil na obranu V. Clementisa, iba Laco Novomeský zdôraznil, že V. Clementis sa žiadneho trestného činu nedopustil.“⁸²

Štvrtý decembrový deň roku 1950 bol zatknutý Ivan Horváth, vo väzení bol už i Eugen Löbl. Okáli v piatok 2. februára 1951 formálne odovzdal poverenie vnútra Karolovi Bacílkovi, ktorý mu doručil poďakovanie za vykonanú prácu. „Komédia pokračuje, aby sa urýchlene menila na tragédiu.“⁸³

Poznámky

- 36 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
37 OKÁLI, D.: Pred štyridsiatimi rokmi (1924 – 1932). In.: DAV Spomienky a štúdie. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1965, s. 283 – 300
38 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis,
39 Spomienky Ivana Okáliho.
40 Podľa spomienok Daniela Okáliho ml.
41 Spomienky Ivana Okáliho.
42 Matrika advokátov, dr. Eugen Mitták, Advokátska komora v Bratislave, zv. 2, s. 93.
43 Spomienky Ivana Okáliho.
44 Spomienky Ivana Okáliho.
45 Sp. zn. C 701/33, ŠA Trnava, pracovisko Skalica, fond Okresný súd Skalica, „C“.
46 Sp. zn. T 230/36, ŠA Trnava, pracovisko Skalica, fond Okresný súd Skalica, „T“.
47 Osobný spis osnovníka Advokátskej komory v Bratislave č. 3/1942/III uznesenia o zápise z 10. 2. 1942 č. 3/1942/1.
48 Osnovnícka matrika Advokátskej komory v Bratislave, s. 181, 147.
49 Spomienky Ivana Okáliho.
50 AUK: Zbierka rigiróznych diplomov, 1926, Emma Okályiová.
51 K tomu viac: GAJDOŠOVÁ, M. – KERECMAN, P.: Prvé ženy v slovenskej advokácii. Veda, Bratislava, 2015.
52 Vdovské právo podľa uhorského práva, Živena, 1932, s. 20; Dedenie vdovy podľa osnovy čl. občianskeho zákonníka, Živena, 1932, s. 88, Spoločne nadobudnutý majetok manželov, Živena, 1932, s. 182, Postavenie ženy v našom budúcom rodinnom práve, Živena, 1932, s. 248.
53 Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine, koncipienti, zv. II, s. 197.
54 Archív ÚPN, MNB, Osobný spis a vyšetrovací spis štátnebezpečnostného vyšetrovania proti JUDr. Viktorovi Okályi, KSZNB S-ŠtB Bratislava, arch. č. BA V-725.
55 CHOMA, B.: Hornoliptovský panteón. Na 650. výročie prvej písomnej zmienky o hrádkovom hrade z roku 1341. Bratislava, Lufema, vydavateľstvo, 1993, s. 126.
56 Dotazník Gejzu Okáliho pre dielo *Who is who of the Little Entente – Kto je kto v Malej Dohode* z 28. 12. 1936.
57 Dr. Gejza Okályi 60 ročný. Právny obzor č. 8 - 9/1938, s. 241.
58 Dielo v pozn. 56.
59 Dielo v pozn. 57.
60 Rozhovor s Martinom Okálym. Advokácia v spomienkach advokátov. SAK, Bratislava, 2013, s. 268.
61 Advokátska komora Turčiansky Sv., matrika koncipientov, zv. II, s. 81.
62 Podľa informácie poskytnutej dr. Danicou Horváthovou.
63 Spomienky Ivana Okáliho.
64 Dielo v pozn. 60.
65 Zoznam advokátov k 1. 12. 1957.
66 Podľa informácie poskytnutej dr. Danicou Horváthovou.
67 „Zostaňme verní sami sebe, verní zásadám, z ktorých sa naša samostatnosť zrodila (...) Nedopusíme, aby v našej vlasti boli ohrozené mravné základy kultúry a ľudských práv!“
68 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
69 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
70 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
71 Biografické kalendárium Daniela Okáliho.
In.: ROSENBAUM, K. (ed.): Daniel Okáli 1903 – 1973. Zborník na 70. narodeniny dr. Daniela Okáliho, CSc., prvého podpredsedu Matice Slovenskej. Matica Slovenská, Martin, 1973, s. 109.
72 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
73 PONIČAN, J.: Svedectvo o Davistoch. In.: DAV Spomienky a štúdie. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1965, s. 305.
74 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
75 Spomienky Ivana Okáliho.
76 Advokátska komora v Bratislave, matrika advokátov, s. 303.
77 Advokátska komora v Bratislave, matrika advokátov, zv. I., s. 303.
78 Dielo v pozn. 71, s. 110.
79 HORVÁTH, I.: Nový elán Elánu. Kultúrny život, č. 2/1947.
Cit. podľa: HORVÁTH, I.: Prózy. Kalligram, Ústav slovenskej literatúry SAV, Bratislava, 2010, s. 482.
80 Spomienky Ivana Okáliho.
81 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
82 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.
83 OKÁLI, D.: Z môjho života. Rukopis.

Za Marošom Okálym

Pri čítaní nádhernej a dlho očakávanej knihy Petra Kerecmana *Advokáti Davisti* som s veľmi smutným prekvapením zistil, že môj priateľ a kolega Maroš Okály už nie je medzi nami, a tak očakávané stretnutie pri uvádzaní tejto knihy do života, na ktorom by sme zaspomínali na päťdesiat spoločných rokov v advokácii, sa už nikdy neuskutoční.

Maroša som spoznal na fakulte v 60. roku. „Nevycválaní majstri sveta“ z 3. ročníka sme pripravovali imatrikuláciu prvákov, medzi ktorými ma upútal študent, mladý muž, ktorý akoby do tohto veseliceho sa davu ani nepatrilo. Piro Škovran, Iglovčan, ma s týmto zaujímavým mladým mužom zoznámil a tak sa zrodilo priateľstvo. Obidvoch nás spájala chuť študovať niečo iné, robiť niečo iné a tak sme sa ocitli na fakulte, ktorú sme si ani nevybrali, ale sme statočne vyštudovali a začali sme sa dôsledne venovať povolaniu, ďaleko prozaickejšiemu ako umeniu, advokácii. Po mojej promócii v roku 1963 sa mi Maroš stratil z môjho zorného poľa. V tom čase ešte študoval.

Osud zariadil, že sme sa opäť stretli v Krajskom združení advokátov v Košiciach. Maroš v Advokátskej poradni v Spišskej Novej Vsi, ja v Poprade a čo čert nechcel, sedel som v jednej kancelárii s jeho strýkom JUDr. Gejzom Okálím. Tak som sa stal, bez akéhokoľvek pričinenia, poslucháčom histórie slávneho rodu Okáliovcov, ktorého súčasťou bol aj Maroš.

Stretávali sme sa na spoločenských akciách krajského združenia, ale aj v pojednávacích sieňach súdov, samozrejme, každý na opačnej strane, pričom Maroš zostával vždy legendárnym slušniakom pojednávacích siení, ktorý mal vnútorné vytyčené hranice, za ktoré nikdy nešiel. Pojednávania s ním boli často skôr sviatkom, ako neľútostnou vojnou. Jeho jemný sarkazmus podfarbený krásnou slovenčinou, so stredoslovenským akcentom, ostro kontrastoval s našou „východniarskou spisovnou slovenčinou“, pričom vulgarizmy v jeho prejavoch boli neznámym pojmom.

Deväťdesiate roky urobili svoje. Advokáti sa stretávali málo a len sporadicky sme zisťovali, ktorý sa ako má, či sa mu darí. Posledný raz v pojednávacej sieni som sa s Marošom stretol krátko po 90. roku v Spišskej Novej Vsi. S Marošom sme sa zviťali, vošli do pojednávacej miestnosti, pričom pani sudkyňa sa usmievala, až mi bolo nápadné, čo môže byť na BSM také zábavné. Pojednávanie našťastie bolo dosť rýchlo odročené a keď sme sa rozlúčili s klientmi, Maroš mi pošepkal, že pani predsedníčka sa chce so mnou zoznámiť. Tušil som nejakú zradu. Nebol by to Maroš... Ale povolil som a súhlasil. Pani predsedníčka mi navrhla potykanie, čo ma prekvapilo, no tu prichádza pointa. Bolo to naše druhé potykanie, pre-

tože som pojednával u našej kolegyni z fakulty, ktorú som, žiaľ, nespoznal. Táto situácia len dokresluje, čo nás viac živočíšnych, k tomuto rodenému džentlmenovi vždy tak priťahovalo.

Po tomto stretnutí sme sa videli ešte pri krste knihy *Advokácia v spomienkach advokátov* a na Galavečere v Košiciach, kde si Maroš prevzal ocenenie za celoživotný prínos advokácii. Počas týchto stretnutí sa už toho veľa nenahovorilo, väčšinou sme sa skúmali, čo s nami ten zub času stvára, ako „mužnieme“. Tretie stretnutie sa už nekonalo, ale určite sa konať bude...

Z našich radov odišiel slušný človek, ktorý bol dôstojným nositeľom tradícií slávneho rodu. Ak by som mal teraz skončiť obligatórnym, že nás ostatných čaká v advokátskom nebi, nečaká, lieta po oblohe so svojimi holubmi, ktorých celý život miloval.

Češť jeho pamiatke!

Rastislav Straka

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2017

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez ..... 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zlavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia ..... 5 %

3 uverejnenia ..... 10 %

4 a viac uverejnení ..... 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom je **ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmyk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmyk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 800 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
doc. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 28. 2. 2017

Uzávierka redakčnej časti: 10. 3. 2017

Toto číslo vyšlo 27. 3. 2017

advokát
Slovenská
komora

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitiulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorčky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitiulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

